

Univerzita Hradec Králové

Fakulta informatiky a managementu

Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Cestovní ruch pro starší generaci

Analýza potenciálu seniorského cestovního ruchu v turistickém regionu Krkonoše

Bakalářská práce

Autorka: Denisa Nagelová

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. PhDr. Blanka Klímová, MA, Ph.D.

Hradec Králové

Srpen 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne .....

Denisa Nagelová

Poděkování

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce paní doc. PhDr. Blance Klímové, MA, Ph.D. za metodické vedení práce a také své rodině a nejbližším za velkou podporu, kterou mi dodávali v průběhu studia.

Anotace

Titul: Cestovní ruch pro starší generaci

Tato bakalářská práce se zaměřuje na seniorský cestovní ruch v turistickém regionu Krkonoše. Hlavním cílem je analýza potenciálu cestovního ruchu vybrané oblasti pro seniorskou klientelu. Mezi základní metody této práce patří literární rešerše, která se zaměřuje na seniorský cestovní ruch, ale rovněž geografii cestovního ruchu. Další metodou je dotazníkové šetření, jehož cílem je zjistit, zda jsou Krkonoše atraktivní destinací pro seniorskou klientelu a má identifikovat preference zvoleného segmentu trhu v této oblasti. Výsledky dotazníkového šetření jsou shrnuty v analýze turistického regionu a následně začleněny a vyhodnoceny ve SWOT analýze. Z výsledků bakalářské práce je zřejmé, že Krkonoše jsou velice oblíbenou cílovou destinací seniorů a poskytované služby v regionu odpovídají představám účastníků cestovního ruchu. V závěru práce jsou shrnuty výsledky do SWOT analýzy, která shledává velké množství silných stránek turistického regionu, jako jsou přírodní předpoklady a atraktivita a poloha regionu. Naopak slabé stránky jsou v dostupnosti regionu, které by mohly být z části odstraněny vystavěním dálnice D11 a obnovením železniční dopravy.

Klíčová slova: Seniorský cestovní ruch, Krkonoše, turistický region, potenciál turistického regionu, předpoklady cestovního ruchu

Annotation

Title: Senior tourism

This Bachelor thesis focuses on senior tourism in the tourist region of the Krkonoše Mountains. The aim of the thesis is to analyze the sustainability of the selected area for elderly clients. The methods used include a literature review on the research topic, a questionnaire survey, and the SWOT analysis. The results of this study indicate that the Krkonoše Mountains are a very popular destination for older generation and services provided in the region correspond to the expectations of this target group. In addition, the findings suggest a large number of strengths of the tourist region, such as natural assumptions and attractiveness and the location of the region. The weaknesses are the region's accessibility, which could be partly removed by building the D11 motorway and by the renewal of the railway transport.

Key words: senior tourism, Krkonoše Mountains, tourist region, potential, assumptions of tourism

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. CÍL A METODIKA PRÁCE	2
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	5
4. TEORETICKÁ ČÁST.....	8
4.1. Cestovní ruch	8
4.1.1. Klasifikace cestovního ruchu	9
4.2. Základní charakteristika seniorského cestovního ruchu.....	11
4.2.1. Přístupný cestovní ruch	12
4.2.2. Sociální cestovní ruch	14
4.2.3. Cestovní ruch pro všechny	15
4.3. Segmentace trhu cestovního ruchu.....	16
4.3.1. Segmentace trhu podle věku účastníků	17
4.3.2. Charakteristika zvoleného segmentu.....	18
4.3.3. Senioři jako cílová skupina cestovního ruchu	20
4.4. Geografie cestovního ruchu	21
4.4.1. Regionální členění – vymezení území České republiky.....	22
Turistický region	25
4.4.2. Turistická Destinace.....	26
4.4.3. Potenciál a předpoklady cestovního ruchu	27
4.4.3.1. Lokalizační předpoklady	29
4.4.3.2. Realizační předpoklady	33
4.4.3.3. Selektivní předpoklady.....	34
5. PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5.1. Charakteristika turistického regionu Krkonoše	36
5.1.1. Vymezení regionu Krkonoše.....	36
5.1.2. Krkonoše jako cílová destinace cestovního ruchu	39

5.1.3.	Potenciál a předpoklady cestovního ruchu v Krkonoších	41
5.1.3.1.	Lokalizační předpoklady	45
5.1.3.2.	Realizační předpoklady	58
5.1.3.3.	Selektivní předpoklady	65
6.	EMPIRICKÝ VÝZKUM	70
6.1.	Dotazníkové šetření	70
6.1.1.	Výsledky dotazníkového šetření	72
7.	SWOT ANALÝZA KRKONOŠ	86
8.	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	90
9.	ZÁVĚR	91
10.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	96
11.	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	104
11.1.	Seznam tabulek	104
11.2.	Seznam obrázků	104
11.3.	Seznam grafů	105
12.	SEZNAM ZKRATEK	106
13.	PŘÍLOHY	107
13.1.	Dotazník	107
13.2.	Zadání bakalářské práce	111

1. ÚVOD

Cestovní ruch je považován za novodobý fenomén, jenž v dnešní době dovoluje lidem cestovat kamkoliv, v rámci možností, bez jakýchkoliv omezení. Lidé dostávají nové příležitosti rozšiřovat si obzory mimo místo jejich trvalého bydliště s bonusem poznání dalších zajímavých míst.

Každá oblast je něčím zajímavá a specifická, čímž dokáže zaujmout a motivovat turisty k návštěvě konkrétního místa. Česká republika je v tomto směru velice rozmanitá a nabízí tak mnoho oblastí, které svou jedinečností přitahují turisty k jejich návštěvě. Právě to je otázkou individuality, jelikož každého přitahuje něco jiného. Ať už turistické oblasti nabízejí přírodní či kulturně-historické atraktivity, téměř v každém případě záleží na preferencích jednotlivců a motivaci jejich cesty do cílových destinací.

Cestovní ruch je obor velice pestrý a dokáže přizpůsobit služby pro různé segmenty trhu bez ohledu na věk či další kritéria a schopnosti turistů, avšak u cílových destinací rozhoduje k jejich návštěvnosti především potenciál, kterým buď disponují či nikoliv. Pro někoho je daná turistická oblast přitažlivá svými možnostmi k trávení volného času, u někoho tomu tak není, vše se odvíjí od předpokladů cestovního ruchu, jež jsou primárním předmětem nabídky atraktivit a zajímavostí v oblasti.

Tato bakalářská práce je zaměřena na potenciál nejvyššího pohoří České republiky, Krkonoš a zabývá se především otázkou, zda má tento turistický region potenciál z hlediska seniorského cestovního ruchu. Seniorská klientela je totiž velice specifickým segmentem trhu. Ať už kvůli složení z několika věkových kategorií, které se liší preferencemi, ale rovněž tím, že cílem seniorského cestování mohou být zdravotní indispozice, které se v tomto věku vyskytují za účelem jejich léčby.

Trendy současnosti byly způsobeny především změnami, které nastaly postupným vývojem. Dnešní senioři už jsou zcela jiní ve srovnání s předchozí generací. To je způsobeno především dobou a možnostmi, které jsou nabízeny. Lidem se změnily priority a mají větší zájem o seberealizaci a poznání. Do budoucnosti lze předpokládat, že má tento druh cestovního ruchu značný potenciál. Na základě těchto poznatků se autorka této bakalářské práce rozhodla spojit nejvyšší horskou oblast České republiky s nejstarší klientelou cestovního ruchu.

2. CÍL A METODIKA PRÁCE

Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda region Krkonoše má potenciál pro seniorský cestovní ruch a zhodnotit, zda oblast splňuje kritéria pro tento segment trhu. Dílčím cílem je zjistit, zda převažuje spíše přírodní či kulturní potenciál z hlediska seniorské klientely.

V první fázi teoretické části je charakterizován seniorský cestovní ruch, který má za úkol uvést do této problematiky a blíže vysvětlit specifika daného segmentu trhu. V druhé fázi teoretické části je definován potenciál cestovního ruchu včetně předpokladů rozvoje cestovního ruchu podle autorů, kteří se touto problematikou zabývají. Obsahem praktické části je charakteristika vybrané destinace včetně předpokladů pro cestovní ruch a rovněž vlastní výzkum, jehož cílem je zjistit, zda je tato oblast pro seniory atraktivní a dále je také nutné identifikovat preference zvoleného segmentu cestovního ruchu v daném regionu.

V závěru této bakalářské práce jsou specifikovány předpoklady cestovního ruchu v rámci seniorského cestovního ruchu v oblasti Krkonoš a to z hlediska poznatků získaných z autorčina výzkumu. Následně jsou veškeré informace shrnuty do SWOT analýzy.

Tato bakalářská práce by mohla mít v budoucnu uplatnění jako základ pro odbornou literaturu z hlediska seniorského cestovního ruchu a regionu Krkonoše a rovněž jako průvodce o regionu Krkonoše zaměřené pro seniory.

Na základě dosažení cíle této práce a ověření stanovených hypotéz je nutné zjistit odpovědi na tyto **výzkumné otázky**:

- Jaká je motivace návštěvy seniorů turistické oblasti Krkonoš?
- Jakými atraktivitami destinace disponuje?
- Jaké služby senioři preferují?
- Jaká je nabídka služeb v destinaci?

Hypotézy

Hypotézy jsou stanoveny na základě vlastních zkušeností autorky a poznatků získaných z odborné literatury, která je blíže charakterizována v literární rešerši.

H 1: Krkonoše jsou atraktivní destinací pro seniorský cestovní ruch.

H 2: Služby dostupné v regionu Krkonoše splňují potřeby seniorů.

Metodika

Teoretická část je rozdělena do dvou oddílů, z nichž jeden se zabývá seniorským cestovním ruchem a druhý potenciálem a předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu.

Jelikož je seniorský cestovní ruch považován za poměrně nový fenomén v cestování, odborná literatura je omezena a literárních zdrojů je k tomuto druhu cestovního ruchu méně. Zatímco potenciálem a předpoklady cestovního ruchu se zabývá více autorů, jak na České, tak zahraniční půdě. V bakalářské práci je využita jak česká i zahraniční odborná literatura, která je zapůjčena z Univerzitní knihovny Univerzity Hradec Králové, ze Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a z pobočky Městské knihovny v Praze ve Vysočanech. Některé odborné publikace jsou zapůjčeny z Ústřední knihovny v Praze. Záslouhou zapůjčené odborné literatury je specifikace teoretických východisek, která slouží jako podklady pro zpracování praktické části bakalářské práce.

Pro zpracování praktické části je použito několik druhů knižních průvodců Krkonoš, oficiálních webových stránek této oblasti a rovněž jsou použity poznatky z nejaktuálnějších strategií a situačních analýz tohoto území. Autorka dále čerpá ze svých zkušeností a znalostí, které získala z odborné literatury a v průběhu trvalého pobytu v této oblasti.

Součástí práce je empirický výzkum, který probíhá v rámci dotazníkového šetření. Primárním cílem výzkumu je v první řadě zjistit, zda jsou Krkonoše pro cílovou skupinu seniorů atraktivní destinací a v druhé řadě má za úkol identifikovat preference seniorů cestujících do tohoto regionu. Dotazník je složen celkem z 20 otázek, z toho 3 otázky jsou segmentační a 15 otázek je zaměřeno především na kritéria pro výběr dovolené seniorů a jejich preferencí ve službách v cestovním ruchu v Krkonoších. Poslední dvě otázky jsou otevřené a respondenti na ně mají možnost odpovědět volnou odpovědí. Následně na to jsou veškeré poznatky získané prostřednictvím výzkumu a

zdrojů analyzovány a zakomponovány do předpokladů cestovního ruchu destinace a poté jsou tyto informace shrnuty do SWOT analýzy a zhodnoceny.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

Pro zpracování teoretické části této bakalářské práce byly použity poznatky získané z následujících literárních zdrojů, které se zabývají oborem cestovního ruchu a geografii cestovního ruchu. Získané informace byly doplněny některými internetovými zdroji, jež s daným tématem úzce souvisí.

ČERTÍK, Miroslav. *Cestovní ruch: vývoj organizace a řízení.* Praha: Off, c2001. ISBN 80-238-6275-8.

Tento knižní zdroj byl pro tuto práci přínosný především v kapitole charakteristiky zvoleného segmentu, kde jsou přesně specifikovány preference seniorů, z hlediska cestovního ruchu podle věkových kategorií účastníků.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy.2.,* upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011, 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

Autorka ve své publikaci uvádí přehled informací týkajících se oboru cestovního ruchu. Kniha byla využita k vymezení pojmů souvisejících s cestovním ruchem a charakterizování segmentace cestovního ruchu podle věku účastníků.

HRALA, Václav, ŠAFAŘÍK, Viktor. ed. *Geografie cestovního ruchu.* 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-79-1.

Autor se v této knize soustředí na geografii cestovního ruchu. Poznatky byly využity především v druhém oddílu teoretické části, kde se práce blíže zaměřuje na teoretická východiska geografie, předpoklady a potenciál cestovního ruchu.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu.* Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

Klíčovým pramenem pro zpracování teoretické části byla tato publikace, jelikož se její autorka zabývá nejnovějšími trendy na trhu cestovního ruchu, do kterých se také řadí seniorský cestovní ruch. Autorka poskytuje mnoho poznatků o nových produktech, které mají značný vliv na motivaci účastníků cestovního ruchu a produkty, jež se zaměřují na specifické potřeby cílových účastníků. Získané poznatky z této publikace

byly využity především pro klasifikaci cestovního ruchu a pro charakteristiku zvoleného segmentu.

MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983, 248 s.

Kniha obsahuje souhrn informací geografie cestovního ruchu a poskytuje tak mnoho poznatků z tohoto oboru i co se týká samotného hodnocení potenciálu cestovního ruchu. Pro vypracování bakalářské práce byly získané poznatky velice užitečné a hrály tak významnou roli k objasnění termínů týkajících se již zmíněné problematiky.

ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. V Praze: Idea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5.

Tento knižní zdroj byl pro práci přínosný především z hlediska uvedení do problematiky cestovního ruchu včetně vymezení základních pojmů v tomto odvětví a taktéž specifikaci požadavků zaměřující se na služby seniorů.

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELEŇKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002, 448 s.

Nedílnou součástí pro zpracování teoretické části této práce a přiblížení základních pojmů cestovního ruchu byl výkladový slovník. Z knihy je využito několik definic, které jsou blíže specifikovány a pomáhají tak tomuto oboru více porozumět.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1.vyd. Praha: Grada, 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

Na základě tohoto knižního zdroje byla zpracována kapitola segmentace trhu cestovního ruchu a taktéž segmentace trhu podle věku účastníků, která byla dále využita a aplikována do dotazníkového šetření pro výzkum bakalářské práce.

Praktická část bakalářské práce obsahuje charakteristiku turistického regionu Krkonoše, k čemuž bylo využito několika následujících knižních průvodců a internetových zdrojů, které se vztahují k danému území a problematiky potenciálu a předpokladů území pro rozvoj seniorského cestovního ruchu.

NOVÁKOVÁ, Marcela a Zdeněk NOVÁK. Krkonoše. Praha: Olympia, 2003. Průvodce po České republice (Olympia). ISBN 80-7033-810-5.

Regionální rozvoj Krkonoše. *Integrovaná strategie rozvoje regionu Krkonoše* [online] 2013 [cit.2017-05-08]. Dostupné z: <http://rozvoj.krkonose.eu/docs/54-134/ISRR%20Krkono%C5%A1e%20-%20A.%20Situa%C4%8Dn%C3%AD%20anal%C3%BDza.pdf>

ZEMAN, Jiří. Krkonoše: [pěší turistické trasy]. Třebíč: Akcent, 2010. S batohem po Česku. ISBN 978-80-7268-652-0.

Země světa: Krkonoše. Praha: GeoBohemia, 2008, 2008(MK ČR E 13606). ISSN 1213-8193.

4. TEORETICKÁ ČÁST

4.1. Cestovní ruch

Cestování je v dnešní době nezbytnou součástí života většiny lidí po celém světě, ať už lidé cestují z osobních či pracovních důvodů. Důležité je si ale uvědomit, že cestovní ruch se netýká pouze lidí, kteří aktivně cestují, ale také lidí, kteří v určité turistické destinaci bydlí anebo jsou v tomto oboru zaměstnaní. V dnešní době se nabízí možnost cestovat kamkoliv a právě z tohoto důvodu má cestovní ruch velice významné místo v ekonomickém odvětví.

Protože je cestovní ruch všeobecný pojem a nemá žádnou specifickou definici, tak ho lze vysvětlit hned několika možnými způsoby. Hesková a kol. (2011, s. 6) ve své knize uvádí definici cestovního ruchu podle známé Světové organizace cestovního ruchu WTO – World Tourism Organization charakterizuje cestovní ruch jako *„činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší jednoho uceleného roku, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě.“*

Na tuto definici lze navázat vymezením cestovního ruchu podle Páskové a Zelenky (2002, s. 45), podle nichž se tak jedná o *„komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu - souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity“*.

Podle Orišky (2010) cestovní ruch spočívá v uspokojování potřeb činnostmi, spojených s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, obzvláště ve volném čase. Důvody těchto cest, které dále uvádí, jsou například odpočinek, poznání, kulturní a sportovní vyžití, lázeňské vyžití a v neposlední řadě pracovní cesty.

Typickým znakem trhu cestovního ruchu je, že jeho součástí je prodej zejména služby nehmotného charakteru. I přes to cestovní ruch nabízí rozmanitý výběr služeb,

který účastníci mohou využít. Lze si také vybrat z několika druhů cestovního ruchu, který bude vyhovovat jejich požadavkům.

4.1.1. Klasifikace cestovního ruchu

S ohlednutím na dnešní dobu a rozmanitostí služeb, má každý individuální člověk jiné preference. I v cestovním ruchu tomu je tak a právě z toho důvodu se cestovní ruch rozděluje na druhy a formy, které jsou blíže charakterizovány níže.

Druhy cestovního ruchu jsou závislé podle Heskové a kol. (2011) na motivaci účastníků a jejich potřebách. Jedná se tak o rekreační cestovní ruch, kulturně poznávací cestovní ruch a podobně. Formy cestovního ruchu naopak podle autorky stanovují základní principy cestovního ruchu ze stránky požadavků a cílů účastníků.

V této bakalářské práci se jedná konkrétně o cestovní ruch v rámci území České republiky. Lze také podotknout, že se jedná o jednu z forem cestovního ruchu a to o tak zvaný domácí cestovní ruch. Ryglová (2009) popisuje domácí cestovní ruch jako cestování občanů v dané zemi uvnitř státu bez překročení státních hranic. Autoři Pásková a Zelenka (2002, s. 65) charakterizují domácí cestovní ruch podrobněji specifikovanou definicí: „*cestování a pobyty občanů mimo místo jejich obvyklého pobytu za účelem využití volného času – rekreace, poznání nebo za jiným nevýdělečným účelem, trvající ne déle než jeden rok a realizované kompletně ve vlastním státě*“.

Kotíková (2013) podotýká, že rozdělení cestovního ruchu na druhy a formy je zobrazeno již ve starších publikacích. Podle autorky se však toto členění v zahraniční literatuře vůbec nevyužívá. V současné době se i čeští autoři podle Kotíkové (2013) snaží tomuto vymezení vyhýbat a využívat tak přijatelnější pojmenování „*klasifikace cestovního ruchu*“, jejímž hlavním úkolem je právě rozdělení individuálních složek cestovního ruchu.

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) člení formy cestovního ruchu na dvě kategorie – **základní formy** a **specifické formy**. Autoři blíže specifikují základní formy, které mají plnit nejširší požadavky a patří do nich rekreační CR, kulturně poznávací CR, sportovně – turistický CR, léčebný a lázeňský CR. Do specifických forem dále autoři řadí specifické potřeby účastníků na cestovním ruchu, jejichž hlavním úkolem je plnění jejich zvláštních požadavků. Autoři tak dále do specifických forem cestovního ruchu

řadí: cestovní ruch mládeže, seniorský CR, rodinný CR, cestovní ruch tělesně postižených lidí, městský, venkovský CR, agroturistika a ekoagroturistika, kongresový CR, chatařský a chalupářský, náboženský, gastronomický CR a mnoho dalších druhů. Jelikož se v dnešní době hledí na nejnovější trendy, i v cestovním ruchu je třeba sledovat preference účastníků CR. Podle autorů se nabídka bude nadále rozšiřovat s ohledem na aktuální požadavky účastníků cestovního ruchu.

Hesková a kol. (2011, s. 28-29) ve svém vydání dále publikuje a blíže charakterizuje následující *segmentaci cestovního ruchu podle věku účastníků*:

- ***Cestovní ruch dětí*** - druh cestovního ruchu, který se specializuje na děti ve věku do 15 let podílející se na účasti organizovaných pobytů a výletů bez přítomnosti rodičů.
- ***Mládežnický cestovní ruch*** - forma cestování mladých lidí, kteří jsou řazení do věkové kategorie mezi 15 až 25 lety, jedná se tak o období na rozmezí dětství a dospělosti.
- ***Rodinný cestovní ruch*** - stanovený především mladým rodinám ve věku 25 až 44 let, které žijí v manželském páru s dětmi a cestují za účelem společného trávení volného času mimo místo trvalého bydliště.
- ***Seniorský cestovní ruch*** – cestování lidí v takzvaném třetím věku, pro které je charakteristický dostatek volného času a dostačující kupní fond zejména v ekonomicky vyspělých státech.

Orientace této bakalářské práce je konkrétně na cestovní ruch starší generace, proto je v dalších částech práce zaměřena na seniorský cestovní ruch a jeho specifika.

4.2. Základní charakteristika seniorského cestovního ruchu

Seniorský cestovní ruch je nově se rozvíjejícím fenoménem a právě z tohoto důvodu je literárních zdrojů a informací v tomto oboru v současné době méně, než k ostatním druhům cestovního ruchu. Nezbytnou součástí této kapitoly je tedy alespoň stručně vylíčit historický vývoj této formy cestovního ruchu a charakterizovat jeho specifika.

Vývoj seniorského cestovního ruchu

Odborný portál pro cestovní ruch cot.cz (2017) uvádí ve svém článku, že se lidé v pokročilém věku dříve podíleli na vázaném cestovním ruchu, který byl podporován Revolučním odborovým hnutím neboli ROH. V roce 1990 činnost odborového hnutí skončila a jak dále portál cestovního ruchu informuje, orientace cestovního ruchu seniorů byla přeměřována na lázeňské služby. Seniorský cestovní ruch jako druh cestovního ruchu lze považovat podle webového portálu již od roku 2000, kdy se zájem o cestování zřetelně zvýšil a dostal se tak do povědomí mnoha lidem vyšší věkové kategorie.

Odvětví cestovního ruchu se podle Kotíkové (2013) v posledních letech značně změnilo. Příčinou, jak dále autorka uvádí podle Evropské komise, jsou zejména tyto vlivy: *demografie, zdraví, vzdělávání, volný čas, zkušenosti s cestováním, životní styl, informační technologie, doprava, udržitelný rozvoj, jistota a bezpečí*. S ohledem na dnešní dobu a nadále probíhající změny, je lehce odvoditelné, že se tyto proměnné budou nadále měnit a stále tak vyvíjet a přizpůsobovat se dané době.

Specifikace seniorského cestovního ruchu

Seniorský cestovní ruch je formou cestovního ruchu, jež je podle autorů Páskové a Zelenky (2002) typická pro účast lidí v pokročilejším věku a nabízí tak na trhu specifické služby, jež jsou shodné s určitými požadavky a zájmy této věkové kategorie. Nabídka služeb je uzpůsobena fyzickým a ekonomickým schopnostem seniorů a to si také dle autorů žádá přizpůsobení, která se týkají zejména v úrovni ubytování, odpovídající obtížnosti daného programu a dalších specifických požadavků.

O tento druh cestovního ruchu je stále větší zájem a proto se autoři Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) domnívají, že se účast na seniorském cestovním ruchu

v následujících letech radikálně zvýší. Příčinou dle autorů jsou především změny demografických položek a to konkrétně u českého a evropského obyvatelstva. Velkou váhu demografických změn autoři přikládají hlavně stárnutí populace a také stále prodlužujícímu se rozmezí aktivního způsobu života.

Protože se stále navyšuje počet stárnoucích lidí, je pro ně dle Klímové, Marešové a Kuči (2016) velkou hrozbou sociální izolace. Řešením je tak podle autorů umožnit těmto lidem zůstat aktivní tak dlouho, jak je to jen možné a udržet jejich kvalitu života. Na základě těchto informací autoři předpokládají, že se právě tímto způsobem prodlouží aktivní život seniorů.

Jak již Hesková a kol. (2011) uvádí výše, seniorského cestovního ruchu se účastní lidé v postproduktivním věku, pro něž je typickým znakem volný čas, který často využívají pro cestování a dlouhodobé pobyty mimo své trvalé bydliště. Jelikož se jedná o lidi, kteří jsou v pokročilejším věku, vyžadují tak podle autorky speciální potřeby jako jsou například: osobní forma nabídky – balíky služeb, speciální jídla a příjemná atmosféra.

Tím lze navázat také na to, že cestovní ruch pro účastníky v pokročilejším věku je úzce spojován s přístupným a sociálním cestovním ruchem, kterými se tato kapitola zabývá níže.

4.2.1. Přístupný cestovní ruch

Cestovní ruch patří do typu odvětví, kde je zásadním prvkem porozumění a vyhovění různorodých přání návštěvníků. Tato zásada je proto předností pro prosperitu a úspěšný rozvoj jak subjektů cestovního ruchu, tak obecně cestovního ruchu v daných oblastech. Z hlediska konkrétního zaměření na seniorský cestovní ruch je zřejmé, že se subjekty i oblasti cestovního ruchu musí svým klientům přizpůsobit s přihlédnutím na věk návštěvníků a jejich požadavky.

S tím úzce souvisí skutečnost, že seniorský cestovní ruch je podle webového portálu kazuist.cz (2010) považován za součást takzvaného přístupného cestovního ruchu. Jak dále webové stránky informují, tento druh cestovního ruchu se snaží o poskytnutí dostupnosti nejen oblastí, ale také produktů a zajištění určitých postupů pro cestování a využívání všech služeb. Základní myšlenkou přístupného cestovního ruchu je tak

přizpůsobit se všem kategoriím případných klientů bez důrazu na jejich finanční poměry a zároveň uznání jejich rozmanitosti a ojedinečnosti.

Orientace přístupného cestovního ruchu je podle internetových stránek kazuist.cz (2010) nejen na odběratele, ale také především na dodavatele a na další aktivní účastníky, kteří se podílejí na poskytování těchto specifických služeb a přispívají tím ke zvýšení vývoje tohoto cestovního ruchu. Významnou pozici dle webu v této funkci plní Evropská síť ENAT – European Network for Accessible Tourism, jejíž název je odvozen ze zkratky evropské sítě pro přístupný cestovní ruch a tato síť je dále charakterizována a vysvětlena níže.

Evropská síť ENAT

Webový portál kazuist.cz (2010) poukazuje na souvislost přístupného cestovního ruchu s touto neziskovou organizací, která má velký význam pro přístupný cestovní ruch v Evropě a jejímž hlavním úkolem je právě propagace této formy cestovního ruchu.

Na oficiálních webových stránkách sítě ENAT accessibletourism.org (2016) je zmíněno, že toto sdružení bylo založeno v lednu roku 2006 za účelem devíti sponzorovaných akcí v šesti členských zemích Evropské Unie. Webové stránky této organizace také uvádí, že členové ENAT se nachází ve více než 30 zemích a 5 kontinentech. Z toho plyne skutečnost, že přístupný cestovní ruch má široké zastoupení a v budoucnu se tento počet členů jistě bude navyšovat.

Prostřednictvím internetových stránek lze také usoudit, že velkým rozvojem disponuje destinační management, marketing, doprava, organizace cest, vzdělávání, školení, standardy a služby. Organizace, které se dle webu spojí se sítí ENAT si mohou být jisté, že udrží krok s nejnovějším rozvojem a právě tím se v příštích letech docílí vytvoření přístupného cestovního ruchu v Evropě a po celém světě.

Dále podle oficiálního webu organizace se prostřednictvím stálého zdokonalování členů nadále přístupnost rozšiřuje a díky tomu dochází k lepší dosažitelnosti turistických informací, dopravy, infrastruktury, designu a služeb pro účastníky s různorodými potřebami. To hraje významnou roli pro výjimečnost a individualizaci služeb v celém oboru cestovního ruchu.

Primárním cílem této organizace je tedy zpřístupnění evropských destinací všem cestujícím, a tím podpoření bezbariérového cestování po celém světě. V návaznosti na přístupný cestovní ruch je nutností zmínit další druh cestovního ruchu, který s ním má úzký vztah a tvoří tak společný koncept.

4.2.2. Sociální cestovní ruch

Zatímco přístupný cestovní ruch se zaměřuje spíše na přístup turistických destinací, zařízení a služeb pro tělesně indisponované účastníky, sociální cestovní ruch se dále podle webových stránek kazuist.cz (2010) zaměřuje především na potenciální klienty, kteří mají speciální požadavky a nízké ekonomické příjmy.

Sociální cestovní ruch je podle autorů Páskové a Zelenky (2002, s. 296) definován jako: *„druh cestovního ruchu typologizovaný podle způsobu hrazení nákladů – část nákladů nebo celé náklady na cestování pro sociálně hendikepované osoby (vysoký věk, nízké příjmy, tělesné nebo duševní postižení apod.) nebo pro osoby v rámci motivačních programů hradí instituce, stát, zaměstnavatel, nadace apod. Tvoří jej vybrané lázeňské a léčebné pobyty.“* Sociální cestovní ruch je pak velice výhodnou variantou cestování, díky níž mají příležitost se účastnit na cestovním ruchu i lidé z nízko příjmových skupin.

Stejně jako přístupný, tak i sociální cestovní ruch cílí na lidi, kteří mají zájem o cestování, pro něž mají specifická kritéria. O povědomí sociálního cestovního ruchu se stará podle webu kazuist.cz (2010) Mezinárodní organizace OITS, která se v minulosti nazývala BITS.

Mezinárodní organizace OITS – (ISTO)

Webové stránky oits-isto.org (2017), tedy oficiální internetové stránky Mezinárodní organizace OITS uvádí, že při konání 8. Evropského fóra sociálního cestovního ruchu organizace ISTO a jeho příslušníci projevíli zájem a zároveň závazek ke globálnímu Etickému kodexu pro cestovní ruch. Tento Etický kodex dle webových stránek spadá pod světovou organizaci cestovního ruchu UNWTO.

Sociální cestovní ruch úzce souvisí právě s přístupným cestovním ruchem, kdy spojením těchto dvou forem cestování dochází podle webového portálu kazuist.cz (2010) k *cestovnímu ruchu pro všechny*.

4.2.3. Cestovní ruch pro všechny

Toto pojetí však nesouvisí podle Leidnera (2006) s tím, že jsou služby dostupné pouze pro osoby se zdravotním postižením, naopak jeho záměrem má být ucelenost a začlenění osob se speciálními potřebami. Dále autor uvádí, že se tak jedná především o osoby se zdravotním postižením a starší osoby v oblasti cestovního ruchu. Je tedy zřejmé, že turisté mohou být aktivními účastníky na cestovním ruchu, bez ohledu na jejich vlastnosti, schopnosti a potřeby.

Darcy a Dickson (2009) ve své definici o přístupném cestovním ruchu také doplňují, že se tato forma cestovního ruchu týká všech lidí včetně účastníků, kteří cestují s dětmi a kočárky, osob se zdravotním postižením a také seniorů. Cestování těchto skupin účastníků na cestovním ruchu je podporováno podle Kotíkové (2013) Evropskou Unií speciálním projektem CALYPSO, který byl konkrétně vytvořen Evropskou komisí.

Calypso

Jak ve své publikaci dále autorka uvádí, tento projekt byl vytvořen se záměrem podpoření cestovního ruchu pro všechny a od roku 2009 se postupně zdokonaluje. Primárním záměrem tohoto programu, jak dále autorka uvádí, je poskytnutí pomoci znevýhodněným skupinám lidí při realizaci cestování v rámci Evropy. Mezi další iniciativy projektu pak řadí koordinaci sezonní fluktuace, čímž projekt usnadňuje práci evropským ekonomikám.

Cestovní ruch je tedy odvětvím, které se v dnešní době snaží vyhovět pomocí individuálního přístupu téměř všem kategoriím účastníků cestovního ruchu za účelem uspokojení potřeb. Z toho důvodu je důležité blíže definovat segmentaci trhu zaměřující se na skupiny účastníků a jejich požadavky.

4.3. Segmentace trhu cestovního ruchu

Segmentace trhu neboli rozdělení trhu na dílčí části je pro obor cestovního ruchu velice podstatnou záležitostí, už jenom z hlediska zaměření na zákazníky a formování konkrétní nabídky pro cílovou skupinu a vyhovění tak jejich specifickým požadavkům.

Podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) se segmentace provádí podle aspektů, které jsou uvedeny a blíže charakterizovány v jejich publikaci:

- **geografický aspekt** – (klasifikace množství účastníků ze zemí původu návštěvníků do cílových destinací v určitém období),
- **demografický aspekt** - (věk, pohlaví, národnost, vzdělání, příjmy, životní cyklus rodiny),
- **psychografický aspekt** - (klasifikace spotřebního chování, postoj k životnímu stylu, sociální postavení),
- **behaviorální aspekt** - (zkoumají se nákupní zvyklosti – záměr a příčina cesty).

Mezi velice využívaný druh segmentace patří podle autorů Horner a Swarbrooke (2003) demografická segmentace, kdy veškeré záznamy ohledně věku potenciálních klientů jsou lehce dosažitelné. Většinou věk klientů hraje při rozhodování o produktech velkou roli a tato segmentace je údajně dle autorů často využívána především v marketingu produktů cestovního ruchu. Subjekty cestovního ruchu se tak mohou ve své nabídce jednotlivých produktů zaměřovat přímo na cílové segmenty. Právě z demografických záznamů vychází podle autorů životní cyklus rodiny, který je znázorněn v tabulce níže podle Welse a Gubara (1986).

Tabulka 1 Fáze životního cyklu rodiny

Svobodní lidé bez dětí	Mladí svobodní lidé nežijící s rodiči
Bezdětní novomanželé	Páry bez dětí
Plné hnízdo I	Rodina s nejmladším dítětem do 6 let
Plné hnízdo II	Rodina s nejmladším dítětem nad 6 let
Plné hnízdo III	Starší manželé s dětmi, které jsou na nich závislé
Prázdné hnízdo I	Děti žijící mimo domov, hlava rodiny stále pracuje
Prázdné hnízdo II	Hlava rodiny je v penzi
Pracující osamělá vdova / vdovec	
Osamělá vdova / vdovec v penzi	

Zdroj: upraveno a doplněno podle Wellse a Gubara – Worcester a Downham (1986) in Horner a Swarbrooke (2003)

Segmentace trhu je tedy zaměřená se na určitou kategorii klientů, jejichž potřeby a požadavky jsou podle autorů téměř shodné a na základě jejich znalostí lze vytvořit pro tyto klienty vhodný produkt.

4.3.1. Segmentace trhu podle věku účastníků

Z hlediska konkretizování nabídky seniorské turistiky a pro zkvalitnění poskytovaných služeb autoři Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) dále člení tuto cílovou skupinu na další kategorie:

- Mladší senioři (50 - 64 let)
- Starší senioři (65 - 70 let)
- Veteráni (nad 70 let)

Kotíková (2013) však podotýká, že přesná kategorizace podle věku seniorů není výslovně jasná, proto lze v odborné literatuře narazit na různá členění seniorů podle minimální hranice věku.

V praxi a odborné literatuře je podle autorky možné sledovat výskyt minimální hranice pro označení seniorů a to 50 let, přičemž jak dále uvádí je tato kategorie obvykle nazývána *generací 50+*. Autorka však popisuje, že běžnějším členěním do skupiny seniorů je vyšší hranice, kdy za nejnižší se považuje věk 55 let a občas i nad 60 let. Průzkum Názory a postoje české populace k seniorům z roku 2008, který ve své publikaci uvádí opět Kotíková, poukázal na to, že za minimální hranici věku seniorů je nejčastěji vnímán věk 60 let.

V současné době je stáří relativní pojem a každý člověk ho posuzuje z jiného úhlu pohledu. Právě z toho důvodu může být občas obtížné, koho lze považovat za seniora a koho zase ne. V každém případě záleží na okolnostech a zdravotním stavu dotyčného. Skutečností však je, že čím je člověk starší, tím si to méně připouští nebo si to spíše připustit nechce. To také potvrzuje Kotíková (2013), kdy se údajně s rostoucím věkem hranice stáří lidí posunuje a mění se tak jejich přístup k tomuto období života. Údajně se tito lidé podle autorky považují za mladší, než ve skutečnosti jsou a v častých případech se nepovažují za „staré“.

Nelze tak podle Orišky (2010) seniory považovat za homogenní skupinu, jelikož se od sebe tito lidé liší po všech stránkách. Samozřejmě, že každý má i jiný pohled na život a veškeré postoje a názory jsou zcela individuální. Z tohoto důvodu je nutné brát tyto okolnosti v potaz.

4.3.2. Charakteristika zvoleného segmentu

Etapy stáří jsou členěny na více kategorií, jak je již v této práci zmíněno výše. Je tak nutností charakterizovat postupně jednotlivá období a konkretizovat tak preference seniorů v jednotlivých úsecích stáří.

Období mladších seniorů (50 - 64 let) je charakteristické tím, že se jedná o lidi, kteří jsou stále v pracovním procesu a podle Čertíka a kol. (2001) upřednostňují spíše odpočinkové a rekreační pobyty. Jelikož se tato kategorie týká lidí, kteří jsou podle autora označováni jako „*empty nester*“ *neboli rodiče bez dětí*, vyhledávají tak kromě

rekreace a poznání také účast na společenských akcích a zábavních programech. Tato věková kategorie se tak od běžných lidí liší zcela minimálně, avšak mezi jejich potřeby dále Čertík a kol. řadí dostatečný čas na klid a odpočinek.

Kotíková (2013) doplňuje, že z marketingového hlediska tuto skupinu lidí lze považovat za zběhlé klienty, kteří mají konkrétní cíl. Nákup služeb dle autorky precizně vybírají a rozhodují se především na základě kvality služeb a jejich ceny.

Mezi skupinu starších seniorů (66 - 75 let) se podle Čertíka a kol. (2001) řadí lidé, kteří jsou již ve starobním důchodu a mají tak mnoho volného času, který lze využít pro jejich aktivity v průběhu celého roku. Právě to jim umožňuje také cestovat nejen o víkendech, ale i v pracovním týdnu, kdy ostatní lidé chodí do zaměstnání. Je tak zřejmé, že v těchto letech se lidé mohou dále seberealizovat a věnovat se tak svým zálibám, na které mají dostatek času.

Tato věková kategorie je podle Kotíkové (2013) specifická především tím, že jsou tito lidé stále v dobrém zdravotním stavu a také fyzické kondici. Avšak se v tomto věku podle autorky mění životní okolnosti a to zejména z finančního hlediska, ale také společenských známostí. Tuto skupinu lidí autorka charakterizuje jako spořivé a rozvážné v jakémkoliv rozhodování týkající se útraty nákladů.

Poslední období stáří – veteránů (nad 70 let) se týká především kategorie lidí, kde se již vyskytují zdravotní problémy. Toto období je tak plné změn, které jsou nevratné a mění tak dosavadní způsob života. Kotíková (2013) mezi ně řadí například: *ztrátu partnera, osamělost, nevyhovující finanční situaci a nemoci*.

Jak dále uvádí Čertík a kol. (2001) v mnoha případech se tito lidé i přes své zdravotní potíže svých zálib nevzdají a tak se vydávají na cesty, které jim umožní se jejich fyzickým i psychickým možnostem plně přizpůsobit. Tím má autor na mysli především uzpůsobení programu zájezdu, druh ubytování – speciální vybavení pokojů a také individualitu a ochotu hotelového personálu, speciální stravování či lékařské služby.

Tato věková kategorie podle Kotíkové (2013) má největší spotřebu finančních prostředků právě za bydlení, potraviny, léky a lékařskou péči. Při cestování této věkové skupiny podle autorky hraje tedy hlavní roli zejména volba cílové destinace, druhu dopravy, služeb, termínu zájezdu a dalších požadavků.

4.3.3. Senioři jako cílová skupina cestovního ruchu

Stejně tak jako u většiny lidí v běžném životě, tak i u seniorů se preference liší. Každý má jiné zájmy a upřednostňuje tak i odlišné služby a cílové destinace. To je dáno především fyzickým a psychickým stavem seniorů. V posledních letech se seniorský cestovní ruch velice rozmohl a mnoho cestovních kanceláří vytváří produkty konkrétně pro tento segment trhu. Je však důležité si uvědomit, že tento druh cestování starších lidí se bude nadále rozvíjet a subjekty cestovního ruchu svou nabídku produktů budou muset těmto klientům i nadále přizpůsobovat.

Sledování trendů a aktuálních požadavků úzce souvisí právě s motivací účastníků cestovního ruchu. Štýrský a Šípek (2011) ve své publikaci uvádí, že průzkum motivace cestování je velice významný z pohledu plánování a organizování. Jak dále autoři uvádí pro podniky a další subjekty cestovního ruchu je velice důležité mít o motivech a preferencích lidí nějaké potuchy už z hlediska toho, aby svým potenciálním zákazníkům byli schopni navrhnout pro ně vyhovující turistické zážitky. Lidé s potřebou cestování podle autorů usilují o překročení jejich vlastního já. Cestování neboli turismus je tak dále zařazen podle nich mezi vyšší potřeby člověka.

Jelikož senioři patří většinou do skupiny lidí, kteří mají dostatek volného času a to zejména proto, že již žijí sami bez dětí a jsou obvykle v důchodu, mají také čas na své zájmy a mohou tak cestovat v libovolnou dobu, kdy uznají za vhodné. Právě proto senioři obvykle podle Kotíkové (2013) upřednostňují cestování v mimosezóně. Důvodem jsou zejména podle autorky nižší ceny a menší výskyt dalších účastníků cestovního ruchu. Tato skupina klientů je tedy charakteristická podle Orišky (2010) tím, že si ráda zaplatí za služby odpovídající jejich požadavkům a také preferují nákup služeb předem. Z toho lze usoudit, že senioři rádi využívají služeb cestovních kanceláří a podle Kotíkové (2013) se často účastní organizovaného cestovního ruchu. Mají tak vše pod kontrolou a podle autorky se v rámci mimořádných situací tak mohou cítit mnohem bezpečněji.

Hesková a kol. (2011) ve své publikaci dále uvádí preference ohledně typů dovolené, do kterých například řadí: „*poznávací zájezdy, lázeňské a zdravotní pobyty, lodní zájezdy, dlouhodobé pobyty v klimaticky příjemných místech především v zimním období, návštěvy příbuzných, přátel a známých*“.

Senioři tvoří skupinu se specifickými požadavky a to především na veškeré služby, které se týkají jejich pobytu v turistické destinaci. Co se týká ubytovacích služeb, tak starší lidé preferují podle Orišky (2010) bezbariérový hotel nejlépe s výtahem a speciálně vybavený pokoj, který by měl mít tyto náležitosti: pohodlnější lůžko – je obvykle vyšší než klasické lůžko, pevné židle umožňující lehké vstávání, madla na přidržování v koupelně, protiskluzová podložka ve vaně a v koupelně. Mezi další zásady podle autora patří také výběr stravy, kdy by měla být v hotelu možnost jídlo si vybrat z klasického jídelního lístku nebo z nabídky speciálně upravených či dietních jídel, další variantou by tak mohla být nabídka jídel formou švédských stolů.

I když se preference seniorů liší a jsou hodně individuální jako u běžných účastníků cestovního ruchu, je zřejmé, že nabídka služeb pro tuto věkovou kategorii musí být neustále přizpůsobitelná. Tato kategorie si tak žádá individuální přístup subjektů cestovního ruchu.

Aby mohla být bakalářská práce blíže zaměřena na potenciál seniorského cestovního ruchu v regionu Krkonoše, jsou další kapitoly věnovány oboru geografie a předpokladům cestovního ruchu.

4.4. Geografie cestovního ruchu

Obor cestovního ruchu je velice rozmanitou disciplínou, jak je již zmíněno výše v této práci. Toto odvětví je v úzkém vztahu hned s několika vědními obory. Podle Vystoupila, Šauera, Holešinské a kol. (2015) se totiž jedná o mezioborovou disciplínu, jejíž studium probíhá v rámci několika stanovisek, která dále ve své publikaci konkretizuje Indrová a kol. (2007, s. 8): stanovisko *ekonomické, ekologické, sociologické, psychologické* a také samozřejmě *geografické*.

Autoři Vystoupil, Šauer, Holešinská a kol. (2015) specifikují blíže geografická hlediska v rámci cestovního ruchu, jejichž zaměření je orientováno ze stránky obecné, území neboli regionu a také na cílové cesty účastníků cestovního ruchu ve vztahu k prostoru, který je spojením krajiny a času. Důležitým sdělením autorů je také ta skutečnost, že geografie cestovního ruchu je pojetí úzké spojitosti s činností cestovního ruchu, využití všech možností či potenciálu krajiny a jednotlivými složkami krajinné sféry.

Stejně tak jako u oboru cestovního ruchu, tak i u geografie cestovního ruchu není dána specifická definice, která by tuto disciplínu jednoznačně charakterizovala. Tuto vědní disciplínu tak mnoho autorů definuje hned z několika úhlů pohledů. Významný geograf Peter Mariot (1983, s. 14) například ve své publikaci uvádí definici, kdy je cestovní ruch v souladu s geografickými hledisky „*společenskou aktivitou, která podmiňuje přemísťování obyvatelstva do částí krajinné sféry, charakterizovaných interakcemi krajinných prvků, schopnými vyvolat dočasnou změnu místa pobytu.*“

Naopak Hrala (2013, s. 12) definuje geografii cestovního ruchu jako vědu, která se zabývá: „*zákonitostí a činitelů a faktickým rozmístěním cestovního ruchu v oblastech rozličné velikosti a ekonomické váhy.*“ S touto definicí je v úzké souvislosti podle autora následující problematika: klasifikace faktorů a podmínek, rozbor cestovního ruchu jako druhu pohybu účastníků cestovního ruchu mezi středisky, hodnocení cestovního ruchu a jeho dopad na změny ve složení a uspořádání hospodářství v konkrétní oblasti, klasifikace oblastí pro různorodé druhy cestovního ruchu podle přírodních a společenských podmínek a také vymezení oblastí cestovního ruchu.

Geografie cestovního ruchu je podle Hamarneh (2012) zprostředkovávána a utvářena prostřednictvím předpokladů tohoto oboru, které mají na tuto disciplínu velký vliv. Autorka je člení na předpoklady *selektivní, lokalizační a realizační*. Tyto předpoklady budou dále charakterizovány a blíže specifikovány v této bakalářské práci. S oborem geografie je také úzce spojeno regionální členění, kterému se věnuje následující podkapitola této práce.

4.4.1. Regionální členění – vymezení území České republiky

Jelikož se tato bakalářská práce zabývá cestovním ruchem v Krkonoších, je zřejmé, že se tak jedná o cestovní ruch v rámci České republiky. Z tohoto důvodu je tak nutné zmínit regionální členění a vymezení území České republiky.

V rámci cestovního ruchu se Česká republika člení podle oficiálních webových stránek Českého statistického úřadu czso.cz (2009) na turistické regiony, jež jsou charakterizovány jako teritorium, pro které je příznačný specifický typ cestovního ruchu. Jak dále webový portál úřadu uvádí, jeden z hlavních úkolů cestovního ruchu je sloučit jednotlivé složky konkrétního území, ale současně diferencovat od ostatních

turistických regionů. Daná oblast se pak může prezentovat a pomoci tak ke zvýšení domácího či zahraničního cestovního ruchu.

Hesková a kol. (2011) uvádí, že se jedná o regiony s rysy stejnorodých podmínek pro realizaci cestovního ruchu – typ atraktivity, úroveň infrastruktury a podobně. Z této koncepce vycházela podle autorky tak zvaná rajonizace cestovního ruchu, jejímž hlavním úkolem podle Páskové a Zelenky (2002) bylo uspořádání regionů na základě jejich způsobilosti pro cestovní ruch. V současné době však tato písemnost podle autorů plní úlohu jako metodický materiál. Rajonizací tedy lze podle Ryglové (2009) chápat jako členění území podle podmínek, které daná oblast nabízí pro rekreaci, vývoj cestovního ruchu a poskytnutí určitého uspořádání a rozsahu využití daných předpokladů.

Autorka Ryglová (2009, s. 29) ve své publikaci dále uvádí, že *„Česká republika je rozdělena na 47 územních jednotek označených jako oblasti cestovního ruchu I., II., III., IV. Tyto kategorie zaujímají 79 % rozlohy republiky. Jednotlivé oblasti se vyznačují relativně rovnocennými přírodními předpoklady a podobností realizačních podmínek.“*

Každá oblast cestovního ruchu je specifická svými možnostmi a předpoklady, které přilákají účastníky cestovního ruchu k návštěvě určitého místa. V rámci cestovního ruchu se tyto oblasti od sebe diferencují podle Ryglové (2009) svou způsobilostí, která může mít buď význam mezinárodní či lokální a také využití z časového hlediska a to sezónní či celoroční.

Klasifikace jednotek NUTS

V rámci České republiky se území dělí na jednotlivé regiony. Z hlediska Evropské Unie, jak je uvedeno na webovém portálu Národního ústavu odborného vzdělávání nuov.cz (2012), došlo začátkem roku 2000 v rámci České republiky k rozdělení územních teritoriálních jednotek NUTS za účelem jejich mezinárodního porovnání. Ryglová (2009) dále ve své publikaci uvádí, že členění NUTS (*la Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*) bylo zahájeno v rámci spolupráce Statistického úřadu Evropské Unie za účelem *statistiky, posuzování a hodnocení potřebnosti regionů*.

Národní ústav odborného vzdělávání na svých webových stránkách nuov.cz (2012) dále uvádí, že hodnocení územních celků v České republice je nazváno CZ-NUTS a je

tak integrálním prvkem NUTS a zajišťuje klasifikaci a charakteristiku teritoria České republiky do úrovně krajů. Podle dalších informací, které uvádí Ryglová (2009) kromě systému NUTS existuje i systém LAU (*Local Administrative Units*) neboli *Místní samosprávné jednotky*, které se údajně věnují obcím a okresům, tudíž tak plní úlohu již dřívějším úrovním systému NUTS 4 a NUTS 5.

Tabulka 2 Územní jednotky České republiky v systému u NUTS a LAU

NUTS	územní jednotka	počet jednotek
NUTS 0	Stát	1
NUTS 1	Území	1
NUTS 2	Oblast	8
NUTS 3	Kraj	14
LAU		
LAU 1	Okresy	77
LAU 2	Obce	6249

Zdroj: upraveno a doplněno z Národní ústav odborného vzdělávání www.nuov.cz (2012) [online]

Za založením jednotné evropské klasifikace podle webu Národního ústavu odborného vzdělávání nuov.cz (2012) stálo především nabývání poznatků o oblasti za účelem porovnávání z hlediska ekonomiky. Dále podle webového portálu tato soustava předepisuje nařízení pro územní statistické jednotky, kterými tvoří primární podmínky pro klasifikaci a porovnání jednotlivých evropských regionů. Hlavním principem tohoto sjednocení je tak podle webu především jednotná práce se statistickými údaji všech příslušných států.

Obrázek 1 Oblasti (NUTS2) a kraje (NUTS3) České republiky

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

Zdroj: převzato ze Statistika v cestovním ruchu (2007) [online]

Turistický region

Vymezení regionu lze chápat podle Ryglové (2009, s. 30) jako „územní celek, který je rozdělen prostřednictvím administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona.“

Zprávu o vzniku turistických regionů na svých oficiálních internetových stránkách zveřejňuje Český statistický úřad (2009), kdy údajně v letech 1998-1999 Česká centrála cestovního ruchu – Czech Tourism rozdělna Českou republiku na 15 jednotlivých turistických regionů. Webové stránky odborného portálu pro cestovní ruch (2010) zase uvádí informaci, že v roce 2010 se počet regionů zvýšil o dva a nyní Česká republika může nabídnout 17 turistických regionů. Tyto regiony jsou názorně vyznačeny na mapě níže, která je zveřejněna na oficiálních stránkách České centrály cestovního ruchu – Czech Tourism. Je tak zřejmé, že Krkonoše a Podkrkonoší tvoří jeden samostatný turistický region České republiky.

Obrázek 2 Mapa turistických regionů České republiky

1. **Praha**
2. **Střední Čechy**
3. **Jižní Čechy**
4. **Šumava**
5. **Plzeňsko a Český les**
6. **Západočeské lázně**
7. **Severozápadní Čechy**
8. **Českolipsko a Jizerské hory**
9. **Český ráj**
10. **Krkonoše a Podkrkonoší**
11. **Královéhradecko**
12. **Východní Čechy**
13. **Vysočina**
14. **Jižní Morava**
15. **Východní Morava**
16. **Střední Morava a Jeseníky**
17. **Severní Morava a Slezsko**

Zdroj: převzato z Česká centrála cestovního ruchu – Czech Tourism (2017) [online]

Turistické regiony jsou pro cestovní ruch důležitými prvky, jelikož tvoří dostatečně atraktivní nabídky pro turisty a návštěvníky. Turistickým regionem je tedy podle Ryglové (2009) území, pro něž je typický určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé

prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, ale zároveň i odlišuje od ostatních regionů. Regionální členění má pro Českou republiku veliký význam. Česká republika tak může prezentovat svou rozmanitost, kterou nabízí jednotlivé regiony v zahraničí a nalákat do Čech více turistů. Na druhou stranu toto rozdělení regionů může také podpořit domácí cestovní ruch.

V následující podkapitole se práce věnuje přímo vymezení destinace a další složce cestovního ruchu, která je s destinací v úzkém vztahu a má na ní značný vliv z hlediska propagace a návštěvnosti účastníků cestovního ruchu. Jedná se tedy přímo o níže vysvětlený destinační management.

4.4.2. Turistická Destinace

V této kapitole je nutné vymezit jak termín destinace, tak již zmíněný destinační management. Pojem destinace byl již v minulosti chápán jako velmi vzdálená oblast, kam mohli turisté vycestovat, jak uvádí ve své publikaci Jakubíková (2012). V dnešní době však tento pojem podle Heskové a kol. (2011) představuje místo, do kterého účastníci cestovního ruchu přijíždějí za určitým cílem. Destinaci tedy můžeme chápat jako cílové místo turistů. Palatková (2006) zase specifikuje destinaci jako místo či oblast, kde se nachází spojení různorodých služeb v rámci cestovního ruchu, jež jsou poskytovány v souvislosti na rozvoj potenciálu cestovního ruchu konkrétní oblasti.

Jelikož si v dnešní době turisté mohou vybrat ze široké škály destinací a prakticky lze vycestovat kamkoliv po světě, i destinace se tak musejí potýkat se silnou konkurencí. Je to obdobné jako u kteréhokoliv podniku. Destinace musí být správně řízena, aby měla úspěch a větší potenciál v cestovním ruchu. A právě řízením destinace se zabývá destinační management, který je podle Páskové a Zelenky (2002, s. 60) charakterizován jako *„soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu – společné sdílené logo, společný sdílený informačně rezervační systém, tvorba cenové politiky, provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti cestovního ruchu, iniciace partnerství soukromého a*

veřejného sektoru cestovního ruchu i podpora vzniku profesních spolků, sdružení a organizací.“

Je tak zřejmé, že destinační management úzce souvisí s rozvojem regionů, a proto má v cestovním ruchu významnou roli. Podle Heskové a kol. (2011) se v České republice toto řízení začalo aplikovat až po roce 2000. Autorka dále ve své publikaci uvádí, že na základě výzkumů situace destinačního managementu v České republice je tento druh řízení destinací cestovního ruchu v počátečním stadiu. Proto je velice důležité, aby bylo řádně postaráno o propagaci v daném území pomocí marketingu.

Marketing destinace cestovního ruchu Jakubíková (2012) vysvětluje jako postup, kdy dochází k souladu principů území s požadavky trhu. V případě, že destinace bude mít destinační management a marketing na dostatečné úrovni, neznamená to však, že pro turisty bude daná oblast atraktivní. Velice zásadní roli v cestovním ruchu hraje právě potenciál, který má téměř největší podíl na rozvoji cestovního ruchu v dané oblasti.

4.4.3. Potenciál a předpoklady cestovního ruchu

Potenciál hraje velkou roli v návštěvnosti konkrétních míst. Ve stručnosti představuje určité zajímavosti, atraktivitu, ale také se může jednat o aktivity, za kterými účastníci cestovního ruchu podnikají své cesty do konkrétních destinací. Vymezení potenciálu je však složitější a rozsáhlejší než se zdá, a proto je daný pojem nutné více přiblížit a vysvětlit.

Vymezení termínu potenciál lze podle autora Kopčaje (1999) chápat jako způsobilost k provedení určité činnosti neboli souboru schopností. Počátek tohoto slova tentýž autor spojuje s původním latinským slovem potentialis. Další důležitou skutečností je podle Ivaničky (1983) úzká souvislost potenciálu a oboru socioekonomické geografie, ze které údajně vychází právě získávání poznatků potenciálu krajiny. Konkrétně socioekonomický potenciál krajiny dále vysvětluje Novotná (2005), která si pod tímto pojmem představuje schopnost veškerých prvků krajiny, jejichž úkolem je plnit různorodé požadavky společnosti.

Tento pojem lze také chápat z několika úhlů pohledu, jak uvedli autoři Drdoš (1978) nebo také Hasman a Šíp (2001). V rámci ekonomického hlediska má potenciál cestovního ruchu podle autorů úzkou spojitost zejména s kapacitou, strukturou a

využitím infrastruktury cestovního ruchu. Drdoš (1978) dále uvedl i geografické hledisko, kde se termín potenciál váže konkrétně na krajinu, jakožto místo, které je využíváno pro užití a spotřební záměry. V rámci geografického pohledu podle Mariota (1983) potenciál krajiny pro cestovní ruch představuje vhodnost předpokladů konkrétního teritoria pro vývoj cestovního ruchu.

Jelikož je každá krajina jedinečná a všechny mají svůj osobitý charakter krajinného rázu, je zřejmé, že se tomu musí přizpůsobit i veškeré činnosti účastníků cestovního ruchu. Ke spokojenosti a vyhovění všech jejich požadavků dochází podle Hasmana a Šípa (2001) tehdy, jakmile dojde k využívání velkého výběru potenciálů. Velký význam pro potenciál krajiny pro cestovní ruch mají tedy podle Novotné (2005) veškeré upotřebitelné prameny, které lze na daném území využít.

Mariot (1983) se dále snažil ve své publikaci přiblížit problematiku, která se týká konkrétně potenciálu krajiny a uvedl, že toto východisko je v úzkém vztahu s řídicí a plánovací činností. Z toho tedy podle autora vyplývá jistá závažnost zachování konkrétních omezení, která zajistí určitou rovnováhu daného potenciálu, pro něž je velkou hrozbou právě vysoká návštěvnost účastníků cestovního ruchu.

S touto skutečností dále podle Mariota (1983, s. 31) úzce souvisí pojem kapacita krajiny v rámci cestovního ruchu. Autor tento pojem definuje následujícím způsobem: *„kapacita krajiny pro cestovní ruch vyjadřuje také limitující hodnoty využití krajiny, které dovolují předpokládat, že nenastane negativní narušování interakcí formulujících potenciál krajiny pro cestovní ruch“* (Mariot 1983, s. 31). Stejný názor sdílí také autorka Novotná (2005) a uvádí, že za nepříznivými vlivy, které neblaze působí na potenciál, může stát právě vysoká četnost činností cestovního ruchu. V rámci této skutečnosti autorka konstatuje řešení, vycházející z ochrany přírodního a krajinného potenciálu, jelikož přílišné soustředění aktivit spojených s cestovním ruchem má pochopitelně neblahý vliv na území a krajinu.

Pro potenciály cestovního ruchu jsou podle autorů Hasmana a Šípa (2001) charakteristickými znaky vzájemné vztahy doplňkovosti, kdy dochází pomocí jednotlivých potenciálů k vývoji těch dalších. Jak dále autoři uvádějí, jejich vzájemné působení spolu s postupy uvádějí je do činnosti, jsou prostředky teoretických studií.

V rámci těchto šetření dochází ke vzniku nových metod, které podle autorů následně vedou k trvale udržitelnému rozvoji cestovního ruchu.

Sice by veškeré činnosti účastníků cestovního ruchu měly být podporovány a rozvíjeny v místech, kde jsou pro ně ty nejpriznivější podmínky, ale také by měly být koncentrovány a omezovány v zájmu zachování potenciálu krajiny a území, jak je uvedeno výše. Z toho důvodu je vhodným rozhodnutím podle Novotné (2005) předejít tomuto turistickému přetěžování rizikových míst právě využitím jiných a méně známých oblastí.

Mariot (1983) ve své publikaci zmiňuje, že se pojem potenciál cestovního ruchu v častých případech váže s koncepcí, kterou nazývá *atraktivností krajiny*. Termín potenciál a atraktivnost autor spojuje především z hlediska území, ale na druhou stranu je diferencuje v zájmu forem cestovního ruchu. Atraktivnost krajiny pak dále autor definuje jako „*schopnost krajinných struktur vytvářet podmínky pro vznik interakcí mezi cestovním ruchem a krajinou*“ (Mariot 1983, s. 31).

Potenciál cestovního ruchu je tvořen podle Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015) nabídkou cestovního ruchu, kterou autoři dělí na **primární nabídku – přírodní potenciál** představující *přírodní a kulturně-historický potenciál* a také na **sekundární nabídku – sekundární potenciál** neboli realizační předpoklady, do kterých zařazují veškeré služby, dosažitelnost území v rámci komunikací, subjekty vytvářející infrastrukturu cestovního ruchu. Jedná se tedy o podmínky, které představují svou zajímavostí a ojedinělostí formy cestovního ruchu v dané destinaci.

Bína (2002) člení předpoklady cestovního ruchu na dvě základní skupiny a to na **lokalizační** a **realizační předpoklady**. Autoři Mariot (1971) a Hrala (2013) však předpoklady rozšířili ještě o **selektivní předpoklady**. Hrala pak dále hodnotí podstatu lokalizačních předpokladů jako sekundární, avšak prvořadou funkci plní při určení polohy výkonu cestovního ruchu.

4.4.3.1. Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady představují podmínky pro obor cestovního ruchu, které jsou podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) konstantní a jsou dané územím, jež nabízí účastníkům cestovního ruchu jak **přírodní podmínky**, tak i **společenské atraktivitu**.

- ***Přírodní podmínky***

Lokalizační předpoklady jsou tedy tvořeny ***přírodními podmínkami a jejich zajímavostmi***. Podle Mariota (1983) se tak shodnou i ostatní autoři, kteří lokalizační předpoklady člení stejným způsobem. Do přírodních předpokladů tak Mariot (1983) a Hrala (2013) začleňují: *polohu oblasti, reliéf, klimatické poměry, vodstvo, faunu a flóru*.

- ***Reliéf***

Reliéf neboli povrch krajiny je podle autorů Šauera, Vystoupila a Holešinské (2015) složen z přírodních rekreačních zdrojů, kdy struktura krajiny poskytuje účelné využití pro cestovní ruch a rekreaci. Do reliéfu pak dále zařazují ostatní přírodní složky, které se na něm podílejí a to například: říční síť, hospodářské využití oblasti, rozmístění sídel a podobně. Vzájemný vztah mezi reliéfem a cestovním ruchem tvoří podle Mariota (1983, s. 95) podmínky, které působí na rozvoj a kvalitu předpokladů cestovního ruchu a dále je doplňuje o následující prvky: *nadmořskou výšku území, výškovou členitost reliéfu, střední úhel sklonu reliéfu, expozici reliéfu, výskyt kontrastních forem reliéfu, které jsou přitažlivé v rámci cestovního ruchu a také estetickou hodnotu výhledů do okolí*.

- ***Klimatické poměry***

Dalším prvkem přírodních předpokladů cestovního ruchu jsou klimatické poměry. Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. (2015) ve své publikaci uvádějí dva druhy působení klimatických podmínek, které dělí na ***horizontální a vertikální zonálnosti klimatu***, jejichž úlohou je vliv na podnebí v určitých lokalitách a působení tak podle autorů mikroklimatických podmínek, mezi které řadí například: *teplotu, sněhovou pokrývku, sluneční svit*. Díky vlivu vertikální klimatické zonality se podle Hraly (2013) v horských oblastech tvoří předpoklady pro letní či zimní sezonu.

- ***Vodstvo***

Podstatnou pozici přírodních předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v jednotlivých lokalitách zaujímá vodstvo neboli hydrologické poměry, jak již nazývá Hrala (2013). Lze do vodstva podle Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015) zařadit následující prvky: *moře, jezera, vodní nádrže a řeky*, jejichž účelnost se dle autorů liší zejména v jejich specifikaci a konkrétnímu využití pro rekreaci a

cestovní ruch. Autoři Mariot (1983) a Hrala (2013) se shodují v rozdělení vodstva na *podzemní vody* a *povrchové vody*. Toto členění dále Mariot (1983) charakterizuje jako možnost ke studiu a následné klasifikaci využití dané destinace v rámci cestovního ruchu.

Do podzemních vod oba autoři řadí minerální prameny s léčebnými účinky, gejzíry a Mariot (1983) navíc zmiňuje termální minerální prameny s balneologickým působením. Lázeňská místa Hrala (2013) dále řadí mezi nejstarší zařízení, která vznikala v počátcích rozvoje cestovního ruchu a v současné době mají čím dál větší význam na účasti cestovního ruchu.

Velký podíl pro rozvoj sezónního rekreačního cestovního ruchu mají podle Mariota (1983) povrchové vody, jež tvoří další podstatný prvek vodstva. Důležitá skutečnost, kterou autor uvádí, spočívá v tom, že jejich atraktivita není závislá pouze na charakteru dané vodní plochy, ale také na klimatických podmínkách dané lokality. Co se týká tedy povrchových vod, tak je jejich funkčnost hodně ovlivněná klimatem, jelikož je závislá podle Mariota (1983) a Hraly (2013) na sezónnosti podmiňující účast na cestovním ruchu a ta se konkrétně vztahuje k teplotním podmínkám vzduchu. Na kvalitu povrchových vod má zase veliký vliv podle Hraly (2013) zejména *teplota a čistota vody, kvalita pobřežních pláží a přilehlého zázemí* a další.

▪ Fauna a flóra

Dalším a zároveň posledním prvkem přírodních předpokladů představuje zvířectvo a rostlinstvo, které neodmyslitelně patří k přírodnímu prostředí. Rostlinstvo, které se řadí do flóry, je významným prvkem pro celkové vnímání krajiny a tvoří tak podle Mariota (1983) podstatnou složku pro celkový dojem z krajiny a jejích estetických hledisek. Do této skupiny autor zařazuje zalesněné plochy, které však mohou mít negativní dopad na rozvoj zimních sportů v dané oblasti. Naopak má podle autora rostlinstvo pozitivní vliv na zdraví člověka prostřednictvím vytváření kyslíku, ale také další pozitivní účinky na *zrakové, čichové, sluchové či chuťové smysly*.

Do fauny lze zařadit zvířectvo, které podle Hraly (2013) plní v cestovním ruchu roli zejména jako chráněná a lovná zvěř, za kterou účastníci cestovního ruchu podnikají své cesty do různých národních parků a rezervací. Mariot (1971) pak dále zmiňuje

postavení endemických a vzácných druhů živočichů i rostlin, které jsou charakteristické pro výskyt v určitých chráněných oblastech.

Aby přírodní předpoklady mohly být klasifikovány, je podstatné si podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, s. 34) uvědomit, že „*čím příjemnější klima, neobvyklejší modelace terénu, úchvatnější scenerie, exotičtější živočichové a rostliny, tím lepší předpoklady pro cestovní ruch.*“ Právě z toho důvodu autoři příkládají důraz vysoké návštěvnosti horských a pobřežních oblastí.

- ***Společenské atraktivita (kulturně-historické podmínky)***

Kromě přírodních podmínek jsou lokalizační předpoklady tvořeny ***kulturně-historickými podmínkami***, které se podle Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015) od těch přírodních liší tím, že byly vytvořeny intervencí člověka do krajiny. Tyto předpoklady jsou podle Mariota (1983) v úzkém vztahu s historií a kulturou společnosti a zahrnuje do nich: *stavební pamětihodnosti, lidovou kulturu, muzea*, ale také pravidelně se opakující *kulturní akce*, jež mají značný podíl především na rozvoji cestovního ruchu v dané destinaci. Kulturně historické podmínky neboli potenciál má podle Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015) velice podstatnou funkci v kontextu návštěvnosti dané oblasti účastníky cestovního ruchu. Navíc autoři dodávají, že kulturně-historický potenciál plní doplňkovou úlohu přírodním podmínkám.

Hrala (2013) společně s dalšími autory navíc kulturně-historické podmínky začleňuje do společenských předpokladů a atraktivit a zařazuje do nich také sportovní a zábavní zařízení a akce. Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. (2015) podotýkají, že z tohoto tvrzení vychází skutečnost, že se lokalizační předpoklady a realizační předpoklady vzájemně prolínají. Autoři tuto situaci odůvodňují tím, že sportovní zařízení jsou prvky sportovně-rekreační infrastruktury, která neodmyslitelně patří do realizačních předpokladů cestovního ruchu.

Haman a Šíp (2001) ve své publikaci doplňují do kulturně-historických podmínek další položky například: *divadla, koncerty, festivaly, produkty virtuální reality, tradice, zvyky, mýty, pověsti, folklór, kuchyně, jazyk*. Dále také autoři zmiňují, že společenské zajímavosti jsou nejvíce využívaným primárním potenciálem, jež byl součástí vzniku cestovního ruchu.

4.4.3.2. Realizační předpoklady

Realizační předpoklady cestovního ruchu mají podle Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015) velmi důležitou úlohu zejména v rozvoji primárního potenciálu neboli lokalizačních předpokladů a jeho společenských atraktivit. Tato kategorie předpokladů cestovního ruchu je podle zmíněných autorů součástí sekundárního potenciálu a je do ní zahrnuta především komunikační síť, jež úzce souvisí s dopravními podmínkami a dostupností dané oblasti a také s infrastrukturou cestovního ruchu, jejíž součástí jsou veškerá zařízení týkající se ubytování, stravování, kultury, zábavy, sportu, již zmíněné dopravy a dalšího širokého spektra služeb cestovního ruchu. Do komunikačních předpokladů Mariot (1983) řadí různé druhy dopravy jako například: *silniční, železniční nebo také leteckou*.

Z hlediska rozvoje cestovního ruchu je podle Hraly (2013) dopravní infrastruktura stavěna v konkrétních oblastech zejména pro jejich potřeby. Autor tedy kromě již zmíněných druhů dopravy uvádí také vertikální dopravu, která je důležitou součástí horských a vysokohorských oblastí. Dále pak také konkrétně uvádí druhy této dopravy, kterými jsou: *horské tratě, lanovky a vleky*, jejichž hlavní úlohou je plnění funkce rozvoje zimních sportů a letní rekreace.

Mezi součást realizačních předpokladů Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. (2015) dále řadí *ostatní dopravní a sportovně-rekreační infrastrukturu*, jejíž funkci specifikují jako ulehčení v přemísťování účastníků cestovního ruchu v rámci konkrétní oblasti nebo zprostředkování jim sportovně-rekreační vyžití. Tento druh dopravy dále podle autorů Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015, s. 106) zahrnuje následující položky:

- *Infrastruktura zimních sportů (souhrn prostředků zimních středisek pro sjezdové a běžecké lyžování),*
- *Infrastruktura pro požadavky pěší turistiky (značení tras pro pěší turistiku, tematické a naučné stezky),*
- *Infrastruktura cykloturistiky (značené cyklotrasy, značené cyklostezky, značené cykloturistické trasy),*

- *Ostatní speciální druhy dopravních služeb, které jsou součástí sportovně-rekreační infrastruktury (letní provoz lanovek, provoz skibusů a cyklobusů, značené hippostezky, značené trasy pro vozíčkáře a další.)*

Hasman a Šíp (2001) ve své publikaci také spojují sekundární potenciál čili realizační předpoklady s realizací příjmů v dané destinaci, vznikem pracovních pozic a také zvýšení atraktivnosti místa.

4.4.3.3. Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady charakterizuje Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) jako stimulační činitele, jelikož podněcují vznik a vývoj cestovního ruchu. Autoři ve stručnosti popisují vlastnosti selektivních předpokladů, které spočívají v tom, „*zda někdo vůbec přijede, a když přijede, tak kdo to bude a v jakém počtu a zda cestovní ruch v dané oblasti může vůbec existovat*“ (Ryglová, Burian a Vajčnerová 2011, s. 37) a zároveň tyto předpoklady člení na dvě následující podskupiny:

- *Objektivní stimulační faktory*
- *Subjektivní stimulační faktory*

Objektivní stimulační faktory se dále podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) dělí na *politické činitele, ekonomické činitele, demografické a administrativní podmínky*. Pro subjektivní stimulační faktory je významným prvkem podle autorů především *reklama, propagace, zkušenost, módnost, dobrá pověst oblasti* a další prvky.

Mariot (1983, s. 145) ve své publikaci uvádí socioekonomické ukazatele, které působí na účastníky cestovního ruchu a dále je člení na:

- *Urbanizační podmínky*
- *Demografické podmínky*
- *Sociologické podmínky*

Pod urbanizačními předpoklady si Mariot (1983) představuje *hustotu a velikost sídel, zástavbu sídel, bytový fond*. V rámci demografických předpokladů řadí *hustotu obyvatelstva, ale také věkové a pohlavní složení obyvatelstva*. Poslední skupinou jsou

předpoklady sociologické, do kterých dále podle autora patří *ekonomické aktivity, vlastnictví dopravních prostředků a objektů, sociální příslušnost, vzdělání, průměrný příjem na člena rodiny, počet a struktura členů domácnosti, mentalita, životní styl.*

Pro tyto předpoklady je podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) typická způsobilost dané oblasti v rámci nabízených služeb a ochoty personálu subjektů cestovního ruchu ke svým klientům a následné uspokojení jejich požadavků. Tím autoři naznačují, že čím je rozsah nabídky a sortiment služeb širší, tím více bude konkrétní destinace pro účastníky cestovního ruchu přitažlivější. Turistická oblast by tedy měla být v nabídce flexibilní a přizpůsobovat své služby tak, aby byla všestranná a zaměřena na co nejširší skupinu cílových klientů cestovního ruchu.

5. PRAKTICKÁ ČÁST

5.1. Charakteristika turistického regionu Krkonoše

Tato kapitola podává základní informace o turistickém regionu Krkonoše a podrobně specifikuje potenciál a předpoklady území pro rozvoj seniorského cestovního ruchu podle Petera Mariota.

5.1.1. Vymezení regionu Krkonoše

Z geografického hlediska Krkonoše zaujímají velice dobré postavení ve střední Evropě a tvoří tak nejdominantnější úsek České republiky. Zároveň jsou podle Zemana (2010) nejvýše položenou oblastí Sudetského pohoří. Přesnou polohu Českých nejvyšších hor autor orientuje na severovýchod Čech a dále konkretizuje umístění Krkonoš na pomezí České republiky a Polska, avšak tato oblast není též příliš odlehlá od Spolkové republiky Německo. Jak dále autor uvádí, v západní části jsou Krkonoše odděleny Novosvětským sedlem od Jizerských hor a Libavské sedlo je pak také odděluje od Vraních hor a Javořích nacházející se v Broumovském výběžku.

V rámci klasifikace jednotek NUTS se podle webových stránek Místní akční skupiny (dále MAS) mas-krkonose.cz (2017) Krkonoše řadí do územních jednotek oblastí tedy NUTS II Severovýchod. Integrovaná strategie rozvoje regionu Krkonoše (2012), dále ISRR uvádí, že do turistického regionu Krkonoše patří 65 obcí a z toho 40 obcí je součástí Svazku měst a obcí Krkonoše. Organizační a administrativní složení této oblasti je však prostřednictvím již zmíněné situační analýzy, podle správního rozdělení složitější, jelikož obce vstupují do dvou krajů (Královéhradeckého a Libereckého), do tří okresů (Trutnov, Semily, Jablonec nad Nisou) a pak také do správních obvodů obcí s rozšířenou působností (Tanvald, Semily, Vrchlabí, Trutnov, Jilemnice).

Krkonoše jsou velice rozmanitým územím, v němž se nachází hned několik obcí, jež se od sebe podle situační analýzy liší buď hospodářskou orientací, anebo svou nabídkou přírodních či turistických zajímavostí. Analýza se pak dále blíže zaměřuje spíše na obce, ve kterých zaujímá cestovní ruch podstatnější postavení než ve zbylých částech územního celku. V ISRR (2012, s. 6) jsou pro lepší pochopení blíže specifikovány hodnoty podle, kterých byly tyto obce porovnávány:

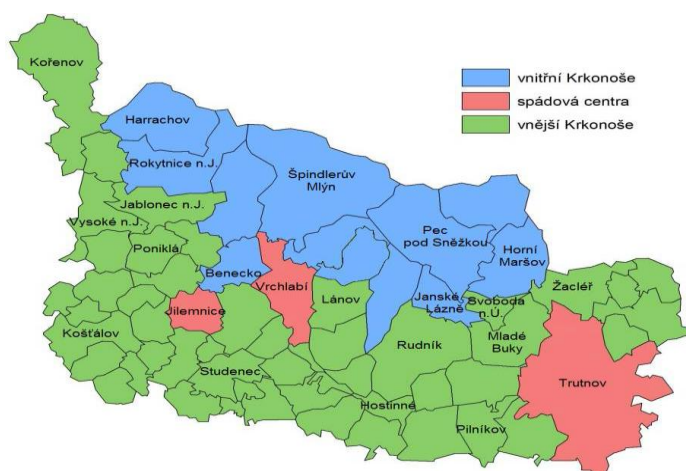
- *Potenciál ubytovacích zařízení – množství lůžek připadajících na jednoho trvale žijícího obyvatele obce.*
- *Návštěvnost obce – množství příjezdů hostů za rok.*

„Hranice kritéria u ubytovacích kapacit na jednoho trvale žijícího obyvatele byla stanovena na hodnotu „1“, což značí, že obec má vyšší počet lůžek než trvale žijící obyvatel. V případě návštěvnosti byla stanovena hodnota na 27 násobek průměru z celkové návštěvnosti obcí spadající do regionu Krkonoše“ (ISRR Krkonoše 2012 s. 6). V rámci těchto hledisek při posuzování podle ISRR Krkonoše (2012, 6), se tato oblast člení na následující podoblasti: „vnitřní Krkonoše, spádová centra a vnější Krkonoše.“

- **Vnitřní Krkonoše** jsou podle situační analýzy tvořeny těmito obcemi: *Benecko, Černý Důl, Dolní Dvůr, Harrachov, Horní Maršov, Janské Lázně, Malá Úpa, Pec pod Sněžkou, Rokytnice nad Jizerou, Strážné, Špindlerův Mlýn a Vítkovice.*
- **Spádovými centry** jsou myšleny ty obce, do kterých se jezdí za zaměstnáním a jedná se tak konkrétně o: *Trutnov, Vrchlabí a Jilemnici.*
- **Vnější Krkonoše** jsou dále podle analýzy ostatními obcemi.

Pro větší přehlednost je níže uvedena mapa z ISRR (2012), kde jsou všechny tyto podoblasti v turistickém regionu Krkonoše barevně rozlišeny.

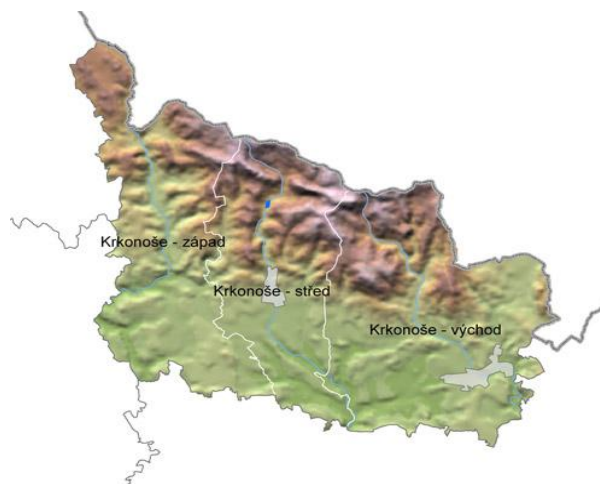
Obrázek 3 Mapa podoblastí turistického regionu Krkonoše

Zdroj: převzato z Integrovaná situační analýza regionu Krkonoše (2012) [online]

Kromě podoblastí lze také Krkonoše rozdělit podle Miškovského (2016, s. 15) na subregiony. Celkový počet těchto subregionů autor uvádí pět, z toho čtyři se rozkládají přímo v Krkonoších a ten poslední začleňuje do nejbližšího okolí Podkrkonoší. Mezi tyto subregiony autor řadí:

- Západní Krkonoše
- Střední Krkonoše
- Východní Krkonoše
- Žacléřsko
- vnější Krkonoše

Obrázek 4 Mapa subregionů Krkonoš

Zdroj: převzato z Regionální informační servis (2016) [online]

Západní Krkonoše, jak je zřejmé již z názvu, se nacházejí v západní části Krkonoš. Z hlediska administrativního členění se tento subregion podle Miškovského (2016, s. 21) nachází v Libereckém kraji a autor dále uvádí konkrétní města a obce, které se v této oblasti nacházejí: Města: *Harrachov, Jablonec nad Jizerou, Rokytnice nad Jizerou a Vysoké nad Jizerou*. Obce: *Jestřabí v Krkonoších, Kořenov, Paseky nad Jizerou a Poniklá*.

Další oblastí jsou **Střední Krkonoše**, jež se rozkládají v samém centru Krkonoš a Miškovský (2016, s. 34) začleňuje tuto oblast do dvou krajů a to konkrétně do Libereckého a Královéhradeckého. Zároveň pak také do Středních Krkonoš zahrnuje tyto obce: *Benecko, Dolní Dvůr, Strážné, Špindlerův Mlýn, Víchová nad Jizerou a Vítkovice v Krkonoších*.

Východní Krkonoše jsou ve východní části Krkonoš a Miškovský (2016, s. 48), dále tento subregion zařazuje do členění Královéhradeckého kraje. Tato oblast je tvořena dle autora těmito obcemi: *Černý Důl, Horní Maršov, Janské Lázně, Malá Úpa, Mladé Buky, Pec pod Sněžkou a Svoboda nad Úpou*.

Subregion **Žacléřsko** se nachází také na východě Krkonoš a lze ho tedy rovněž přiřadit do Královéhradeckého kraje. Tato oblast je položena podle Miškovského (2016, s. 62) v nejvýchodnější části Krkonoš a je tvořena obcemi, jakými jsou: *Bernartice, Královec, Lampertice, Zlatá Olešnice a Žacléř*.

Posledním subregionem jsou **vnější Krkonoše**, které představují blízké okolí Krkonoš a jsou podle Miškovského (2016, s. 70) součástí dvou krajů a to konkrétně Královéhradeckého a Libereckého. Součástí zmíněné oblasti je podle autora 32 obcí a tak je tato oblast považována za nejširší a nejlidnatější ze všech výše uvedených subregionů. Autor dále uvádí, že z hlediska počtu obyvatelstva je rozhodně největším město Trutnov (31 tisíc obyvatel), druhým největším je pak Vrchlabí (12 tisíc obyvatel). Do tohoto regionu autor řadí následující obce s rozšířenou působností (ORP): *Trutnov, Vrchlabí, Jilemnice a Semily*.

5.1.2. Krkonoše jako cílová destinace cestovního ruchu

Krkonoše jsou považovány za významnou horskou oblast s dlouholetou tradicí, už jen proto, že podle oficiálních webových stránek Správy Krnap krnap.cz (2017) nabízejí unikátní přírodní podmínky a atraktivitu, pro něž byly vyhlášeny v roce 1963 národním parkem. Krkonoše, jak uvádí webové stránky regionálního informačního servisu risky.cz (2016), tedy lze považovat za nejstarší národní park České republiky, který podle webových stránek krnap.cz (2017) spravuje konkrétně Správa Krkonošského národního parku (dále KRNAP), jejíž sídlo se nachází ve Vrchlabí.

Vzhledem k tomu, že Krkonoše tvoří nejvyšší pohoří České republiky, tak podle Hraly (2013) také disponují 80 % území, které je použitelné pro cestovní ruch a zároveň dále podle autora nabízejí přírodní předpoklady a atraktivitu, jež mohou být uplatněny jak v letní, tak i v zimní sezóně. Právě z těchto důvodů jsou Krkonoše oblíbenou cílovou destinací nejen pro turistické či sportovní aktivity, ale i pro rekreaci a odpočinek v rámci celého roku. Že jsou Krkonoše známou turistickou oblastí, potvrzuje i teze ISRR Krkonoše (2012), podle níž jsou Krkonoše turistickým regionem, jež má své charakteristické rysy, symboly a instituce a je tak svébytnou oblastí, že téměř každý český obyvatel včetně mnoha zahraničních návštěvníků dokáže vymezit prostor, kde se Krkonoše nacházejí.

Krkonoše jsou stále atraktivní oblastí, avšak za posledních deset let je podle Miškovského (2016) možné pozorovat značné snížení návštěvnosti z hlediska konkurence ostatních destinací. Hlavními důvody autor udává zejména zlepšení a zvýšení kvality infrastruktury ostatních horských středisek, nebo naopak vznik zcela nových středisek. Další příčinou, kterou autor zmiňuje je zdokonalení dostupnosti ostatních destinací pomocí vystavění dálnic a nových silničních komunikací. Mezi další důvody rovněž autor řadí i přírodní podmínky například obměnu klimatických podmínek, která může dosti ovlivnit zimní sezónu v horských oblastech. To je tedy záchytný bod pro horská střediska, která by měla tyto situace předpokládat a měla by být po technické stránce lépe vybavena k tomu, aby mohla těmto problémům předejít např. umělým zasněžováním. V současné době je již konkurence na všech frontách a tak záleží na destinačním managementu, jak se s touto záležitostí vypořádá.

Na činnosti rozvoje cestovního ruchu v Krkonoších se podle ISRR Krkonoše (2012, s. 29) podílejí především tyto organizace: Správa KRNAP, Svazek měst a obcí Krkonoše (dále SMO) a dále pak také tak zvaná mikroregionální sdružení včetně Místní akční skupiny (dále MAS). V rámci členění turistického regionu do dvou krajů lze podle strategie usoudit, že je vzájemná spolupráce složitější a to i v oblasti poskytování financí. I přes tyto komplikace byly údajně uskutečněny projekty v rámci cestovního ruchu v celém regionu a to konkrétně například: krkonošské cyklobusy a podobně.

Na rozvoji cestovního ruchu se dále podle ISRR (2012, s. 29) podílejí místní podnikatelé na projektech, jako jsou například: „*běžecský lyžařský ráj, noviny Krkonošská sezóna či účast na veletrzích, na které jsou zvány partnerské subjekty.*“ Mezi další subjekty, podílející se na rozvoji cestovního ruchu, lze prostřednictvím strategie ISRR zařadit informační centra, která představují zejména podstatnou část propagace regionu a jejichž činnost spočívá v podávání informací návštěvníkům o regionu, šíření propagačních materiálů, ale dále strategie dodává zavádění letních turistických cyklobusů.

Marketingová činnost je pro rozvoj cestovního ruchu v regionu velice důležitou součástí, jak je již uvedeno v teoretické části této bakalářské práce. Proto se Krkonoše podle strategie ISRR (2012) snaží o zdokonalování webových stránek a vývoj nových marketingových produktů. I přes všechny snahy o týmovou spolupráci místních

podnikatelů a jednotlivých obcí regionu v rámci rozvoje cestovního ruchu, lze bohužel podle zmíněné strategie Krkonoš usoudit, že ze strany jednotlivých obcí a podnikatelů se tak spíše jedná o konkurenční jednání a nikoliv o spolupráci.

Společná péče subjektů o turistický region Krkonoše jako cílovou destinaci návštěvníků je tak velice důležitou součástí v rozvoji cestovního ruchu. Tuto situaci by se měly dané organizace dle zmíněných informací pokusit zlepšit vzájemnou spoluprácí a především stejným záměrem o zvýšení exkluzivity Krkonoš v rámci konkurence a rozvoje cestovního ruchu. Tato záležitost však nemění nic na tom, že Krkonoše jsou atraktivní už samy o sobě svou jedinečností a osobitostí, která nabízí návštěvníkům regionu široké spektrum podmínek pro cestovní ruch, jež jsou popsány v následující podkapitole.

Obrázek 5 Současné logo Krkonošské národního parku

Zdroj: převzato z Správa Krkonošského národního parku (2017) [online]

5.1.3. Potenciál a předpoklady cestovního ruchu v Krkonoších

V kapitole jsou analyzovány předpoklady cestovního ruchu v turistickém regionu Krkonoše a to z hlediska cestování seniorů do turistické oblasti. V první části jsou rozebrány lokalizační předpoklady, které jsou blíže zaměřeny konkrétně na přírodní a kulturně-historické atraktivity. Druhá část analyzuje realizační předpoklady, jejichž specializace je především na infrastrukturu v regionu orientující se na poskytované služby a také na dopravní dostupnost Krkonoš. Selektivní předpoklady jsou popsány ve třetí části této kapitoly.

Pro zpracování byl využit i sekundární výzkum, kdy autorka čerpala informace z různých webových portálů o službách poskytovaných v Krkonoších a rovněž z

nabídky cestovních kanceláří a ze spokojenosti seniorské klientely s ubytovacími zařízeními v této oblasti prostřednictvím referencí zveřejněných na internetových stránkách účastníky cestovního ruchu, kteří navštívili oblast Krkonoš. Autorka také čerpá ze svých vlastních zkušeností a znalostí regionu.

Turistický region Krkonoše disponuje velkým potenciálem pro cestovní ruch a to především podle ISRR (2012) tím primárním, jež představuje lokalizační předpoklady cestovního ruchu. Autorka Štefáčková (2014, s. 22) v publikaci EDEN uvádí, že *„jedině v Krkonoších najdeme strmé ledovcové kary i rozlehlé horské louky. Jejich drsná krása a rozmanitá krajina každého z návštěvníků ohromí.“* Jak dále autorka uvádí, tak nejen že pro svou unikátnost byly Krkonoše vyhlášeny národním parkem, ale také byly v roce 1992 připsány na seznam biosférických rezervací UNESCO.

Vzhledem k přírodním podmínkám regionu se podle strategie ISRR (2012) Krkonoše staly jednou z prvních turistických oblastí, kde se rychlým způsobem začal rozvíjet cestovní ruch. Strategie dále uvádí, že se zde v průběhu 19. století vytvářely první turistická společenství, která využívala původní horské boudy pro turistiku. Období 20. století bylo pro Krkonoše dále podle ISRR (2012) významné rozkvětem střediska pro zimní sporty a tak byly považovány za *„průkopnickou oblast“* pro lyžaře ve střední Evropě.

Do významných období Krkonoš se dále řadí podle strategie to po 2. světové válce, kdy infrastruktura horské oblasti byla využívána především pro potřeby rekreace, *„zejména tím, že se stavěla nová velkokapacitní ubytovací zařízení, lanovek, sjezdových drah a vleků, což výrazně ovlivnilo architektonicky i krajinný ráz území i jeho sociálně-ekonomickou skladbu“* (ISRR 2012). Krkonoše se tak staly velice oblíbenou oblastí pro rekreaci a turistiku jak v zimní sezóně, tak i v té letní. Následně na to konkrétně po roce 1989 ISRR dále uvádí, že byl v tomto období na území Krkonoš veliký rozmach podnikatelské činnosti a začali sem přijíždět zahraniční návštěvníci.

Turistická oblast má totiž nejen výhodu v množství přírodních atraktivit, ale také podle Programu rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Krkonoše - dále GaREP (2003, s. 5) má velice strategickou polohu nedaleko *„sídelních aglomerací“*, ze kterých lze usoudit, že mají veliký vliv na návštěvnost turistické oblasti. Podle programu se tak konkrétně jedná o Polsko (Wrocław, Lehnica a Walbrzych), Německo

(Görlitz a Drážďany) a Českou republiku, kde účastníci cestovního ruchu přijíždějí zejména z Prahy, Hradce Králové, Pardubic, Liberce a dalších měst.

Ačkoliv se návštěvnost Krkonošského národního parku v posledních letech snížila, jak je již uvedeno výše, tak Krkonoše si stále drží vysokou úroveň návštěvnosti a patří tak mezi nejnavštěvovanější oblasti v České republice. Vzhledem k počtu návštěvníků je tak důležitá regulace a ochrana zachování krajinného rázu.

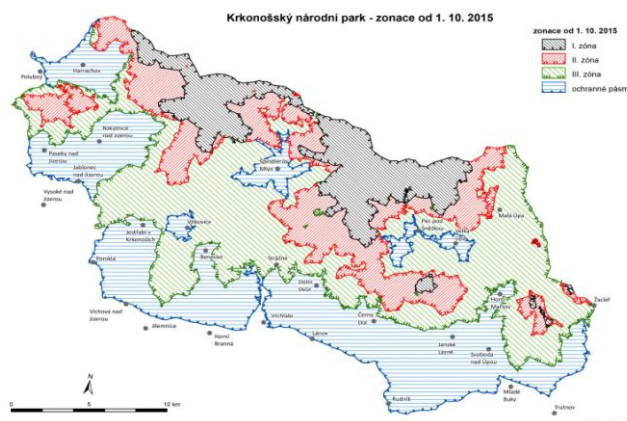
Na ochraně přírody a životního prostředí Krkonoš se podle ISRR (2012, s. 82) podílí především správa KRNAP, jejímž cílem je zejména: *„ochrana biologické rozmanitosti a management směřující k přirozenému stavu ekosystémů, monitoring a výzkum území, environmentální výchova, vzdělávání a osvěta a udržitelný rozvoj území. Konkrétně jde např. o následující opatření: snižování vlivu imisí a postupné odstranění jejich škodlivého vlivu, postupná rekonstrukce lesních porostů a cílem dosažení maximálního zastoupení původních dřevin, zachování původních a přírodních porostů, kvalitní management hodnotných druhotných ekosystémů (horských luk), důsledná ochrana cenných prvků neživé přírody, ad.“* Tím chce správa KRNAP především docílit šetrného zacházení s krajinou a zachovat tak udržitelný rozvoj. V rámci správy KRNAP a jejich webových stránek krap.cz (2017) se na území Krkonoš vyskytují maloplošná zvláště chráněná území neboli MZCHÚ za účelem ochrany jedinečných přírodních atraktivit. Následující místa jsou dle webových stránek krap.cz začleněna do skupiny přírodních památek (PP): Slunečná stráň, Lom Strážné, Herlíkovické štoly, Labská soutěska, Anenské údolí, Sklenářovické údolí.

Avšak regulace návštěvníků v Krkonošském národním parku je velice důležitou součástí pro ochranu přírody, správa KRNAP na svých oficiálních webových stránkách krap.cz (2017) uvádí řešení rozdělením národního parku na tři zóny, jejichž cílem je právě ochrana území. Tyto tři zóny jsou rozděleny podle webových stránek krap.cz následujícím způsobem:

- (I.) zóna KRNAP (přísně přírodní), rozloha 6 984 ha – nachází se v nejvyšších částech pohoří;
- (II.) zóna KRNAP (řízená přírodní), rozloha 9 836 ha – navazuje na pás alpínské vegetace lesa a na I. zónu;

- (III.) zóna KRNAP (okrajová), rozloha 19 507 ha – nachází se ve středních a nižších polohách Krkonoš.

Obrázek 6 Mapa zonace Krkonošského národního parku

Zdroj: převzato z Správa Krkonošského národního parku (2015) [online]

Národní park lze navštívit v jakémkoliv ročním období, ale povinností účastníků cestovního ruchu je z hlediska oficiálních stránek krap.cz (2017) akceptovat zonaci a respektovat tak některá omezení vstupu mezi zónami, jak je již uvedeno výše. Například u I. zóny, opět podle internetových stránek krap.cz, je omezen přístup mimo turisticky značené cesty a v zimní sezóně mimo tyčové značení. V zimní sezóně pak také prostřednictvím informací na webovém portálu, bývají některé trasy uzavřeny.

Webové stránky krap.cz (2017) rovněž uvádějí, že v letních měsících zase mohou turisté využít cyklotrasy, které jsou rovněž označené. Jak již dále portál informuje, cyklostezky vedou přes turisticky zajímavé oblasti III. zóny. Cyklisté si tak mohou vybrat z několika variant, na své si přijdou jak aktivní cyklisté, tak i ti méně zdatní.

V zimním období jsou Krkonoše navštěvovány nejvíce za cílem zimních sportů, především sjezdovým či běžeckým lyžováním. Tato horská oblast však podle webových stránek krap.cz (2017) nabízí několik možných sjezdových a běžeckých tratí a také několik tratí pro skialpinismus.

Z hlediska podmínek, které jsou v Krkonoších dostupné, lze usoudit, že mají veliký potenciál pro rozvoj hned několika forem cestovního ruchu. Nabízejí široké spektrum možností jak pro aktivní, tak i pro nenáročné turisty. Mnoho účastníků cestovního ruchu Krkonoše navštíví za cílem pěší turistiky, jelikož Krkonoše dle oficiálního webu

krnap.cz (2017) nabízejí až 700 km dlouhé turisticky značené trasy s možností výběru obtížnosti terénu. V současné době jsou Krkonoše dostupné téměř všem turistům. Krkonoše podle webového portálu správy Krnap krnap.cz (2017) nabízejí široký výběr turistických naučných stezek, cyklostezek, sáňkařské stezky, ale rovněž speciální bezbariérové trasy pro rodiny s dětmi, seniory a turisty s tělesným postižením.

Aby byl potenciál cestovního ruchu Krkonoš správně specifikován, v následujících podkapitolách jsou charakterizovány předpoklady cestovního ruchu v Krkonoších.

5.1.3.1. Lokalizační předpoklady

Krkonošský národní park je rozmanitou oblastí pro rozvoj cestovního ruchu a turistického potenciálu. Nejen, že jsou to nejvyšší hory České republiky, ale také se zde nacházejí naprosto unikátní přírodní předpoklady jak pro letní či zimní turistiku, tak i pro rekreaci a odpočinek. Mimo jiné tento region, kromě přírodních úkazů, disponuje kulturně-historickými předpoklady ať už přímo ve vnitřních Krkonoších nebo v nedalekém okolí.

- ***Přírodní podmínky***

- *Reliéf*

Vzhledem k tomu, že Krkonoše jsou horskou oblastí, jejich povrch je velice rozmanitý a členitý. Nejvyšším bodem tohoto turistického regionu a zároveň celé České republiky je hora Sněžka, jejíž vrchol dosahuje do výšky 1602 metrů. Jak uvádí periodikum Země světa (2008, s. 5), tak „*Krkonoše jsou nejvyšším střeoevropským pohorím mezi Alpami na jihu a Skandami na severu. Zároveň jsou i nejvyšší horskou skupinou v pásmu starobylých Hercynid, které v prvohorách vytvořily základ střední Evropy.*“

Krkonoše nabízejí zajímavý reliéf, který je podle strategie ISRR (2012) tvořen kernou hornatinou a specifickými povrchovými útvary. Dále pak strategie uvádí, že díky ledovcům ve staročtvrtohorách vytvořily specifické doliny, jejichž útvar je možné přirovnat k podobě písmene U a jedná se tak především o kary neboli jámy (Úpská jáma, Kotelní jámy). Na reliéfu Krkonoš mají podle strategie velký podíl i drsné klimatické podmínky, které zapříčinily vznik specifických útvarů neboli tor (Mužské

kameny) nebo mimo jiné i terasy, jež vznikly mrazovými procesy a nacházejí se v okolí Luční a Studniční hory.

Periodikum Země světa (2008, s. 5) tvrdí, že Krkonoše jsou tvořeny tak zvanou parovinou, která údajně vznikala postupným vývojem horského povrchu a jednalo se tak o lehce zvlněnou krajinu, která byla pokryta zvětralinami, z nichž vycházely žulové a křemencové pahorky. Postupným vývojem tato parovina praskala, ale její pozůstatky jsou prostřednictvím informací z periodika zachovány ve formě šikmých plošin, jež jsou známé jako krkonošské louky. Dále publikace uvádí ty nejznámější louky, mezi které řadí Čertovu, Luční a Bílou louku nacházející se ve Východních Krkonoších a Pančavskou a Labskou louku na západě pohoří.

Obrázek 7 Horský povrch pod nejvyšší horou České republiky Sněžkou

Zdroj: vlastní zpracování, (foceno 1. 1. 2017.)

Vzhledem k rozmanitosti krkonošského reliéfu lze předpokládat, že je tento horský povrch vhodný jak pro pěší, tak i lyžařskou turistiku, pro cykloturistiku a další aktivity pro všestranné turisty.

Krkonoše patří mezi nejnavštěvovanější oblasti České republiky a je to především zásluhou přírodních předpokladů, které se zde nacházejí. Tuto horskou oblast mohou turisté navštívit v jakémkoliv ročním období, přírodní potenciál zde nabízí podmínky pro letní i zimní turistiku a různorodé sportovní aktivity.

V letním období je v Krkonoších k dispozici široké množství značených turistických a naučných tras a návštěvníci si tak mohou zvolit z několika možných obtížností terénu. To je především pro seniory velice výhodné a umožňuje jim to tak si předem naplánovat trasu, která jim bude nejlépe vyhovovat. I přesto, že jsou Krkonoše nejvyššími horami

České republiky, nabízejí dokonce i trasy bezbariérového charakteru, které jsou vhodné téměř pro každého.

Projekt „bezbariérové Krkonoše“ poskytuje několik značených tras, které vedou jak přes českou, tak i přes polskou stranu Krkonoš. Oficiální internetové stránky správy KRNAP knap.cz (2010) uvádí všech deset bezbariérových tras na české straně, které konkrétně vedou:

- *z Harrachova podél Mumlavy na Krakonošovu Snídani*
- *z Horních Míseček na Vrbatovu a Labskou boudu*
- *z Benecka přes Rovinka na Třídomí*
- *ze Špindlerova Mlýna do Labského dolu*
- *ze Špindlerova Mlýna do Dolu Bílého Labe*
- *z Mladých Buků přes Dolní Sejfy do Antonínova Údolí*
- *ze Špindlerovy boudy na Petrovu boudu*
- *z Janských Lázní přes Rudolfovo údolí na Hoffmanovy Boudy*
- *z Pece pod Sněžkou do Obřího dolu*
- *z Pomezních Bud ke kostelu sv. Petra a Pavla*

Správa KRNAP na svých oficiálních stránkách rovněž uvádí bezbariérové trasy i z polské strany Krkonoš, kterými jsou:

- *Od silnice č. 3 k vodopádu Szklarky*
- *Z horní stanice lanovky na Kopu ke Slezské boudě*
- *Ze Sklarské Poreby k zatáčce smrti*
- *Z Karpacze ke kostelíku Wang*
- *Ze Sklarské Poreby do Jakuszyce*
- *Z Karpacze přes Sciegny do Kowar*
- *Z Mysłakowic přes Bukowiec do Łomice Dolne*
- *Městský okruh Jelení Horou*

○ *Z Cieplice Ślaskie Zdroj do Sobieszowa*

Z těchto možností tedy lze usoudit, že Krkonoše nabízejí mnoho možností i pro turisty, kteří mají tělesnou indispozici a nemohou se plně pohybovat.

Kromě turistických tras je možné rovněž v letních měsících využít cyklotrasy, ale také cykloturistické trasy. Pro seniory však budou vhodnější variantou cyklotrasy, které vedou po pozemních komunikacích a jejich povrch je pravidelnější než u cykloturistických tras, které naopak vedou nepravidelným horským terénem a vyžadují tak větší zátěž. Každý si však opět může zvolit délku a obtížnost cyklotrasy dle svého uvážení.

V zimním období Krkonoše naopak nabízejí širokou škálu lyžařských tratí, jak pro sjezdové, tak i pro běžecké lyžování. V oblasti je opět na výběr z několika různých obtížností. Z hlediska běžeckého lyžování Krkonoše nabízejí upravované kvalitní běžecké stopy a webové stránky regionu Krkonoše region-krkonose.cz (2017) doporučují pro seniory, ale i pro rodiny s dětmi konkrétně trasu „Bud' fit“, která není nikterak náročná a je určena převážně pro všechny příznivce běžek.

Krkonoše rovněž disponují velice dobrými podmínkami pro sjezdové lyžování a tratě tak náležitě patří mezi ty nejlepší v České republice. Tratě jsou rozmanité a vhodné jak pro aktivní lyžaře, tak pro méně zdatné a tudíž i pro starší generaci. Webové stránky Kudy z nudy kudyznudy.cz (2017) konkrétně pro seniorskou klientelu doporučují Ski areál Čertova hora v Harrachově, kde se nacházejí tratě všech možných úrovní obtížnosti. V současné době dochází ke stálému zlepšování podmínek pro zimní sporty i v jiných horských střediscích a z tohoto hlediska se dá usoudit, že Krkonoše tak mají velkou konkurenci.

▪ *Klimatické poměry*

Krkonoše jsou horskou oblastí, jejíž klimatické podmínky jsou podle strategie ISRR (2012) součástí mírného pásu. Vyskytuje se zde mnoho srážek doprovázející nižší teploty, které webový portál krkonose.eu (2017) uvádí jako příčinu proudění studeného vzduchu od Severního moře a Atlantiku. Klimatické podmínky Krkonoš jsou velice drsné a rozmanité tím, že počasí je zde velice proměnlivé, webové stránky tak řadí klima Krkonoš mezi ty nejchladnější a největrnější ve střední Evropě.

Průměrná roční teplota na nejvyšším vrcholu Sněžky (1602m) je podle publikace Země světa (2008) 0,2°C a klimatické podmínky Krkonoš tak přirovnává ke klimatickým poměrům u polárního kruhu. Mezi nejteplejší měsíce strategie ISRR (2012, s. 40) považuje červenec, kdy je v podhůří údajně průměrnou teplotou 14°C a přibližně 8°C na Sněžce. Naopak za nejchladnější měsíc uvádí strategie leden, kdy teploty dosahují až do -4,5°C v podhůří a okolo -7,2°C na Sněžce.

Za velice často vyskytující se jev v Krkonoších internetový portál krkonose.eu (2017) označuje inverze, které způsobují na horách teplé, hezké a velice přívětivé počasí, nýbrž v údolí se naopak vyskytuje nepříjemná hustá mlha. Co se týká srážek, tak ty jsou zase podle strategie ISRR (2012) ovlivněny především nadmořskou výškou. Strategie dále uvádí skutečnosti, že v podhůří spadne přibližně 800 mm srážek, zatímco na hřebenech hor je to okolo 1200 – 1400 mm. Během celého roku pak dochází podle strategie ke sněhovým srážkám, jež jsou zaznamenány nejvíce v srpnu a naopak nejméně v jarním období. Sněhová pokrývka na vrcholcích hor se průměrně vyskytuje až sedm měsíců v roce a podle GaREP (2003) je to v období konkrétně od poloviny října do poloviny května.

Krkonoše lze navštívit celoročně, což je možno považovat za velkou výhodu, jelikož tato oblast nabízí svým návštěvníkům mnoho příležitostí, jak pro aktivní, ale i pasivní trávení dovolené v jakémkoliv ročním období. Proto je zde široký sortiment možností a turisté si tak mohou vybrat období, které je pro ně nejvhodnější.

Mimosezóna je sama o sobě klidnějším obdobím, jelikož je to doba buď po zimě, kdy se příroda probouzí, anebo naopak, kdy se opět připravuje na zimní sezónu, jež je pro Krkonoše velice stěžejním obdobím a největší nápor turistů je ještě čeká.

Vzhledem k tomu, že Krkonoše jsou horskou oblastí, klimatické podmínky jsou tu více než příznivé. Je zde čerstvý zdravý vzduch, za kterým jezdí mnoho turistů z různých koutů České republiky, ale i zahraničí. Krkonoše jsou typickou oblastí, která nabízí ideální podmínky pro zimní období a sněhová pokrývka se tu drží až 7 měsíců. To představuje pro Krkonoše ideální předpoklady pro zimní sporty.

Mezi nejteplejší měsíce Krkonoš se řadí červenec a naopak nejstudenější je leden, tudíž mimosezóna patří do období, kdy není příliš zima, ale ani teplo, avšak uvedené počasí není pravidlem, počasí je zde výrazně proměnlivé.

- Vodstvo

Internetové stránky krkonose.eu (2017) Krkonoše označují nejdůležitější pramennou oblastí ve střední Evropě. Důvodem je podle strategie ISRR (2012), že zde v nadmořské výšce 1387 metrů v rašeliništi na Labské louce pramení největší česká řeka Labe včetně jeho přítoků Jizery a Úpy. Významnou řekou pro Krkonoše a zároveň největší ve Východních Krkonoších je již zmíněná řeka Úpa, mezi jejíž nejvýznamnější přítoky podle strategie patří *Zelený potok, Malá Úpa a Lysečinský potok*. Dále do říční sítě Krkonoš rovněž patří řeka Jizera, která odvodňuje dle Novákové a kol. (2003) západní část Krkonoš a jejími přítoky jsou *Mumlava, Rokytnice, Vejpalický a Roudnický potok a Jizerka*. Krkonoše z Polské strany podle autorky odvodňují řeky jako je *Kamienna, Arasówka, Podgórna, Lomnica a Jedlica*. Krkonoše jsou tedy tvořeny velice rozmanitou říční sítí, která se skládá jak z Českých řek, jež podle autorky odtékají do Severního moře, tak i z řek polských, které se naopak vlévají do Baltu.

Do povrchového vodstva v Krkonoších lze rovněž zařadit vodopády, které byly vytvořeny říční sítí a dělají tak přírodu ještě krásnější než doopravdy je. Krkonošských vodopádů je podle periodika Země světa (2008, s. 7) celkem dvacet a k těm největším je možné se dostat prostřednictvím turistických stezek. Mezi nejvyšší vodopády publikace řadí *Kaskady Łomniczki*, které jsou 150 metrů vysoké a jsou na polské straně Krkonoš. Na České straně se nachází *Pančavský vodopád, Horní Úpský a Velký Labský vodopád*, které podle periodika patří mezi ty nejnavštěvovanější a publikace pak také dále zmiňuje *Mumlavský vodopád*.

Obrázek 8 Pohled na Pančavský vodopád

Zdroj: převzato z fotografického webu Karola Nienartowicze (2017) [online]

Kromě těchto přírodních úkazů je možné rovněž v Krkonoších podle Novákové a kol. (2003) narazit na ledovcová jezírka neboli plesa, jež se nacházejí primárně na polské straně Krkonoš, mezi něž patří: *Wielki a Mały Staw a Śnieżne Stawki* na dně Sněžných jam. Na České straně Krkonoš autoři zmiňují, že je jediné jezírko ledovcového původu a to se nachází v údolí Kotelského potoka (Mechové). V Pančavském, Úpském nebo Černoohorském rašeliništi pak podle autorů je možné navštívit další jezírka a tůň, které ale nejsou ledovcového původu. Dále, jak již uvádí periodikum Země světa (2008, s. 11, s. 19) „*Pančavské a Úpské rašeliniště, dokonce patří mezi nejvýznamnější mokřady světa a jsou zapsána jako Krkonošská rašeliniště do Seznamu mokřadů mezinárodního významu v rámci Ramsarské konvence.*“

V Krkonoších se také nacházejí podzemní vody, které jsou považovány za užitečné v krkonošském lázeňství. Podle Zemana (2010) se tak konkrétně jedná o proslulé Janské Lázně, které se mohou pyšnit léčivými prameny objevenými již ve 14. století. Autor uvádí, že se v lázních nachází okolo 30 léčebných pramenů s radioaktivní, minerální a termální vodou a pro samotnou léčbu jsou dle webového portálu hory-krkonose.cz (2017) využívány údajně zejména Janův a Černý pramen, jež podle internetových stránek vyvěrají v 615 metrech nad mořem a jejichž teplota je údajně 27,5 °C. Zeman (2010) dále ve své publikaci uvádí informaci, že v Janských Lázních probíhá léčba především pohybového aparátu a dětské obrny.

Hydrologický potenciál Krkonoš skýtá nejdůležitější veletoky střední Evropy a to především Labe, které je největší českou řekou a zároveň zde pramení. Konkrétně k prameni Labe vede velice zajímavá turistická trasa, kterou budou vyhledávat především aktivní senioři, kteří vyloženě přijeli do této oblasti za turistikou a sportovními aktivitami. Tuto trasu je možné zdolat buď pěší túrou či kombinovaně vertikální a autobusovou dopravou a poté pěšky přímo k prameni Labe příjemnou mírnou vycházkou. Druhá alternativa je vhodná spíše pro méně zdatné turisty, avšak o mnoho přijdou, pokud dají přednost kyvadlové dopravě. Na jedné z pěších tras je totiž možné vidět hned tři vodopády. Ty se řadí spolu s jezírky ledovcového původu a mokřady mezi nejvýznamnější přírodní atraktivitu a úkazy Krkonošské přírody.

Obrázek 9 Pramen Labe

Zdroj: převzato z Vrcholky hor 2012 [online]

Do vodstva lze zařadit další významné řeky, ale i jejich přítoky, které tvoří širokou říční síť a doplňují už tak velice rozmanitý reliéf Krkonoš. Kromě povrchových vod se v regionu Krkonoš nachází vody podzemní, což je popsáno již výše. Právě tento druh vod představuje lázně a mohou tak být alternativou pro seniory, kteří jezdí do Krkonoš především ze zdravotních důvodů s cílem léčby nebo také za rekreací a odpočinkem.

- *Fauna a flora*

Krkonošský národní park disponuje přírodním bohatstvím z hlediska rostlinstva a živočišstva. Podle periodika Země světa (2008, s. 13) lze Krkonoše označit za *arkto-alpínskou tundru*, jelikož se zde vyskytují prvky jak severské, tak i vysokohorské tundry. Ta je podle Novákové a kol (2003, s. 13) rozdělena na tři zóny: „*zóna lišejníkové tundry (nejvyšší vrcholy Krkonoš), zóna travnaté tundry (náhorní planiny v okolí Luční a Labské boudy), zóna květnaté tundry (botanické zahrádky – Krakonošova a Čertova zahrádka v Obřím dole a Kotelská zahrádka ve Velké Kotelní jámě).*“

Nováková a kol. (2003, s. 12, s. 13) dále Krkonošské rostlinstvo člení do čtyřech následujících výškových kategorií a následně jednotlivé stupně charakterizuje tímto způsobem:

- **Submontánní (400 – 800 metrů)** → V tomto nejnižším stupni se nachází nejčastěji listnaté a smíšené lesy.
- **Montánní (800 – 1200 metrů)** → Pro tento výškový stupeň je častý výskyt smrkových lesů.
- **Subalpinský (1200 – 1450 metrů)** → V této kategorii se nacházejí smilkové louky, klečové porosty a severské rašeliniště.
- **Alpinský (1450 – 1602 metrů)** → Nejčastěji se v této výškové úrovni vyskytují sutě a lišejníkové tundry a ve výšce okolo 1 500 metrů se nacházejí *traviny, zejména smilka tuhá a metlice křivolaká, kostřava nízká, bika sudetská, koniklec bílý a další.*

Obrázek 10 Pohled na nejvýše položené sudetské pohoří Úpské rašeliniště

Zdroj: převzato z Zeměpisný web o krajině východních Čech Ježek (2012) [online]

Publikace Země světa (2008, s. 19) pak dále sděluje, že „unikátní partie hor ležící nad hranicí lesa označené jako „Krkonošská tundra“ jsou začleněny mezi CORINE Biotopes a nejcennější biotopy Krkonoš jsou zároveň zařazeny do evropské sítě NATURA 2000.“

Rostlinstvo a živočišstvo je v Krkonoších velice rozmanité, jelikož se zde podle Novákové a kol. (2003) nachází až 1250 druhů rostlin a žije zde více než 300 druhů obratlovců. Unikátností krkonošské přírody jsou především endemity, kteří se zde dochovali už z období čtvrtohor, jak autoři dále uvádějí a dále rovněž udávají celkový počet na 31. Kromě toho se zde podle autorů udržely glaciální relikty, do kterých zařazují následující druhy například: *vrba laponská, lomikámen sněžný, ostružiník*

moruška, všivec sudetský a z živočichů to jsou pak: *lesklice horská, plž vrkoč severní, střevlíci, ptáci kuklík hnědý, dřemlík tundrový a kos horský*.

Obrázek 11 Ostružník moruška

Zdroj: převzato z Správa Krkonošského národního parku (2017) [online]

V Krkonoších se nachází mnoho živočichů a opět podle Novákové a kol. (2003) je možné se setkat například s *jeleny, srnami, kunami skalními i lesními, jezevci lesními, liškami obecnými*, v nižších polohách lze předpokládat výskyt *divokých prasat, ještěrek živorodých a zmijí obecných*.

Krkonoše jsou významné pro ochranu ptáků, a jak je již uvedeno na oficiálních webových stránkách knap.cz (2017), v roce 2004 byly nařízením vlády České republiky vyhlášeny ptačí oblastí. Hlavním záměrem především dle webového portálu bylo ochránit a zabezpečit přírodní podmínky pro zachování ptačích společenstev. Správa KRNAP na svých webových stránkách konkrétně tyto druhy uvádí a jedná se přímo o: *čápa černého, tetřívka obecného, chřástala polního, sýce rousného, datla černého, slavíka modráčka tundrového a lejska malého*.

K živočichům rovněž lze zařadit i hmyz, který dále konkretizuje Nováková a kol. (2003): *jasoň dymnivkový, několik druhů baboček a okáčů, střevlík lesní, fialový a zlatolesklý, mandelinky, tesařici a mnoho dalších*.

Obrázek 12 Slavík modráček tundrový

Zdroj: převzato z Ptáci Českomoravské vrchoviny Kunsmüllera a Kodeta (2006)

[online]

Z těchto informací je patrné, že Krkonoše jsou opravdu unikátní přírodní oblastí a skrývají velké bohatství, které je právem chráněným územím. Jedná se především o glaciální reliktů a endemity, na které mohou turisté narazit pouze a jenom v Krkonoších. Z tohoto hlediska oblast představuje jedinečný zážitek a kouzlo své přírody. Významná jsou krkonošská rašeliniště, kolem kterých vede mnoho turisticky naučných stezek a lze si návštěvníci mohou opět vybrat z více úrovní obtížnosti dle svého uvážení.

- ***Kulturně-historické podmínky***

Kromě přírodních podmínek mohou Krkonoše nabídnout i kulturně-historické předpoklady, které mohou účastníci cestovního ruchu navštívit a poznat při pobytu v Krkonoších. Ačkoliv jsou však Krkonoše velice bohatou oblastí z hlediska přírodních předpokladů, oproti ostatním regionům České republiky nenabízejí mnoho významných kulturně-historických pamětihodností.

- *Lidová kultura*

Pro tuto oblast jsou typické zejména tradiční zvyky a průmyslová odvětví jako jsou podle strategie ISRR (2012): *sklářství, textilní průmysl, dřevozpracující průmysl a hračkářství a řemeslná výroba*. Po architektonické stránce jsou Krkonoše opět podle strategie charakteristické především lidovou architekturou a kouzlem roubených stavení a horských chalup, které již v minulosti byly cílem turistů. Nováková a kol. (2003) uvádí lokality, kde lze roubenky vidět a to především ve *Vrchlabí, Rokytnici nad Jizerou, Jablonci nad Jizerou, Harrachově, Pasekách nad Jizerou, Horních Štěpanicích, Černém Dole, Poniklé, Albeřicích, na Benecku, v Žacléři* a na dalších místech.

Region je specifický primárně svými osobitými zvyky, tradicemi, kulinářstvím a ISRR (2012) zmiňuje, že tím jsou tvořeny podmínky pro kulturní a poznávací cestovní ruch. Tento turistický region a jeho blízké okolí je významný také tím, že je místem narození mnoha známých osobností, jako byli podle strategie například *spisovatelé Karel Čapek, Jaroslav Havlíček, Jan Weiss, Marie Kubátová*. Mezi další osobnosti ISRR dále řadí *malíře Josefa Čapka a Františka Kavána a lékaře Hanse Havlíčka, Zdeňka Reiniše*. Krkonoše jsou tak spojené s mnoha známými osobnostmi, ale rovněž, jak již strategie uvádí i se smyšlenými postavami, které vystupovaly v pověstech. Pro

Krkonoše má tak veliký význam především postava Krakonoše, který je právě charakteristickým symbolem pro Krkonošský region.

- Tradiční muzea a expozice

V regionu jsou tyto podmínky především tvořeny tradicemi a zvyklostmi, které jsou znázorněny hned v několika muzeích, jež jsou zaměřeny jak na průmysl, sport, zdejší lidovou architekturu, ale také přírodu. Návštěvníkům tak expozice poskytují možnost poznat blíže Krkonoše i z kulturního hlediska. Velice významnou expozici podle webové stránky hory Krkonoše hory-krkonose.cz (2017) tvoří například soubor čtyř domů, který je považován za nejstarší lidovou architekturu a nachází se ve městě Vrchlabí.

- Památkové zóny

Do kulturně-historických podmínek se dále řadí městské památkové zóny a ISRR (2012, s. 44) uvádí: *Trutnov, Vrchlabí, Hostinné, Jilemnice, Pilníkov a Žacléř*. Mezi vesnické památkové rezervace dále začleňuje: *Jizerku a Horní Štěpanice* a do vesnických památkových zón zase: *Dolní Vernéřovice, Šimovy Chalupy, Modrý Důl a Velké Típelty Boudy*. V Krkonoších se podle strategie ISRR nacházejí muzea spojená se specifickými rysy *historické výroby, kulturní zvláštnosti, lyžování, lesnictví*. Strategie dále zmiňuje, že ve Vrchlabí a Jilemnici se nacházejí muzea, která mají regionální význam a znázorňují přírodu, kulturu a historii Krkonoš.

Mezi další pamětihodnosti tohoto regionu patří dělostřelecké opevnění Stachelberg z období před druhou světovou válkou a představuje tak podle GaREP (2003) největší československou dělostřeleckou tvrz, kde se v současné době nachází muzeum Československého opevnění.

Obrázek 13 Pohled na dělostřeleckou tvrz Stachelberg

Zdroj: převzato z Dělostřelecká tvrz Stachelberg (2017) [online]

Z hlediska možností, které se v regionu nacházejí, mohou návštěvníci, kteří se zajímají o tento region a jeho okolí, navštívit například město Trutnov. Město disponuje dalšími zajímavými příležitostmi pro turistiku, které mohou být zvoleny jako alternativní řešení především pro seniory, kteří vyhledávají spíše trasy mírnějšího charakteru pro pěší procházky.

Z vlastní zkušenosti autorka doporučuje v Trutnově především rozlehlý městský park nabízející lesní cesty, které se zároveň napojují na naučnou stezku s názvem „*Po stopách války 1866*“ připomínající bitvu mezi Pruskem a Rakouskem. Po této stezce lze dojít až na vrch Šibeník, kde se nachází památník generála Gablenze a odkud je jedinečný výhled na město Trutnov a zároveň na celé Krkonoše.

- Pamětihodnosti v okolí

I přesto, že v Krkonoších je velké množství kulturních a historických pamětihodností, tak se v tomto regionu dle strategie ISRR (2012) nenacházejí některé kategorie památek, jako například hrady, zámky či sakrální památky, jež by měly nějaký větší význam. Navzdory tomu je však možné navštívit nedaleké okolí tohoto regionu, kde lze podle webového portálu hory Krkonoše hory-krkonose.cz (2017) vidět například hospital v barokním stylu, který nese název Kuks. Tento komplex se nachází nedaleko města Jaroměř a návštěvníci se zde mohou seznámit nejen se samotnou

historií hospitalu, ale rovněž s Braunovým Betlémem, který skýtá podle webových stránek sbírku neřestí a ctností. Betlém se tak řadí mezi nejvýznamnější expozice barokního sochařství.

Obrázek 14 Pohled na Hospital Kuks

Zdroj: převzato z SkiResort infocentrum 2017 [online]

▪ Kulturní akce

V regionu Krkonoše se pořádají pravidelné kulturní akce, které mají pro rozvoj cestovního ruchu veliký význam a pravidelně se opakují. Jedná se o akce sportovního, ale i kulturního a historického charakteru. Seniorská klientela však asi nejvíce ocení akce, které mají kulturně-historické vlastnosti a poukazují na tradice a zajímavosti z historie regionu. Jedná se konkrétně o tradiční slavnosti, které se konají každoročně a probíhají za průvodu v dobových kostýmech. Autorka tak ze své zkušenosti může doporučit například pravidelně se konající Rudolfovy slavnosti ve Svobodě nad Úpou, Dračí slavnosti v Trutnově a na Žacléřsku Den lidových řemesel. V oblasti se rovněž pořádají akce v podobě jarmarků, které jsou v regionu velice oblíbené nejen obyvateli, ale i návštěvníky. Lze tak konstatovat, že Krkonoše a jejich okolí mají potenciál i pro poznávací cestovní ruch z hlediska kulturně-historických podmínek.

5.1.3.2. Realizační předpoklady

Pro rozvoj cestovního ruchu jsou velice podstatným prvkem realizační předpoklady, do kterých se řadí infrastruktura regionu, jejíž součástí jsou základní služby a také doplňková infrastruktura. Tato kapitola se zaměřuje nejprve na dopravní situaci v oblasti Krkonoš a následně pak na doplňkovou infrastrukturu, jejíž součástí jsou ubytovací a stravovací zařízení, ale také kulturní a sportovní zařízení.

Vzhledem k tomu, že Krkonoše jsou považovány za oblast, která se řadí mezi nejnávštěvovanější oblasti v České republice, je důležité zmínit dostupnost a služby, které jsou poskytovány v regionu.

- ***Infrastruktura dopravy***

- *Silniční doprava*

Infrastrukturu silniční dopravy v regionu Krkonoše lze hodnotit jako nevyhovující, z hlediska několika aspektů, které nesplňují kvality komunikací vedoucí do tohoto regionu. Je to především zapříčiněné tím, že podle strategie MAS Krkonoše (2014) touto oblastí nevedou žádné rychlostní komunikace či dálnice, které by alespoň z části silniční provoz urychlily. Silniční síť se tak dá považovat za velice nekvalitní a nedostačující a konkrétně západovýchodním směrem, jak dále uvádí strategie MAS, jsou tyto komunikace v nejhorším stavu ze všech vedoucích do tohoto regionu. V budoucím období se však dle mínění strategie MAS (2014) plánuje realizace spojení silniční komunikace prostřednictvím dálnice D11, jejímž záměrem je *propojení Prahy, Hradce Králové, Trutnova a polské dálnice A4 u Lehnice (Legnica)*. Avšak jak je dále uvedeno ve strategii, tak toto propojení nebude mít veliký vliv na dopravu především pro dvě okolní aglomerace (*Praha a Liberecko včetně německého pohraničí*), protože i nadále budou propojeny s tímto regionem nevyhovující komunikací.

K silniční dopravě neodmyslitelně patří infrastruktura s možností parkování. Vzhledem k návštěvnosti Krkonoš, je tato situace nedostačující z hlediska kapacity parkovišť. Podle strategie MAS (2014) je pak tato záležitost ještě komplikovanější především v zimní sezóně, kdy jsou lyžařská střediska téměř přeplněná a tvoří se zde sněhové překážky. Strategie tak vidí řešení ve vybudování nových parkovišť s větší kapacitou.

V současné době je tento způsob dopravy, z hlediska všech prostředků, kterými se dostat do Krkonoš, tím nejpohodlnějším a nejrychlejším a to i přesto, že stav a úroveň pozemních komunikací vedoucích do tohoto regionu je nedostačující. Vizí do budoucna je dokončení dálnice D11, která situaci z tohoto ohledu zajisté zlepší a umožní tak rychlejší dopravu.

- Železniční a autobusová doprava

V Krkonošském regionu je možné využít jak autobusovou dopravu, tak i železniční, která prostřednictvím informací strategie MAS (2014) nemohla být plně vyvinuta z hlediska přírodních podmínek a především kvůli horskému povrchu. Pro oblast Krkonoš je tak významnější autobusová doprava ze stránky dálkového i místního spojení. Dále strategie MAS (2014, s. 25) uvádí, že „*všechny železniční a autobusové linky zajišťující dopravní obsluhu území dotovanou Královéhradeckým krajem jsou začleněny do integrovaných dopravních systémů IREDO (KHK)*.“ Strategie pak dále doplňuje, že zásluhou zkvalitnění veřejné dopravy tak vznikla spojení vzájemně na sebe navazující.

Situace ohledně dostupnosti Krkonoš v rámci autobusové dopravy je možno klasifikovat jako dostačující, jelikož prostřednictvím internetových stránek Královéhradeckého kraje kr-kralovehradecky.cz (2017) je téměř každé horské středisko v rámci možností propojeno s ostatními v regionu a dále podle webového portálu má většina zimních středisek zajištěné přímé spoje z Prahy do hlavních středisek.

Autobusová doprava tak v regionu Krkonoš funguje bez jakéhokoliv problému a jeví se jako komplexně zajištěna v rámci celého regionu. V případě využití tohoto druhu dopravy, je nutné počítat s delší dobou cestování. Naopak za výhodu autobusové dopravy je možno považovat skutečnost, že účastníci cestovního ruchu nemusejí řešit parkovací místa pro svůj vlastní automobil.

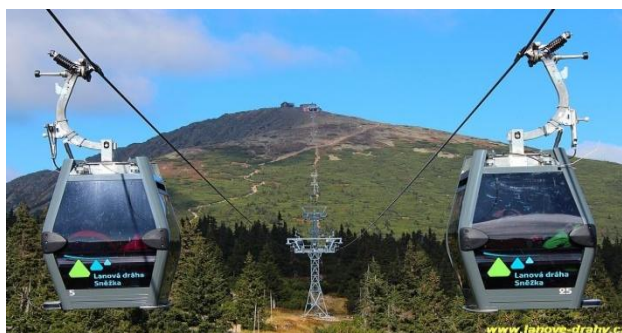
Zatímco železniční síť je podle předchozích informací v tomto regionu nevyhovující a není plně rozvinuta jako v ostatních oblastech. Příčinou je zejména horský reliéf, avšak určité zkvalitnění tohoto druhu dopravy by této oblasti prospělo. Pro seniorskou klientelu se tak tento druh dopravy jeví jako nevhodný, z důvodu neumožnění dostupnosti a přímých spojů do horských středisek. V případě využití železniční dopravy by to pro účastníky cestovního ruchu znamenalo využít kombinovanou dopravu a přestoupit v některé podhorské oblasti na autobusovou dopravu, což se může zdát pro starší generaci dosti komplikované.

- Vertikální doprava

Součástí horských středisek je speciální druh dopravy, který je pro ně zcela typický a nazývá se vertikální. Představuje soubor lanovek a vleků, které umožňují pohyb v rámci středisek v celoročním provozu. Tento druh dopravy je v oblasti velice využíván zejména rodinami s dětmi, ale největší užitek má pro indisponované turisty či seniory.

V Krkonoších se nacházejí dvě kabinové lanovky, které umožňují výstup na nejvyšší horu Sněžku či Černou horu a to i turistům, pro které je pěší trasa příliš náročná a dostávají tak jedinečnou příležitost dostat se na vrcholy hor, na které by se jinak, vzhledem ke svým fyzickým možnostem, nepodívali. Podle strategie MAS (2014) dochází v posledních letech ke zlepšování úrovně této dopravy z hlediska bezpečnosti, zvýšení kapacity, ale i modernizace.

Obrázek 15 Lanová dráha na Sněžku

Zdroj: převzato z Lanové dráhy v České republice (2017) [online]

- Místní doprava

Pro letní a zimní turistiku hraje podstatnou roli i kyvadlová doprava v rámci regionu a to formou cyklobusů či skibusů, které plní funkci přiblížení na určitá místa a poskytují pohyb turistů v rámci tohoto území.

- Ostatní doprava

Další podstatnou součástí této oblasti jsou cyklotrasy, největší význam má však podle strategie MAS (2014) Labská stezka, jež je propojena s cyklostezkou nacházející se v Německu a má rovněž stejný název. V Krkonoších je také široké množství turistických a naučných stezek, které se od sebe liší svou obtížností terénu. Strategie MAS (2014, s. 29) dále uvádí, že podstatnou roli hraje pro Krkonoše projekt „Krkonoše

bez bariér“, jehož součástí je 10 bezbariérových stezek, které slouží především pro indisponované turisty například: vozíčkáře, rodiny s dětmi a kočárky, ale také seniory a starší turisty.

Obrázek 16 Krkonošská bezbariérová trasa: Z Harrachova podél Mumlavy na Krakonošovu Snídani

Zdroj: převzato z Správa Krkonošského národního parku (2017) [online]

- ***Doplňková infrastruktura***

- ***Ubytovací zařízení***

Do doplňkové infrastruktury lze rovněž zařadit ubytovací zařízení. Ubytovací služby jsou podle strategie MAS (2014) v oblasti Krkonoš uspokojivé, avšak v důsledku snížení návštěvnosti regionu, byla tato zařízení selektována a řeší se tak spíše kvalita těchto služeb.

Ubytovací služby jsou v Krkonoších velice rozmanité, jelikož oblast nabízí širokou škálu druhů ubytovacích zařízení, jako jsou hotely, horské chaty, penziony, apartmány, ale i lázeňská zařízení či kempy. Avšak, jak hodnotí Strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu Krkonoše (2015), současný stav a úroveň poskytovaných služeb některých ubytovacích zařízení je nevyhovující a z hlediska ceny za tyto služby, neadekvátní

Mezi další druhy ubytovacího zařízení se řadí hotely, horské chaty a apartmány, jejichž služby jsou rozmanité a dosti se od sebe liší. Většinou se však podle internetových stránek Královéhradeckého kraje kr-kralovehradecky.cz (2017) jedná o ubytovací zařízení s nižší kapacitou a to může představovat komplikace pro cestovní kanceláře, které pořádají organizované zájezdy pro větší počet cestujících seniorské klientely.

Na internetu je široká škála nabídek ubytovacích zařízení v Krkonoších, ze kterých si potenciální účastníci cestovního ruchu mohou vybrat dle svých preferencí. Je zde možnost zakoupení předem připravených služeb ve formě balíčků a to jak pro klienty s klasickými požadavky či klienty, kteří mají specifická kritéria jako je například právě seniorská klientela.

Například webový portál hotely.cz (2017) se specializuje na různé druhy pobytů a to i na seniorské pobyty v Krkonoších. Tyto webové stránky nabízejí širokou škálu pobytových balíčků určené konkrétně pro seniory. Potenciální klienti si tak na tomto webu mohou vybrat z opravdu velkého množství ubytovacích služeb a přečíst si veškeré informace o zařízení i včetně hodnocení, referencí a doporučení od lidí, kteří dané zařízení využili. Podle průzkumu autorky se na webovém portálu vyskytují především kladné ohlasy a senioři byli v Krkonoších převážně spokojení.

Co se týká nabídky ubytovacích služeb v Krkonoších, tak je výběr velice pestrý a každý si tu přijde na své, záleží však na preferencích každého jedince.

- Stravovací zařízení

Strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu Krkonoše (2015) dále uvádí skutečnost, že se v každé části regionu kvalita a kapacita stravovacích zařízení liší a je velice rozmanitá. Každému jednotlivci však vyhovuje něco jiného, a proto hodnocení služeb může být rozličné. Z hlediska dnešní doby je možné se domluvit na veškerých podmínkách jak ubytovacích, tak i stravovacích služeb. V dnešní době je v zájmu všech podnikatelů vyjít svým klientům vstříc a konkrétně v požadavcích na stravu by neměl být v žádném zařízení problém.

Doplňková infrastruktura z hlediska ubytovacích a stravovacích zařízení plní velice podstatnou funkci pro budoucí rozvoj cestovního ruchu v regionu, a protože strategie MAS (2014) celkově tuto situaci v Krkonoších hodnotí jako nedostatečně vybavenou, může to mít negativní dopad pro budoucí návštěvnost této oblasti v ohledu prodloužení pobytů účastníků cestovního ruchu.

- Turistická informační centra

Mezi doplňkovou infrastrukturu lze zařadit i turistická informační centra (dále TIC), jejichž úkolem je především poskytování informací, propagačních materiálů a

doporučení účastníkům cestovního ruchu. V Krkonoších se tak podle strategie MAS (2014) nachází TIC dostatek a v tomto směru je tento region vybavený uspokojivě. TIC na regionální úrovni má sídlo konkrétně ve Vrchlabí a strategie pak dále uvádí, že se v Krkonoších nacházejí další zařízení a celkový počet je údajně přes 20 TIC. Tyto subjekty cestovního ruchu jsou pro návštěvníky k dispozici v každé obci a nejen, že se nacházejí ve vnitřních Krkonoších, ale také podle strategie ve spádových centrech a v obcích ve vnějších Krkonoších. Účastníci cestovního ruchu se však mohou dozvědět mnoho informací z různých webových portálů či oficiálních internetových stránek Krkonoš a národního parku KRNAP.

Z tohoto hlediska lze infrastrukturu turistických informačních center považovat za příznivou. V oblasti se nachází dostatek TIC a turisté tak mohou získávat veškeré informace o Krkonoších a okolí. V regionu se kromě TIC nachází hodně informačních tabulí se značením, názorným přehledem a informacemi o zajímavých místech.

- Sportovní zařízení

Velice podstatnou roli pro rozvoj cestovního ruchu má v Krkonoších infrastruktura pro sportovní vyžití a sportovní aktivity turistů, které jsou jejich nejčastějším cílem Krkonoš. Podle strategie MAS (2014, s. 76) do tohoto druhu infrastruktury lze zařadit střediska pro sjezdové a běžecké lyžování, jejichž vybavení disponuje zejména sjezdovými tratěmi, lanovkami a vleky a mezi nejvýznamnější strategie řadí: *Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Janské Lázně, Rokytnice nad Jizerou, Harrachov a Herlíkovice*.

Kromě toho Krkonoše nabízejí mnoho dalších zařízení pro rozvoj jak zimní turistiky, tak i té letní a poskytují široké spektrum služeb pro sportovní vyžití. Strategie MAS (2014) dále zmiňuje, že jsou Krkonoše vybavené jak pro běžné sportovní aktivity, jako jsou například: *zimní sporty, cyklistika, tenis, golf, bowling* a další, ale rovněž uvádí některé druhy z adrenalinových sportů: *lezení po umělých stěnách, jízdy na čtyřkolkách a závěsné létání*.

Z výše uvedených informací lze usoudit, že v Krkonoších si na své přijde opravdu každý a je zde velice rozmanitá nabídka sportovních aktivit jak pro aktivní či pasivní účastníky cestovního ruchu. V regionu se nachází množství středisek umožňující infrastrukturu pro letní či zimní sporty a také je v regionu možné využít mnoho dalších možností, například v ubytovacích zařízeních, která nabízejí jak sportovní vyžití, tak i

wellness služby. Tyto služby jsou k dispozici v okolí Krkonoš, takže v tomto ohledu lze hodnotit tento region jako plně vybavený.

- Lázeňské a wellness zařízení

Jak je již patrné z přírodních podmínek Krkonoš, tak se v této oblasti nacházejí i léčivé prameny, jejichž potenciál souvisí s rozvojem lázeňského cestovního ruchu a to zejména podle strategie MAS (2014) zásluhou města Janské Lázně. Dále podle strategie se v této oblasti rovněž nachází mnoho možností využití wellness služeb a to zejména ve větších zařízeních jako jsou hotely ve *Špindlerově Mlýně*, *Peci pod Sněžkou* a ve *Vrchlabí*. Další sportovní centra se pak nachází v nedalekém okolí Krkonoš a ve spádových centrech.

Obrázek 17 Lázeňská kolonáda v Janských Lázních

Zdroj: převzato z SkiResort infocentrum (2017) [online]

- Kulturní zařízení

V rámci kulturního zařízení si Krkonoše stojí obstojně, ačkoliv většina účastníků cestovního ruchu přijíždějí do regionu za jiným cílem. Situace z hlediska kulturních zařízení je tak podle ISRR (2012) dostačující a tato oblast tak nabízí uspokojivé množství kulturního vyžití zejména ve spádových centrech Krkonoš a to například v *Trutnově*, *Vrchlabí* a *Jilemnici*.

5.1.3.3. Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady jsou dalším velice významným prvkem pro rozvoj cestovního ruchu v dané destinaci. V této podkapitole jsou rozděleny do tří skupin podle Mariota (1983) a následně charakterizovány.

- **Urbanizační podmínky**

Součástí urbanizačních podmínek je budování nových domů a bytových jednotek a strategie ISRR (2012) tím tak upozorňuje na socioekonomický rozvoj území. To podle strategie znamená, že z jedné stránky je výstavba zapříčiněna zvyšujícím se zájmem z hlediska příbytku populace zejména ve spádových centrech Krkonoš. Druhý důvod je však naopak rostoucí zájem o druhé bydlení či chataření, o něž se podle strategie uchází lidé přijíždějící do Krkonoš z ostatních aglomerací, a konkrétně se jedná především o vnitřní Krkonoše, kde se pak díky tomu navyšuje domovní a bytový fond.

Výstavba bytů a domů má však obrovský vliv jak na vzhled krajinného rázu, tak i na ekonomiku území. Jak dále totiž uvádí strategie ISRR (2012, s. 22) „*snaha o maximální využití pozemků pro výstavbu nových bytů vede k většímu zahuštění zástavby, čímž dochází ke změně urbanistického rázu příslušného sídla a ke snížení podílu zeleně*“. Z ekonomického a sociálního hlediska pak podle strategie lze situaci klasifikovat tak, že subjekty cestovního ruchu zejména hotely, jež nabízejí pracovní uplatnění pro obyvatelstvo v tomto regionu, právě výstavbou nových bytů a domů přicházejí o své potenciální klienty. Trend druhého bydlení se dle informací strategie nejvíce rozmohl v severozápadní části regionu, takže se jedná o obce Harrachov, Špindlerův Mlýn a Rokytnici nad Jizerou.

- **Demografické podmínky**

Demografické podmínky týkající se obyvatelstva představují velice zásadní prvek pro dané území. Největší vliv na strukturu obyvatelstva mají demografické změny, které jsou v současné době hodně aktuální záležitostí a podle strategie MAS (2014) mohou způsobit značné důsledky na životní úroveň v obcích. Dopady, které uvádí strategie ISRR (2012) budou souviset především s požadavky na zdravotnické a sociální služby na důchodové zabezpečení, ale také se pak mohou projevit dle informací strategie MAS (2014) v nabídce pracovních příležitostí v daném regionu nebo také ve využití domovního a bytového fondu.

Jak je již zmíněno výše, tak demografické změny a stárnutí populace je v současné době aktuální problematikou. Změna struktury obyvatel se přímo v Krkonošském regionu projevuje prostřednictvím informací dle strategie ISRR

(2012) zejména ve spádových oblastech území, v nichž dochází k nejvyššímu počtu stárnoucích obyvatel a shoduje se tak s tvrzením strategie MAS (2014), jež navíc konkrétně jmenuje dané obce, kterých se tato situace týká: Vrchlabí, Hostinné, Žacléř a ostatních oblastí, kde je kromě stárnutí také příčinou změna místa pobytu obyvatel. Naopak nejvíce přistěhovalců se dále podle strategie MAS (2014) nachází v obcích jako je Zlatá Olešnice, Lánov, Dolní Lánov a Strážné. Za následek strategie uvádí obnovu věkové struktury obyvatelstva v dané oblasti.

Nejmenší pokles stárnoucích lidí byl zaznamenán ve vnějších Krkonoších a tím tuto část oblasti strategie ISRR (2012) považuje v tomto ohledu za ustálenější. Pokles obyvatelstva se projevil především v městských částech regionu a strategie MAS (2014) také doplňuje i rekreační střediska a venkovské obce, nacházející se nedaleko měst Vrchlabí a Trutnova, kde populace naopak vzrostla. Tím tedy lze konstatovat, že mnohem lépe na tom jsou oproti městům venkovské obce a toto tvrzení je ve shodě i s již zmíněnou strategií MAS.

- ***Sociologické podmínky***

- Sociální a zdravotní péče

V Krkonošském kraji se vyskytuje, jak je již dále uvedeno ve strategii MAS (2014) rovněž mnoho zařízení poskytující široký výběr sociálních služeb zaměřujících se především na seniory, tělesně postižené, duševně nemocné, rodiny, děti a mládež a další. Podle strategie se tyto subjekty nacházejí především ve Vrchlabí, Hostinném a Žacléři, ale také v Trutnově a velice rozsáhlou činností je údajně pečovatelská služba pro seniory a hendikepované občany.

Vybavenost Krkonoš z ohledu zdravotnické péče je vyhovující. Strategie uvádí několik nemocničních a ostatních zařízení, jež poskytují zdravotnické služby. Konkrétně strategie MAS (2014) zmiňuje nemocnici ve Vrchlabí, lázně v Janských Lázních, ozdravovny v Peci pod Sněžkou a Špindlerově Mlýně, zařízení s ošetrovatelskými službami v Žacléři či ostatními specifické služby ohledně zdravotnictví, které lze podle strategie nalézt například ve Vrchlabí, Hostinném, Špindlerově Mlýně, jež mohou využít jak obyvatelé regionu, či jeho návštěvníci. Jelikož se konkrétně jedná o horskou oblast, tak je nutné podotknout, že i podle strategie zde probíhá činnost horské služby, jež je neustále k dispozici v zimním

období ve Špindlerově Mlýně, v Peci pod Sněžkou a ve Strážném, ale i v Černém Dole, Janských Lázních, Velké a Malé Úpě a také v Žacléři.

- Cestovní ruch

Krkonoše jsou významnou turistickou oblastí, která je hojně navštěvována, a tudíž je zde vysoký výskyt podnikatelské činnosti zaměřené především na cestovní ruch. To rovněž potvrzuje strategie ISRR (2012), která uvádí informaci, že se tato podnikatelská situace týká především vnitřních Krkonoš, které jsou cestovním ruchem poznamenány nejvíce. S hojností cestovního ruchu v Krkonoších úzce souvisí také budování nových ubytovacích zařízení a tím není jasný urbanistický vzhled sídel v horské oblasti. Podle Miškovského (2016) by to mohlo mít fatální následky na atraktivitu Krkonoš, jak pro rezidenty, tak i pro návštěvníky oblasti.

Návštěvnost regionu úzce souvisí s provozem subjektů cestovního ruchu a pro podnikatele hraje velkou roli. Podle strategie ISRR (2012) se počet domácích účastníků cestovního ruchu snížil, avšak stále tato poptávka oproti zahraniční převažuje. Pro místní podnikatele má však podle strategie větší význam zahraniční klientela, která v oblasti utratí oproti Čechům více finančních prostředků. Z důvodu poklesu návštěvnosti regionu je podle strategie MAS Krkonoše (2014, s. 77) „*možné hledat v obecných trendech v cestovním ruchu v Česku i ve specifických regionálních problémech Krkonoš. Obecný trend poklesu návštěvnosti projevující se prakticky ve všech regionech Česka, je zjevný i v případě Krkonoš. Příčinou je nepochybně hospodářská recese, ale možná také nekvalitní, nekoordinovaný a nejasně cílený marketing Česka jako turistické destinace na celostátní úrovni směrem k zahraničním trhům.*“

Nedostatečný marketing se podle Miškovského (2016) projevuje především nesouhrnnou marketingovou činností pro celé Krkonoše, jednotvárnost oproti konkurenčním oblastem, neuspokojující propagací lázní a wellness služeb, které jsou vhodné pro seniory a tělesně postižené návštěvníky.

Vzhledem k tomu, že Krkonoše jsou nejvyšším pohořím České republiky, tak se mnoho lidí může domnívat, že pro seniory je tato destinace nevhodnou volbou pro trávení dovolené. Málokdo však tuší, že Krkonoše nabízí deset bezbariérových tras,

kteře jsou vhodné i pro t esn e postižené návštěvníky Krkonoš. Rovněž je zde také možnost vertikální dopravy, kterou lze využit při výstupu na vrcholy hor.

Na internetu je sice v současn e době dostatek nabídek pobytů zam eren ch na seniorskou klientelu v Krkono ich, ale vzhledem k věku a možnostem by mělo být více zacíleno na seniorský segment trhu a poskytnuto více informací o turistickém regionu Krkonoše a jeho nabízených možnostech této věkové kategorii.

Mezi dal si p i чины poklesu návštěvnosti regionu strategie MAS Krkonoše (2014) rad i vznik a modernizaci nových horských středisek a přizpůsobení podmínek pro zimní turistiku i v níže položených oblastech  esk e republiky a to zejména p rostřednictv m techniky zasn e ov n i a dalších podmínek pro rozvoj zimních sportů. Tyto oblasti se podle strategie nacházejí jak v zahraničí, tak v  esk e republice. T m pro Krkonoše vzniká konkurence především v zimní sezóně, kdy účastníci cestovního ruchu zejména pak seniorská klientela, vzhledem k poloze Krkonoš, raději upřednostní střediska nach azej ící se blíže jejich domov m nebo d aj i přednost zahraničním destinacím s ohledem k poskytovan m službám. Horské turistické oblasti v zahraničí totiž oproti Krkono im, jak dále uvádí strategie MAS Krkonoše (2014), disponují zejména v ys s i kvalitou slu b a to i v porovnání k cenám. Strategie také zmiňuje, že zahraniční horské destinace nabízejí lepší vybavenost v infrastruktuře, lépe cílený marketing a podmínky pro rozvoj zimních sportů.

Podle p r zkumu strategie ISRR (2012) byli účastníci cestovního ruchu nespokojení s dopravní dostupností regionu a vybaveností, co se dopravní obsluhy týče, pak také s cenami, které nebyly v poměru poskytovaných slu b adekvátní, a dále v regionu podle nich nění k dispozici širší nabídka programů, které by mohli využit ve voln m čase.

Vzhledem k těmto okolnostem se v posledních letech image a pohled na Krkonoše jako cílovou turistickou oblast změnil z hlediska konkurence a také poskytovaných slu b za vysoké ceny. Potenciální návštěvníci vidí Krkonoše jako drahou oblast a to také potvrzuje Miškovský ve své publikaci (2016), ve které uvádí, že tato z alezitost se net y k a pouze  esk ch návštěvníků, ale i těch zahraničních.

Podle strategie ISRR (2012, s. 28) naopak kladn e návštěvníci Krkonoš hodnotili vstřícnost místních obyvatel a personálu, důraz a šetrnost k životnímu p ostřed i, služby

turistických informačních center, dostatečné značení prostřednictvím informačních tabulí, dostupnost ubytovacích a stravovacích zařízení, infrastrukturu pro zimní sporty a další.

6. EMPIRICKÝ VÝZKUM

Tato kapitola pojednává o vlastním výzkumu autorky této bakalářské práce. V kapitole je popsán celý průběh šetření a následná formulace výsledků. Empirický výzkum probíhal formou dotazníkového šetření, jehož otázky jsou součástí přílohy.

6.1. Dotazníkové šetření

Hlavním cílem dotazníkového šetření je v první řadě především zjistit, jaká je motivace návštěvy seniorů turistické oblasti Krkonoš a v druhé řadě je nutné identifikovat preference seniorů cestujících do této oblasti.

Struktura otázek je různá - dotazník se skládá z otázek otevřených, polootevřených a uzavřených. Dotazník obsahuje celkem 20 otázek, z toho 3 otázky jsou segmentační a 15 otázek je zejména zaměřeno na kritéria pro výběr dovolené seniorů a jejich preferencí ve službách v cestovním ruchu v Krkonoších. Zbylé poslední dvě otázky jsou otevřené a respondenti na ně mohou odpovědět volnou odpovědí, avšak na předposlední otázku odpovídají pouze za předpokladu odpovědi na předchozí otázku, že Krkonoše nedoporučují jako cílovou oblast pro své vrstevníky a mají tak vysvětlit, z jakého důvodu. Všechny otázky jsou povinné kromě poslední otázky, která je určena pro jedince, kteří se chtějí k dané problematice volně vyjádřit.

Dotazníkové šetření má pomoci při ověřování či zpochybňování hypotéz, jež jsou uvedeny na začátku této bakalářské práce v kapitole cíl a metodika práce. **Hypotéza č. 1**, jejíž tvrzení je, že Krkonoše jsou atraktivní destinací pro seniorský cestovní ruch. **Hypotéza č. 2**, jež tvrdí, že služby dostupné v regionu Krkonoše splňují potřeby seniorů.

Na základě dosažení cíle této práce a ověření stanovených hypotéz je nutné zároveň zjistit odpovědi na **výzkumné otázky**:

- Jaká je motivace návštěvy seniorů turistické oblasti Krkonoš?

- Jakými atraktivitami destinace disponuje?
- Jaké služby senioři preferují?
- Jaká je nabídka služeb v destinaci?

Formulář dotazníku byl vytvořen prostřednictvím internetových stránek www.google.com a byl distribuován pomocí e-mailů, sociálních sítí, ale i osobní formou. Prostřednictvím internetu byl dotazník zveřejněn na oficiálních stránkách Krkonoš, Klubu českých turistů a dalších webových stránkách zaměřující se na české turisty pomocí sociální sítě. Po e-mailové komunikaci byly osloveny kluby seniorů po celé České republice a zároveň požádány o sdílení dotazníku a přeposlání osobám v této věkové kategorii.

Dotazník byl i vytisknut a celkový počet dotazníků v papírové podobě činil 100 kusů, z toho jich bylo vyplněno a vráceno 46 kusů. Tištěné dotazníky byly distribuovány na tenisovém turnaji seniorů v Praze v Modřanech, který se konal dne 17. 3. 2017. Dotazníkové šetření bylo zcela anonymní a probíhalo v období březen – duben 2017.

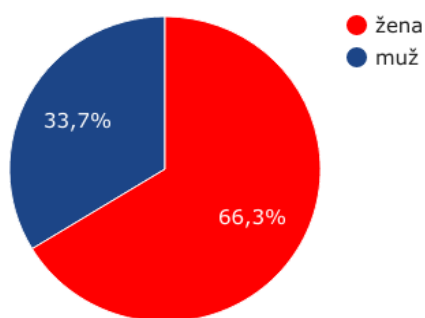
Jelikož byly dotazníky šířeny jak v tištěné formě, tak i prostřednictvím internetu, není tak znám přesný počet respondentů, kteří byli osloveni. V tištěné formě tak lze odhadovat, že návratnost dotazníků byla 29 %. Celkový počet dotazníků, který byl vyplněn, činí 160 dotazníků. Jedná se tedy pouze o pilotní výzkum, neboť aby byl vzorek respondentů reprezentativní, bylo by nutné získat více vyplněných dotazníků od cílové skupiny osob. Dotazníkového šetření se mohli zúčastnit všichni lidé starší 50 let. Tato věková hranice byla vybrána a aplikována do dotazníků na základě zmíněného členění seniorů v teoretické části podle autorů Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011).

6.1.1. Výsledky dotazníkového šetření

Respondenti odpovídali dobrovolně na 20 otázek, které se skládaly, jak ze segmentačních otázek, tak i z otázek zaměřených na kritéria a preference seniorů v cílové destinaci Krkonoše. Pro lepší přehlednost ve výsledcích dotazníkového šetření byly vytvořeny grafy, které znázorňují odpovědi cílového segmentu respondentů.

Otázka č. 1: Pohlaví:

Graf 1 Pohlaví respondentů

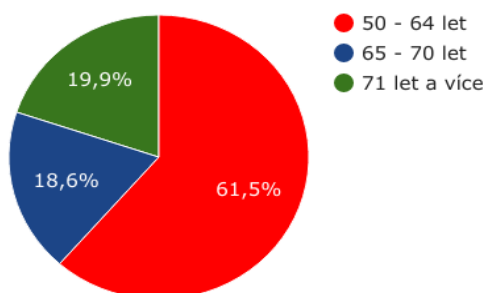

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo a vyplnilo 106 žen a 54 mužů.

Otázka č. 2: Věk:

Graf 2 Věkové zastoupení respondentů

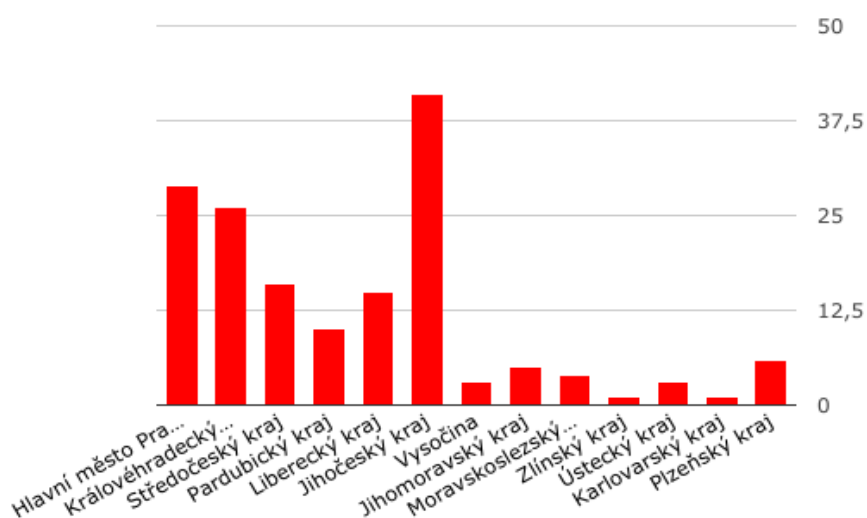

Zdroj: vlastní zpracování

Vzhledem k zaměření tématu této bakalářské práce se dotazníkového šetření mohli zúčastnit lidé starší 50 let tak, aby mohli být začlenění do věkové kategorie seniorů. Z grafického schématu je patrné, že největší zastoupení měla skupina mladších seniorů ve věku 50 – 64 let.

Otázka č. 3: Z jakého kraje pocházíte?

Graf 3 Trvalé bydliště respondentů

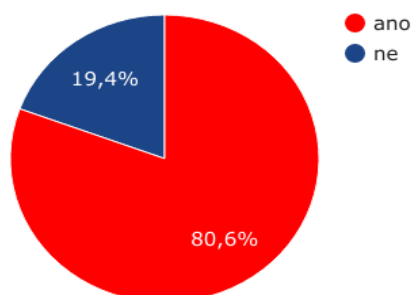

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazníky byly distribuovány jak v tištěné formě, tak prostřednictvím internetu, tudíž je mohli vyplnit lidé z celé České republiky. Dotazníků bylo vyplněno nejvíce seniory z Jihočeského kraje, celkový počet činí 41, tudíž 26 %. Druhý nejvyšší počet vyplněných dotazníků byl v hlavním městě České republiky v Praze, celkem 18 % a Královéhradecký kraj na třetím místě s 16 %.

Otázka č. 4: Patří Krkonoše mezi Vaše oblíbené turistické oblasti?

Graf 4 Oblíbenost cílové destinace Krkonoše

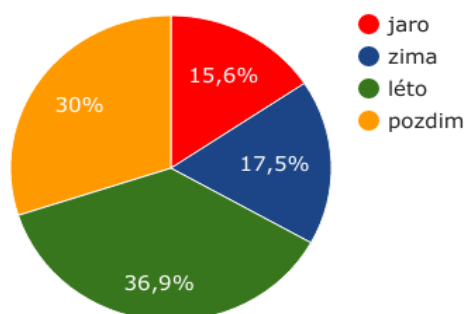

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 4 je zřejmé, že Krkonoše patří mezi velice oblíbené cílové destinace seniorů. Pro většinu dotázaných lidí jsou Krkonoše atraktivní turistickou oblastí, z tohoto šetření je to celkem 81 %. Zbýlých 19 % seniorů odpovědělo, že Krkonoše nepatří mezi jejich oblíbené cílové destinace.

Otázka č. 5: V jakém ročním období cestujete nejraději?

Graf 5 Oblíbené roční období pro cestování

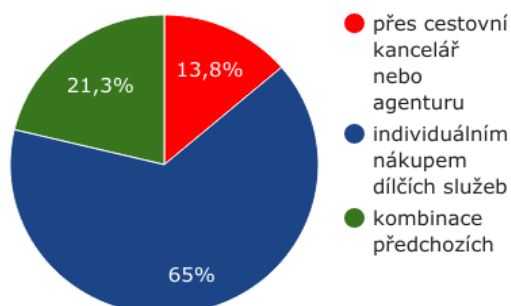
Zdroj: vlastní zpracování

Pro většinu respondentů je nejlepším ročním obdobím pro cestování léto, tuto odpověď zvolilo 37 %. Na druhém místě se pak umístil podzim, pro něhož hlasovalo 30 % respondentů. Jaro a zima se umístily na obdobné pozici, zima je však o něco oblíbenějším obdobím než jaro.

Otázka č. 6: Organizace Vašich zájezdů je obvykle:

Graf 6 Způsob organizace dovolené

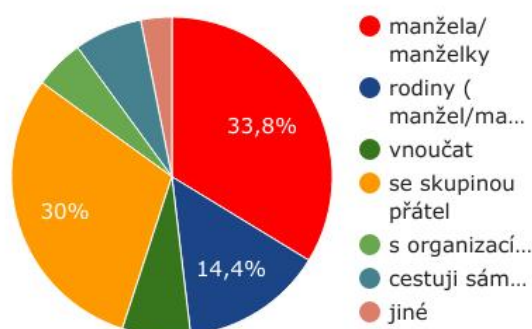

Zdroj: vlastní zpracování

I přesto, že se jedná o velice specifickou skupinu respondentů, mnoho z nich si organizuje dovolenou individuálním nákupem jednotlivých služeb. Zbýlých 35 % seniorů využívá služby cestovních kanceláří či agentur nebo si také organizují zájezdy s dílčí pomocí subjektů cestovního ruchu a dokoupí si určité služby individuálně.

Otázka č. 7: Cestovního ruchu se účastníte ve společnosti:

Graf 7 Společnost na dovolené

Zdroj: vlastní zpracování

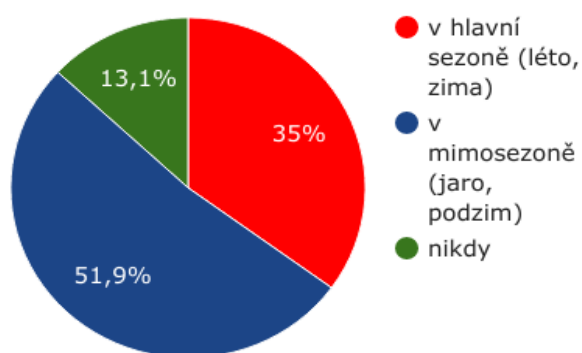
Schéma Grafu č. 7 poukazuje na největší účast manželských párů na seniorském cestovním ruchu, konkrétně se jedná o 34 % lidí z výzkumného vzorku. Mezi další nejfrekventovanější případ patří skupinové cestování přátel. Poměrná část seniorů celkem 21 % zvolila odpověď, že nejčastěji cestují s manželem / manželkou společně se

svými dětmi, ale také s vnoučaty. Přibližně 7 % cestuje zcela samo a okolo 5 % lidí cestuje společně s organizacemi, jako jsou Klub českých turistů, ale i kluby seniorů.

Zbytek respondentů zvolilo odpověď „jiné“ a převážně odpovídali, že cestují se svými partnery či uváděli odpovědi kombinovaně z již uvedených odpovědí.

Otázka č. 8: Preferuje pobyt v Krkonoších:

Graf 8 Preference období pro cestování do Krkonoš

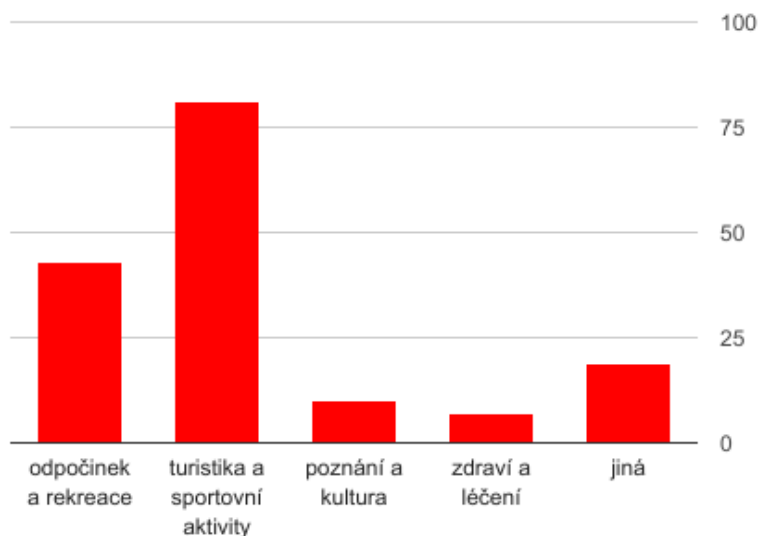

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto grafu je patrné, že respondenti preferují cestování do turistické oblasti Krkonoš převážně v mimosezóně, to znamená buď na jaře, nebo na podzim. Pro cestování do Krkonoš v hlavní sezóně v létě a zimě se rozhodlo 35 % seniorů a 13 % respondentů naopak necestují do Krkonoš vůbec.

tázka č. 9: Motivací Vašich cest do Krkonoš je nejčastěji:

Graf 9 Preference aktivit seniorů v Krkonoších

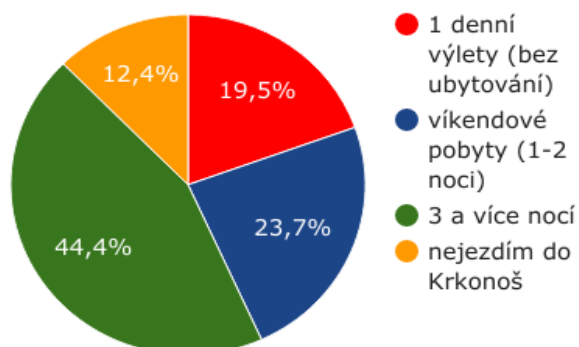
Zdroj: vlastní zpracování

Nejčastěji zvoleným cílem cest seniorů do Krkonoš je aktivní dovolená, téměř 51 % vyplnilo, že jejich hlavním motivem cestování do této oblasti jsou právě sportovní aktivity a turistika. Další nejvíce se vyskytující záměrem cesty byl odpočinek a rekreace, kdy tuto odpověď zvolilo 27 % respondentů. Téměř 10 lidí vybralo poznání a kulturu a 7 seniorů jezdí do Krkonoš ze zdravotních důvodů.

Téměř 19 lidí označilo odpověď jinou motivaci, kterou blíže specifikovali jako návštěvu rodiny či přátel a ostatní respondenti do Krkonoš vůbec nejezdí.

Otázka č. 10: Uved'te obvyklou délku Vašich pobytů v Krkonoších:

Graf 10 Obvyklá délka pobytu v Krkonoších

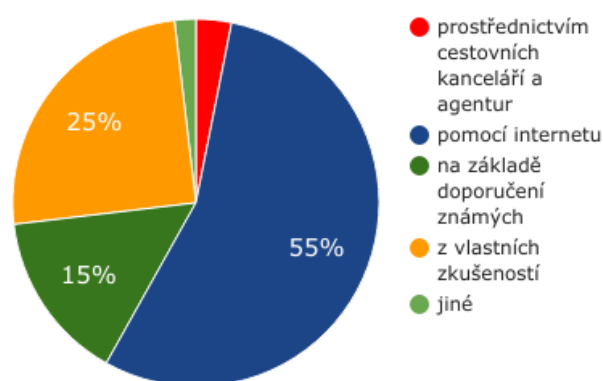

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti mohli zvolit pouze jeden typ odpovědi, která vyjadřovala jejich obvyklou délku pobytu. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 44 % seniorů jezdí do Krkonoš na 3 a více nocí. Víkendové pobyty preferuje 24 % a jednodenní výlety upřednostňuje 19 % lidí, tento počet odpovídá lidem, kteří mají trvalé bydliště nedaleko Krkonoš. Ostatní do Krkonoš opět nejezdí.

Otázka č. 11: Potřebné informace o možnostech pobytu získáváte:

Graf 11 Vyhledávání informací o pobytu

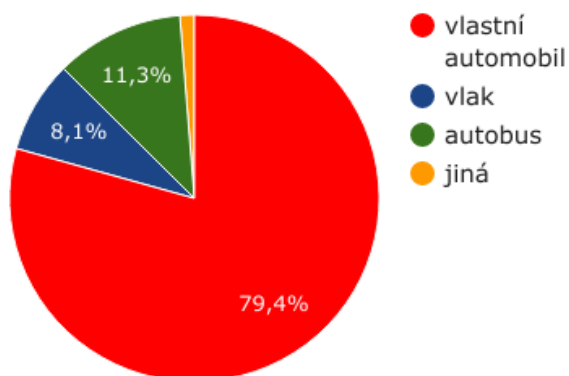
Zdroj: vlastní zpracování

Pouze 3 % seniorů využívá k získávání potřebných informací o možnostech pobytu cestovní kanceláře a agentury. U svých známých se informuje 15 % respondentů a 25 % se zařizuje na základě svých zkušeností z předchozích pobytů.

Celkem 55 % seniorů však získává informace o pobytu prostřednictvím internetu, což je nejčastěji zvolená odpověď. Lidé, kteří zvolili odpověď „jiné“, opět odpovídali kombinovaně s již zmíněnými variantami.

Otázka č. 12: Jakou formu dopravy pro své cesty obvykle upřednostňujete?

Graf 12 Preference v dopravě

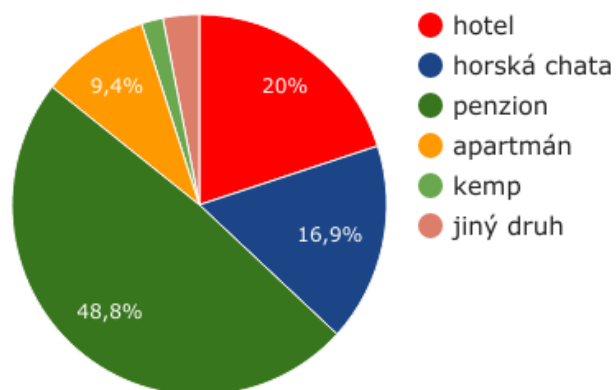

Zdroj: vlastní zpracování

Většina respondentů uvedla, že nejraději cestují vlastním automobilem. Autobusovou dopravu do destinace preferuje 11 % a vlak 8 %. Ostatní uvedli opět kombinaci předešlých variant.

Otázka č. 13: Jaký druh ubytování preferujete?

Graf 13 Preference ubytovacích služeb

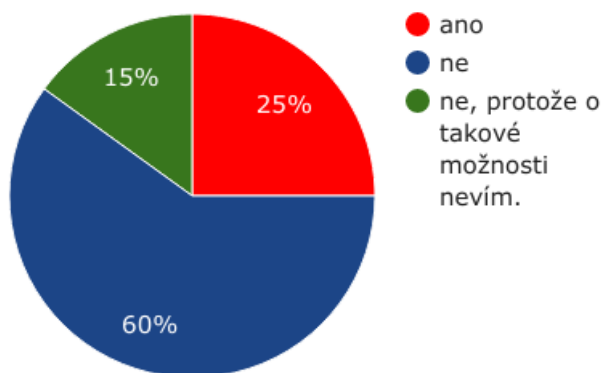

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi nejvyžívanější druh ubytovacího zařízení seniorů patří penzion, tuto odpověď zvolilo 49 %. Druhým nejčastěji preferovaným typem ubytování je hotel. Celých 17 % upřednostňuje spíše horskou chatu a 9 % apartmán. Ostatních 5 % respondentů odpovědělo buď jiný druh ubytování, anebo kemp.

Otázka č. 14: Využíváte produkty cestovního ruchu určené konkrétně pro seniory?

Graf 14 Využívání produktů cestovního ruchu určených pro seniory

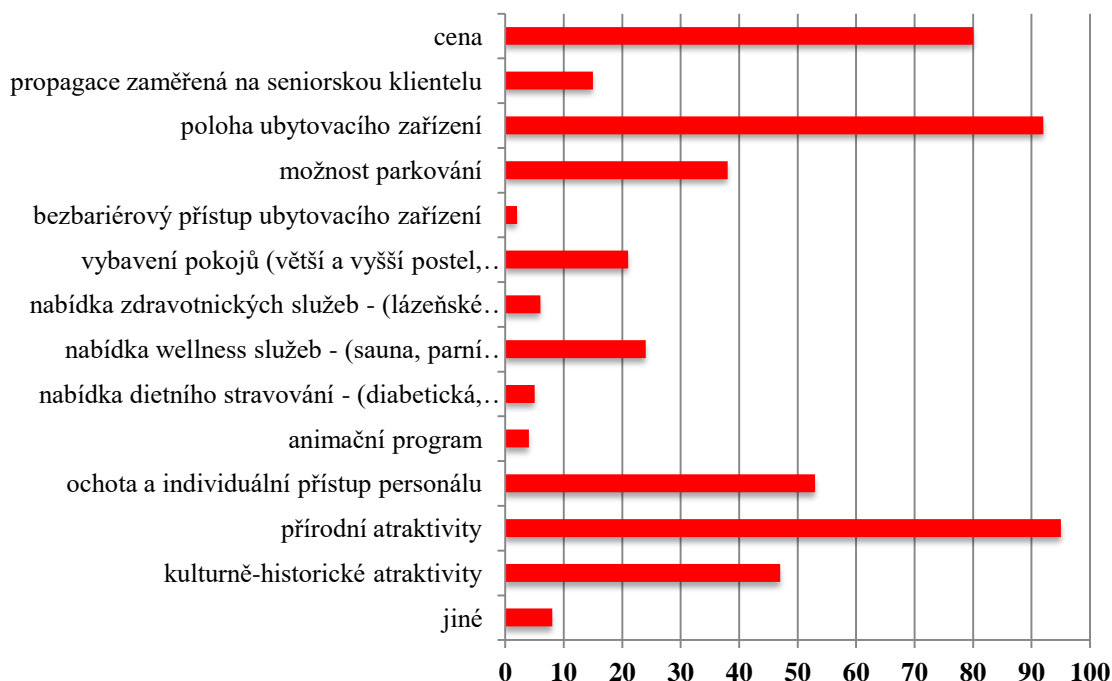

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 14 je zřejmé, že více jak polovina respondentů, konkrétně 60 % nevyužívá produkty cestovního ruchu určené konkrétně pro seniory. 25 % seniorů využívá tyto produkty a 15 % vůbec netuší, že taková možnost existuje.

Otázka č. 15: Jaké podmínky jsou pro Vás nejdůležitější při výběru destinace?

Graf 15 Kritéria pro volbu destinace

Zdroj: vlastní zpracování

U otázky č. 15 bylo možné vybrat si z více možných odpovědí a zároveň si také respondenti mohli doplnit jiné možnosti. Jako ostatní podmínky senioři volili převážně sportovní aktivity, ale také zajímavosti v nedalekém okolí.

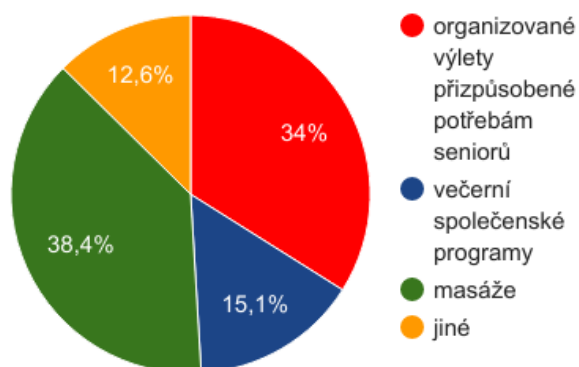
Za nejdůležitější předpoklady pro výběr destinace jsou považovány v první řadě přírodní atraktivita, poloha ubytovacího zařízení a cena. Na další příčky senioři řadí ochotu a individuální přístup personálu, kulturně-historické atraktivita v destinaci, ale rovněž je pro ně důležitá možnost parkování.

Nabídka wellness služeb je důležitá pro 16 % respondentů, vybavení pokojů pro 13 % a další podmínkou pro volbu destinace byla odpověď propagace zaměřená na seniorskou klientelu, jež zvolilo 10 % respondentů.

Naopak do nejméně vyskytujících se odpovědí a lze tak tyto podmínky považovat za méně důležité, patří: nabídka zdravotnických služeb, nabídka dietního stravování, animační program a bezbariérový přístup.

Otázka č. 16: Jaké doplňkové služby byste během pobytu rádi využili?

Graf 16 Preference doplňkových služeb

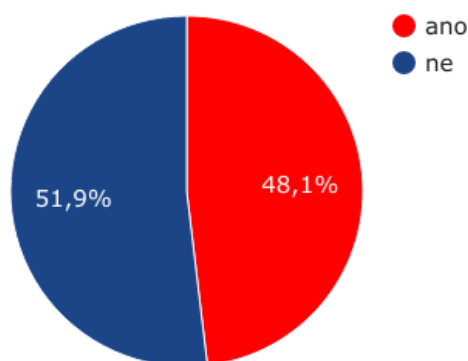

Zdroj: vlastní zpracování

Pro zodpovězení této otázky měli respondenti na výběr ze čtyř možností a měli vybrat opět pouze jednu odpověď. Z tohoto grafu vychází, že nejraději by seniři využili doplňkové služby v podobě masáží, celkem odpovědělo 38 %. Další velice oblíbenou variantou však byly organizované výlety přizpůsobené potřebám seniorů. Večerních společenských programů by se rádo zúčastnilo 15 % a 13 % zvolilo možnost „jiné“, do kterých si sami zahrnuli například: sportovní možnosti nebo wellness služby v ubytovacím zařízení.

Otázka č. 17: Rozhodli byste se na základě ceny pro jinou a levnější turistickou oblast?

Graf 17 Upřednostnění cenově dostupnější destinace

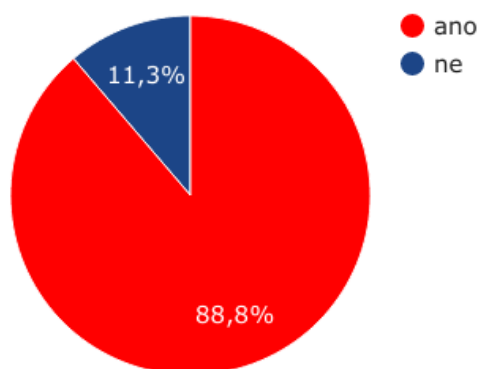
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 17 měla především zjistit, zda jsou pro seniory Krkonoše atraktivní i přesto, že by služby byly dražší, než v jiných turistických oblastech. Z grafického zobrazení je na první pohled vidět, že je schéma rozděleno téměř na polovinu, avšak více jak polovina respondentů celkem 52 % by se na úkor ceny pro jinou destinaci nerozhodla. Zbýlých 48 % by upřednostnilo levnější destinaci.

Otázka č. 18: Doporučili byste Krkonoše jako turistickou destinaci lidem ve Vaší věkové kategorii?

Graf 18 Doporučení Krkonoš pro seniorskou klientelu

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 18 poukazuje na to, kolik seniorů by doporučilo svým vrstevníkům Krkonoše, jako cílovou destinaci pro trávení dovolené či pro navštívení výletu. Téměř 89 % seniorů by tuto oblast dále doporučilo lidem v jejich věkové kategorii a pouhých 11 lidí by jej nedoporučilo.

Otázka č. 19: Pokud jste odpověděli na předchozí otázku ne, tak uveďte z jakého důvodu?

Na tuto otázku respondenti odpovídali pouze v případě, pokud na předchozí otázku, zda by doporučili Krkonoše lidem v jejich věkové kategorii, odpověděli ne.

Hlavní důvody senioři uvedli především to, že buď Krkonoše neznají a do této turistické oblasti téměř nejezdí, tudíž ani nevědí, co by doporučili. Další častou odpovědí bylo, že ceny neodpovídají kvalitě poskytovaných služeb. Tato oblast je pro ně tedy finančně náročnější a raději zvolí levnější alternativu turistické destinace nebo za stejnou cenu se rozhodnou jet například do Rakouska či jiných zahraničních horských oblastí. V pár případech se vyskytovala odpověď typu, že by tuto oblast doporučili pod podmínkou, jsou-li fyzicky zdatní, jinak by to pro ně bylo příliš namáhavé.

Odpovědi byly velice pestré a zajímavé a proto se autorka této práce rozhodla některé názory respondentů ponechat v původním znění.

Respondent č. I. *„V Krkonoších jsem nebyla tak často, má předchozí i současná bydliště se nacházela blíže Beskydám, Jeseníkům a nyní Šumavě. Takže nic proti Krkonoším, ale byla jsem tam jen asi dvakrát na krátkých výletech.“*

Respondent č. II. *„Podnikatelé si vyhnali z Krkonoš turisty před léty svojí neomaleností a přemrštěnými cenami. Následkem čehož je mnoho chat a bud zavřených a naučili turisty si na hřebeny nosit vlastní občerstvení. Když už nějakou otevřenou budu potkáte, nemáte důvod ji navštívit, neb už máte všechno s sebou.“*

Samospráva vyhnala turisty z Krkonoš neuváženým rozvojem a neregulovanou výstavbou apartmánů, ve kterých je více ubytovací kapacity než parkovacích míst. Špatná dostupnost po silnici též nenahrává návštěvě Krkonoš. Z Budějic to mám do Krkonoš po CZ silnicích 400km, na opačnou stranu pouze 250km do Salzburgu a 350 na Zell am See za podobné ceny služeb a ubytování s nesrovnatelnou ochotou a přírodou.

Vyrážíme s přáteli mnohokrát ročně za během i na kola do hor, Alpy, Jizerky, Beskydy, ale do Krkonoš se prostě nejezdí! Pouze jednou za jeden - dva roky na Krakonošovu 100 a potom si zas říkám, že už nikdy :-).“

Otázka č. 20: Mate-li k danému tématu nějaké další poznámky, zde máte prostor:

Tato otázka nebyla povinná, avšak pokud se respondenti k danému tématu chtěli vyjádřit, zde měli prostor. Měli možnost napsat svůj názor, buď k dotazníkovému šetření, ke Krkonošům nebo k dané problematice.

Senioři, kteří vyplnili doplňující otázku k tomuto tématu, Krkonoše navštívili. V častých případech se objevovaly názory na zdejší přírodní podmínky a turistické možnosti, které si všichni velice chválili a Krkonoše tak považují za velice zajímavou turistickou lokalitu. Někteří zde uvedli, že i přesto, že mají trvalý pobyt na Šumavě, tak stále rádi jezdí do Krkonoš. Další respondenti se však také vyjádřili ke svému zdravotnímu stavu, a ačkoliv Krkonoše mají rádi jako turistickou oblast, zdravotní stav jim tuto oblast bohužel nedovoluje navštívit. I přesto, že většina seniorů na Krkonoše z hlediska dovolené nedá dopustit, pro některé je to cenově nedostupné.

Ze všech těchto názorů lze usoudit, že Krkonoše si stále drží svoji prestiž a jsou považovány za velice atraktivní a oblíbenou turistickou oblast.

Ačkoliv se k této problematice až nad očekávání vyjádřilo mnoho respondentů, z toho důvodu autorka bakalářské práce některé odpovědi vybrala a opět uvedla v původním znění, jako u předchozí otázky.

Respondent I. „Byli jsme s přáteli na podzim po čtyřech letech znovu v Krkonoších, ubytovali jsme se v penzionu U Novotných (Špindlerův Mlýn) a byli jsme nadšeni - ochota personálu poskytnout nejen služby, ale i zasvěcená doporučení vzhledem k našim možnostem (75-86 let). Zaslouhují jedničku. Letos na podzim jedeme společně znovu, ale chceme se ubytovat v Peci pod Sněžkou - možnosti jiných výletů. Doufáme, že budeme mít opět štěstí na počasí i ubytování. Pohodu si obstaráme sami.“

Respondent II. „Krkonoše jsou spojeny s pravidelnými pobyty a lyžařskými zájezdy v době mého studia v Praze a velmi se tam ráda, v rámci možností, vracím.“

Respondent III. „Naše výlety do Krkonoš byly jedny z nejkrásnějších, které jsem zažila. Moc ráda na ně vzpomínám. Také to bylo naší dobrou partou, společně jsme plánovali a absolvovali výlety. Škoda, že už mám zdravotní omezení.“

Respondent IV. „*Krkonoše jsou naší srdeční záležitostí. Rádi tam jezdíme mimo sezónu, protože nejsou tak přelidněné. Pro nás seniory začínají být však tamní služby cenově nedostupné. A tak někdy jen tiše závidíme našim vrstevníkům ze zahraničí. Ostatně ceny služeb v Krkonoších jsou nastaveny právě na jejich peněženky.*“

Respondent V. „*Stáří většinou nikoho nemine, když se ho dožije a záleží na každém, co dělá pro to, aby nebylo jen čekáním na smrt. Pokud je to možné, má se hýbat, zajímat se o vše nové, vzdělávat se a poznávat krásy naší země.*“

Respondent VI. „*Pokud je člověk seniorského věku relativně zdrav a může se spolehnout na pomoc v případě potřeby (vnoučata), měl by se zajímat o vše, co je k jeho poznání dostupné a ještě možné - např. přiměřené turistické trasy, muzea, areály vodních sportů, wellness zařízení, a to nejen v Krkonoších.*“

7. SWOT ANALÝZA KRKONOŠ

Obsahem kapitoly je souhrn zjištěných informací, které jsou zaznamenány do SWOT analýzy. Tato situační analýza má podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) za úkol zhodnotit silné a slabé stránky nacházející se ve vnitřním prostředí a příležitosti a hrozby ve vnějším prostředí.

Swot analýza shrnující poznatky získané z autorčina výzkumu klasifikuje region Krkonoše v rámci seniorského cestovního ruchu a je zpracována do Tabulky 3.

Tabulka 3 SWOT Analýza Krkonoš

	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nejvyšší pohoří České republiky, ▪ nejstarší národní park v České republice s dlouholetou tradicí, ▪ výhodná poloha regionu v rámci sídelních aglomerací (Polsko, Německo, Česká republika), ▪ 80% území je použitelné pro cestovní ruch, ▪ důraz a šetrnost k životnímu prostředí, ▪ četnost unikátních přírodních podmínek a atraktivit, ▪ region je vhodný jak pro turistické či sportovní aktivity, ale také pro rekreaci a odpočinek, ▪ rozsáhlý výběr turistických tras, cyklostezek, tratí pro sjezdové a běžecké lyžování s různou obtížností včetně bezbariérových turistických tras, ▪ příležitost návštěvy regionu v kterémkoliv ročním období ▪ unikátnost Krkonoš ve výskytu endemitů a glaciálních reliktních, ▪ osobité zvyky, tradice, lidová architektura regionu, ▪ pravidelně se opakující kulturní tradiční akce v regionu ▪ dostupnost regionu prostřednictvím autobusové dopravy, ▪ pokrytí místní kyvadlové dopravy prostřednictvím skibusů a cyklobusů, ▪ dostupnost nedalekých městských památkových zón a příležitosti k návštěvě dalších zajímavých míst v okolí regionu, ▪ možnost využití vertikální dopravy zajišťující přepravu seniorů na méně dostupná místa Krkonoš, ▪ široký výběr z ubytovacích zařízení poskytující různorodé služby ▪ vyhovující vybavenost z ohledu zdravotnické 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ komplikovaná správa Krkonoš v rámci dvou krajů, ▪ absence památek jako jsou hrady, zámky či sakrální stavby, ▪ nedostatečná marketingová aktivita cílená na seniorskou klientelu, ▪ nevyhovující stav silniční dopravy – špatná dopravní dostupnost do regionu, ▪ nedostačující úroveň železniční dopravy, ▪ nižší kapacita ubytovacích zařízení z hlediska organizovaného cestovního ruchu ▪ nepřiměřené ceny za poskytované služby, nižší kvalita služeb oproti domácí a zahraniční konkurenci, ▪ region je považován za drahou destinaci s nízkou kvalitou služeb převážně u domácích návštěvníků, ▪ Negativní dopady cestovního ruchu v horských střediscích

	<p>péče,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ možnost léčby pohybového aparátu v Janských Lázních, ▪ možnost využití wellness a lázeňských zařízení pro odpočinek, ▪ dostupnost ubytovacích a stravovacích zařízení, ▪ vstřícnost místních obyvatel a personálu, ▪ rozsáhlý výskyt informačních center, ▪ vyhovující služby turistických informačních center, ▪ přehledné značení prostřednictvím informačních tabulí, 	
--	---	--

	PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ společná péče subjektů o turistický region Krkonoše, ▪ koncentrace marketingové aktivity regionu na seniorskou klientelu a jejich preference, ▪ zvýšení standardu a kvality poskytovaných služeb v poměru k cenám, ▪ realizace výstavby dálnice D11 – propojení Prahy, Hradce Králové, Trutnova a polské dálnice A4, ▪ modernizace infrastruktury v rámci železniční dopravy a silniční dopravy ▪ zvyšující se zájem seniorů o seberealizaci a cestování, ▪ rozmach a zvyšující se zájem o cestovní ruch cílený na seniorskou klientelu, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ změna klimatických podmínek, zejména v zimní sezóně, ▪ konkurenceschopnost ostatních horských středisek – zlepšení a zvýšení jejich infrastruktury za příznivější ceny, ▪ pokles návštěvnosti regionu ▪ hrozba narušení krajinného rázu v závislosti na budování domů a rozvíjení středisek a zlepšování infrastruktury regionu,

Zdroj: vlastní zpracování

SWOT analýza poukazuje na silné a slabé stránky a rovněž na příležitosti a hrozby z hlediska potenciálu seniorského cestovního ruchu v regionu Krkonoše. Z analýzy je tak patrné, že v destinaci převažují silné stránky nad slabými.

Mezi hlavní silné stránky se řadí především nacházející se široké množství přírodních předpokladů a atraktivit pro rozvoj cestovního ruchu, které jsou vhodné pro

turistické a sportovní aktivity v kterémkoliv ročním období, ale rovněž k rekreaci a odpočinku. V regionu se nachází celá řada turistických tras, cyklostezek, tratí pro sjezdové a běžecké lyžování různých obtížností, ale také bezbariérové turistické trasy, které jsou vhodné pro starší generaci. V rámci cíleného cestovního ruchu na seniorskou klientelu je za silnou stránku považována i ta skutečnost, že se v Krkonoších nacházejí lázně, kde probíhá léčba pohybového aparátu. Z hlediska infrastruktury je region vybavený dostatečně jak pro zimní, tak i pro letní turistiku. Dalším východiskem silných stránek je uspokojivé pokrytí autobusové dopravy do regionu a místní kyvadlové a vertikální dopravy, která umožňuje dostupnost špatně přístupných míst především pro starší generaci.

Slabé stránky jsou naopak shledávány v dostupnosti regionu především z hlediska nevyhovující úrovně silničních komunikací a železniční dopravy. Z analýzy také vyplývá, že v regionu je nedostatečná marketingová aktivita cílená na seniorskou klientelu, která má vliv na rozvoj této formy cestovního ruchu v Krkonoších. Mezi další slabiny regionu lze považovat nízkou kvalitu služeb za nepřiměřené ceny, což ve veřejnosti vyvolává dojem předražené destinace.

Ze SWOT analýzy vychází i několik příležitostí a hrozeb regionu, které by mohly mít pozitivní či negativní vliv na návštěvnost regionu v rámci seniorského cestovního ruchu. Mezi příležitosti regionu lze zařadit především zvyšující se zájem seniorů o seberealizaci a cestování a tím pádem i rozmach a stále se zvyšující účast na cestovním ruchu seniorské klientely. Za hlavní příležitosti regionu lze rovněž považovat plánovanou realizaci výstavby dálnice D11 a zvýšení standardu a kvality poskytovaných služeb.

Hrozby jsou spatřovány ve změně klimatických podmínek, které by mohly ovlivnit průběh a délku zimní sezóny a mít nepříznivý dopad na unikátní přírodní předpoklady regionu. Negativní vliv na Krkonoše má rovněž konkurenceschopnost ostatních horských středisek, jež má značný vliv na pokles návštěvnosti regionu. Další hrozbou je i narušení krajinného rázu v souvislosti se zlepšováním infrastruktury v oblasti.

8. SHRnutí VÝSLEDKŮ

Pro získání výsledků a splnění cíle bakalářské práce bylo využito několik českých, ale i zahraničních literárních a webových pramenů a rovněž bylo čerpáno z poznatků z autorčina výzkumu, jež probíhal formou dotazníkového šetření. Primárním cílem empirického výzkumu bylo zjistit, zda Krkonoše patří mezi oblíbené turistické oblasti seniorů, za jakým cílem podnikají své cesty, ale také měl poukázat na preference seniorů v regionu Krkonoše. V kapitole empirického výzkumu jsou výsledky z dotazníkového šetření důkladně rozebrány a jsou i názorně vyobrazeny v grafických schématech.

Protože je bakalářská práce zaměřena na seniorský cestovní ruch, dotazníkového šetření se mohli zúčastnit pouze lidé ve věku starší 50 let. Věkové kategorie respondentů byly rozděleny do tří skupin podle autorů Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) na mladší seniory (50 - 64 let), starší seniory (65 - 70 let) a veterány (nad 70 let). Celkem bylo vyplněno 160 dotazníků a z hlediska celkového počtu respondentů lze považovat tento výzkum pouze jako pilotní. Největší zastoupení v dotazníkovém výzkumu měla skupina žen ve věkové kategorii mladších seniorů ve věku 50 - 64 let, poté nejstarší kategorie nad 70 let a nejméně respondentů bylo ve věku 65 - 70 let.

Většina respondentů, která se zúčastnila dotazníkového šetření, se řadí do nejmladší kategorie seniorů a lze konstatovat, že se jedná o lidi, kteří jsou ještě stále v pracovním procesu. Z toho důvodu preferují spíše pobyty na dvě noci či na prodloužený víkend ve společnosti svých partnerů či přátel. Tato skupina je aktivnější, vitálnější a vyhledávají také kromě rekreace a poznání, zábavu a společnost. Jsou soběstační a k dopravě do Krkonoš využívají převážně osobní automobil. Nejčastějším druhem ubytování si vybírají penziony a nepotřebují služby s vyšším komfortem. Tato věková kategorie se v častých případech nepotýká se zdravotními komplikacemi a nemají tak potřebu využívat produkty zaměřené na seniorskou klientelu.

Respondenti ve věku 65 - 70 let se v častých případech již řadí do skupiny lidí nacházející se ve starobním důchodu. V průběhu celého roku tak mají čas na své oblíbené aktivity a preferují spíše delší pobyty. Často vyhledávají rekreační a poznávací zájezdy s mírnější aktivitou ať už ve společnosti rodiny, přátel či organizací. Preferují zejména organizované zájezdy z hlediska zabezpečení služeb. V tomto věku se již

mohou vyskytovat nějaké zdravotní komplikace, a proto preferují komfortnější služby v ubytovacím zařízení.

U nejstarší věkové kategorie nad 70 let se již častěji vyskytují nějaké zdravotní potíže či indispozice, které se vyžadují speciální péči. Vzhledem k jejich zdravotnímu stavu je nutné i přihlížet na poskytované služby, které se jim dokážou plně přizpůsobit. Tito účastníci vyhledávají spíše rekreační pobyty s wellness či lázeňskými službami, není to však primární podmínkou.

9. ZÁVĚR

Primárním cílem bakalářské práce bylo především zjistit, zda region Krkonoše má potenciál pro seniorský cestovní ruch a zhodnotit, jestli tato oblast požadavky pro starší klientelu splňuje. Z teoretické části je patrné, že tato forma cestovního ruchu vyžaduje specifické služby a individuální přístup. Tak jako u klasických účastníků cestovního ruchu, tak i u cestovního ruchu zaměřeného na seniorskou klientelu se preference liší. Každý jedinec upřednostňuje něco jiného z hlediska svého věku, zdravotního stavu a požadovaných potřeb. Proto je nedílnou součástí teoretické části kapitola segmentace trhu podle věku účastníků, kde byly postupně charakterizovány věkové kategorie, jež byly využity v empirickém výzkumu bakalářské práce. Druhá část teoretické části je zaměřena na obor geografie cestovního ruchu, která blíže specifikuje potenciál a předpoklady destinace cestovního ruchu. Právě potenciál a předpoklady hrají velkou roli z hlediska návštěvnosti a rozvoje destinace pro cestovní ruch.

Praktická část bakalářské práce obsahuje samotný empirický výzkum, jehož hlavním cílem je zjistit odpovědi na dvě výzkumné otázky:

- Jaká je motivace návštěvy seniorů turistické oblasti Krkonoš?
- Jaké služby senioři preferují?

K získání těchto informací byla využita metoda dotazníkového šetření. Z výsledků je patrné, že většina účastníků cestovního ruchu, která se zúčastnila dotazníkového šetření, do regionu Krkonoše jezdí právě za přírodními atraktivitami. Cílem jejich cest je turistika a sportovními aktivity a to zejména, protože Krkonoše disponují pestrým a členitým reliéfem, který mimo jiné nabízí i široký výběr bezbariérových tras.

V dotazníkovém šetření se však někteří respondenti vyjadřovali ke své fyzické kondici a uváděli do odpovědi, že by pro ně Krkonoše nebyly v souladu s jejich zdravotním stavem vhodnou oblastí pro dovolenou, zřejmě však neměli informaci o tom, že je zde možnost využití těchto tras přizpůsobených nemohoucím a hendikepovaným lidem. I přesto lze konstatovat, že každý jedinec sám moc dobře zná své možnosti a uzná za vhodné, co si vzhledem ke svému zdravotnímu stavu může dovolit a co nikoliv.

Co se týká preferovaných služeb, tak za důležité kritérium senioři označili v dotazníkovém šetření hned několik možností. Pro většinu patří mezi nejdůležitější podmínky pro výběr destinace poloha ubytovacího zařízení, ochota a individuální přístup personálu a možnost parkování.

Ochotu a individuální přístup personálu respondenti považují za jedno ze základních východisek pro výběr ubytovacího zařízení. Z dotazníkového šetření rovněž vyplývá, že za nejvíce preferovaný druh ubytovacího zařízení senioři považují penzion. Tento druh ubytování je nejčastější formou, která se v Krkonoších nachází, avšak se jedná převážně o starší ubytovací zařízení, která ještě neproběhla rekonstrukcí. Z toho lze usoudit, že starší klientela nevyužívá pouze vysoký standard, ale také možnosti ubytování s nižší úrovní služeb.

Většina zúčastněných respondentů má trvalý pobyt mimo Královéhradecký kraj a právě z tohoto hlediska převažovala ve výsledcích odpověď s obvyklou délkou pobytu v Krkonoších tři a více nocí. Avšak někteří jedinci v dotazníku vyplnili, že opravdu raději dají přednost turistické oblasti, která se pro ně nachází ve výhodněji položené lokalitě vzhledem ke vzdálenosti od jejich bydliště. Délka pobytu totiž úzce souvisí především s nedostatečnou dostupností regionu.

Naopak respondenti, kteří pocházejí z dosažitelné vzdálenosti turistického regionu, převážně odpověděli, že Krkonoše navštěvují v podobě jednodenních výletů a víkendových pobytů. Část seniorů, která se v dotazníkovém šetření vyjádřila k tomu, že Krkonoše nenavštěvuje, odpověděla, že raději zvolí v zimní sezóně zahraniční horské oblasti, které nabízejí kvalitnější služby v poměru ceny a lepší vybavenost z hlediska infrastruktury a podmínek pro zimní sporty.

V návaznosti na dostupnost regionu byla v dotazníkovém šetření řešena otázka ohledně preferencí dopravy do regionu. Mezi nejpoužívanější dopravu pro cestování do cílových destinací byla v dotazníkovém šetření respondenty zvolena doprava vlastním automobilem. Druhou nejvyžívanější dopravou pro cestování byla zvolena doprava autobusová. Železniční doprava je podle výsledků dotazníkového šetření seniory využívána nejméně ze všech druhů dopravy.

Preference seniorů na mimosezónní pobyty se potvrdila jak v teoretické části, tak i z výzkumného vzorku dotazníkového šetření. I přesto, že většina seniorů označila léto jako nejvhodnější roční období pro cestování, konkrétně pro pobyt v Krkonoších převážná část respondentů preferuje mimosezónu, to znamená buď v jarních či podzimních měsících.

Dále se v praktické části nachází kapitola, která je zaměřena na charakteristiku, potenciál a předpoklady cestovního ruchu regionu Krkonoše, kde lze spatřit odpovědi na dvě výzkumné otázky:

- Jakými atraktivitami destinace disponuje?
- Jaká je nabídka služeb v destinaci?

Odpovědi na tyto otázky byly získány prostřednictvím knižních průvodců, ze situačních analýz regionu Krkonoše, ale také pomocí webových pramenů.

Jak je již z dotazníkového šetření vyplývající, senioři do Krkonoš jezdí převážně za turistikou a sportovními aktivitami. Využívají tak pro své návštěvy této oblasti spíše přírodní předpoklady. Někteří respondenti uvedli, že rovněž rádi využijí i kulturně-historický potenciál.

Ze získaných informací lze Krkonoše klasifikovat tak, že zdejší služby splňují a vyhovují požadavkům seniorů. Pro některé z respondentů poskytované služby neodpovídají kvalitě ani ceně. Konkrétně pak cena je důležitým kritériem pro většinu respondentů pro výběr určité destinace.

I přesto, že jsou Krkonoše považovány jako dražší turistická oblast, tak si stále drží své místo a patří mezi nejnavštěvovanější a oblíbené destinace v České republice. To se také potvrdilo v dotazníkovém šetření, kde je sice označena cena jako velice stěžejní faktor pro výběr destinace, ale ani tento prvek neovlivňuje návštěvu turistického regionu

Krkonoše. Na otázku, zda by se na základě ceny senioři rozhodli pro levnější destinaci, odpověděla více jak polovina, že by jinou turistickou destinaci pro svou dovolenou nezvolila. I přes to, že celkový výsledek v odpovědích byl velice vyrovnaný, více jak polovina respondentů touto odpovědí vyjádřila loajalitu ke Krkonošim a potvrdila tak jejich atraktivitu. Tím lze považovat **Hypotézu č. 1**, jejíž tvrzení je, že Krkonoše jsou atraktivní destinací pro seniorský cestovní ruch jako potvrzenou.

Seniorský cestovní ruch je poměrně novým fenoménem, jehož princip tkví především v poskytování specifických služeb a uspokojování potřeb starší generace z hlediska cestovního ruchu. Předpokladem tohoto druhu cestovního ruchu je, že se bude i nadále rozvíjet v důsledku demografických změn, kdy se věk populace stále zvyšuje, ale rovněž se prodlužuje hranice aktivního způsobu života. V současné době je trendem žít aktivně a i senioři se snaží jít s dobou. Z toho důvodu se ve svém volném čase soustředí na seberealizaci a využití volného času co nejaktivnějším způsobem prostřednictvím cestování.

Pokud jde přímo o zaměření na seniorský cestovní ruch, tak z dotazníkového šetření je zřejmé, že většina respondentů produkty určené vyloženě pro seniorskou klientelu nevyužívá, avšak někteří z toho důvodů, neboť o takových produktech doposud nevěděli. Pro některé z respondentů je propagace zaměřená konkrétně na seniorskou klientelu důležitým prvkem pro výběr destinace.

Z dotazníkového výzkumu je však patrné, že téměř většina z výzkumného vzorku preferuje organizaci zájezdů prostřednictvím individuálního nákupu jednotlivých služeb a potřebné informace o ubytování získávají na internetu.

Z výzkumného šetření se rovněž potvrdila **Hypotéza č. 2**, která tvrdí, že služby dostupné v regionu Krkonoše splňují potřeby seniorů. Většina respondentů v dotazníku totiž odpověděla, že by Krkonoše vřele doporučila svým vrstevníkům jako cílovou destinaci.

Získané informace byly shrnuty do SWOT analýzy, která shledává převahu silných stránek nad slabými. Analýza rovněž poukazuje na hrozby, jež mohou mít negativní vliv na návštěvnost regionu a naopak příležitosti, které by naopak mohly mít v budoucnu pozitivní vliv na region Krkonoše z hlediska rozvoje seniorského cestovního ruchu.

Výsledky z bakalářské práce by mohly být v budoucnu využity jako základ pro odbornou literaturu z hlediska seniorského cestovního ruchu a regionu Krkonoše a rovněž jako průvodce o regionu Krkonoše zaměřené pro seniory.

10. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ATHENA na cestách: Příručka přístupný cestovní ruch v kostce. In: Kazuist.cz [online].
Třinec: Evropský sociální fond v ČR, 2010 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z:
<http://www.kazuist.cz/download-ba68b0d612/>

BÍNA, Jan. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky.
Urbanismus a územní rozvoj, 2002. 5, 1, 1-11

ČERTÍK, Miroslav. Cestovní ruch: vývoj organizace a řízení. Praha: Off, c2001. ISBN
80-238-6275-8.

Český statistický úřad: Turistické regiony a oblasti. Český statistický úřad: Turistické
regiony a oblasti [online]. Liberec: Integrovaný operační program, 2009 [cit. 2017-04-
23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/0207005>

Czech Tourism: Mapa turistických regionů České republiky. Czech Tourism: Česká
centrála cestovního ruchu [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z:
<http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/2-turisticky-potencial-regionu/>

DARCY, Simon. a Tracey J. DICKSON, A Whole-of-Life Approach to Tourism: The
Case for Accessible Tourism Experiences. Journal of Hospitality and Tourism
Management, 16(1) (2009) 32-44.

Dělostřelecká tvrz Stachelberg: Pohled na dělostřeleckou tvrz
Stachelberg. Dělostřelecká tvrz Stachelberg: Pohled na dělostřeleckou tvrz
Stachelberg [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.stachelberg.cz/>

DRDOŠ, Ján., Geografia a jej úlohy při ochrane a tvorbe životného prostredia, Geogr.
Čas., 1978, č. 3., s. 218 – 226

ENAT - European Network for Accessible Tourism: ENAT. ENAT - European
Network for Accessible Tourism: ENAT [online]. European Union: TOOLIP, 2016 [cit.
2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.accessibletourism.org/>

Geografie, cestovní ruch a rekreace. NOVOTNÁ, Marie, Miloš FŇUKAL a Pavel PTÁČEK. Geografie, cestovní ruch a rekreace: Geografie, cestovní ruch a rekreace: sborník referátů ze semináře pořádaného při příležitosti významného životního jubilea Doc. JUDr. Stanislavy Šprincové, CSc. [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 205 [cit. 2017-04-24]. ISBN 80-244-1221-7. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/vyzkum/publikace/2005_Geografie_cestovni_ruch_a_rekreace.pdf

HAMARNEH, Iveta. Geografie turismu: mimoevropská teritoria. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8.

HASMAN, Milan. a Jiří, ŠÍP. Potenciál území k rekreaci, potential of Area for Recreation. Život. Prostr., Vol. 35, No. 5, 2001, str. 248 – 252, dostupné z: http://147.213.211.222/sites/default/files/2001_5_248_252_hasman.pdf

HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

HORNER, Susan a John SWARBROOKE. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb. Praha: Grada, c2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0202-9.

HRALA, Václav, ŠAFAŘÍK, Viktor, ed. Geografie cestovního ruchu. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-79-1.

INDROVÁ, Jarmila; MALÁ, Vlasta; MLEJNKOVÁ, Lena; NETKOVÁ, Jarmila; PETRŮ, Zdenka. Cestovní ruch (základy). Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.

IVANIČKA, Koloman. 1983. Základy teórie a metodológie socioeconomickej geografie. Bratislava : SPN.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

Karol Nienartowicz mountain photographer: Pohled na Pančavský vodopád. Karol Nienartowicz mountain photographer [online]. [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://karolnienartowicz.blog.pl/10-najpiekniejszych-szlakow-w-karkonoszach/>

KLÍMOVÁ, Blanka, Petra MAREŠOVÁ a Kamil KUČA. Non-pharmacological approaches to the prevention and treatment of Alzheimer's disease with respect to the rising treatment costs. *Current Alzheimer Research*, 13(11) (2016) 1249-1258.

KOPČAJ, Andrej. Řízení proudu změn: všedním způsobem nevšední rozvoj firmy : zákonitosti a metody řízení proudu změn. Ostrava: Kopčaj-Silma '90, 1999. ISBN 80-902358-1-6.

KOTÍKOVÁ, Halina. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

Krajinou a přírodou východních Čech: Pohled na nejvýše položené sudetské pohoří Úpské rašeliniště. Krajinou a přírodou východních Čech [online]. 2012 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://bohemiaorientalis.cz/o-vsivci-sudetskem/>

Krkonoše: Krkonoše pro všechny. Oficiální turistické stránky Krkonoš: Krkonoše pro všechny [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://krkonose.eu/cs/infrastruktura/htrasy>

Krkonoše turistický region: Mapa subregionů Krkonoš. Regionální informační servis [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/regionalni-informace/o-kraji/krkonose/>

Kudyznudy.cz - Czechtourism: 15 tipů na nejlepší sjezdovky v Česku. Kudyznudy.cz - Czechtourism: 15 tipů na nejlepší sjezdovky v Česku [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2017 [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktuality/15-tipu-na-nejlepsi-sjezdovky-v-cesku.aspx>

Lanové dráhy v České republice: Lanová dráha na Sněžku. Lanové dráhy v České republice: Lanová dráha na Sněžku [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.lanove-drahy.cz/>

LEIDNER, Rüdiger. (2006). Design for all in the economy: The example of tourism accessible for all in Europe. Newsletter Design For All Institute of India, Vol. 1 May 2006, No.4.

MARIOT, Peter. Funkčné hodnotenie predpokladov cestovného ruchu ako podklad pre vytvorenie priestorového modelu cestovného ruchu. Geografický časopis Slovenskej akadémie vied. 1971, roč. 23, č. 3, 242 - 253.

MARIOT, Peter. Geografia cestovného ruchu. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983, 252 s.

MAS Krkonoše: Místní akční skupina Krkonoše. MAS Krkonoše: Místní akční skupina Krkonoše [online]. Krkonoše, 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.mas-krkonose.cz/>

MIŠKOVSKÝ, Josef, Strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu Krkonoše 2015-2025. [online] 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: http://rozvoj.krkonose.eu/docs/137-271/Strategie%20CR%20Krkonoše_final.pdf

Národní ústav odborného vzdělávání: Klasifikace jednotek NUTS. Národní ústav odborného vzdělávání[online]. Praha, 2012 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/klasifikace-jednotek-nuts>

Národní ústav odborného vzdělávání: Klasifikace jednotek NUTS. Národní ústav odborného vzdělávání: Klasifikace jednotek NUTS [online]. Praha: NÚOV, 2012 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/klasifikace-jednotek-nuts>

Národní ústav odborného vzdělávání: Tabulka Územní jednotky České republiky v systému u NUTS a LAU. In: Národní ústav odborného vzdělávání [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/klasifikace-jednotek-nuts?highlightWords=NUTS+LAU>

NOVÁKOVÁ, Marcela a Zdeněk NOVÁK. Krkonoše. Praha: Olympia, 2003. Průvodce po České republice (Olympia). ISBN 80-7033-810-5.

OITS - ISTO Europe: Tourism for all - social tourism [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.oits-isto.org/oits/public/section.jsf?id=179>

ORIEŠKA, Ján. Služby v cestovním ruchu. V Praze: Idea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5.

PALATKOVÁ, Monika. Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002, 487 s.

Pobyty pro seniory v Krkonoších: Nabídka pobytů v Krkonoších pro seniorskou klientelu. Hotely CZ[online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.hotely.cz/krkonose/pobyty-pro-seniory/>

Program rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Krkonoše: Analytická část. Program rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Krkonoše: Analytická část [online]. Brno: GaREP spol., 2003 [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/cestovni-ruch/dokumenty-koncepce/analyza.pdf>

Ptáci Českomoravské vrchoviny Kunsmüllera a Kodeta: Slavík modráček tundrový. Ptáci Českomoravské vrchoviny Kunsmüllera a Kodeta: Slavík modráček tundrový [online]. 2006 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: http://ptactvojihlavka.webzdarma.cz/fotoaves/Luscinia_svecica_svecica.jpg

Region Krkonoše: Tipy na výlety Krkonoše. Region Krkonoše: Tipy na výlety Krkonoše [online]. Region Tour s. r. o. [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://www.region-krkonose.cz/turisticke-zajimavosti/>

Regionální informační servis: Krkonoše - turistický region. Regionální informační servis: Krkonoše - turistický region [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2016 [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajске-ris/liberecky-kraj/regionalni-informace/o-kraji/krkonose/>

Regionální rozvoj Krkonoše. Integrovaná strategie rozvoje regionu Krkonoše [online] 2013 [cit.2017-05-08]. Dostupné z: <http://rozvoj.krkonose.eu/docs/54-134/ISRR%20Krkono%C5%A1e%20-%20A.%20Situa%C4%8Dn%C3%AD%20anal%C3%BDza.pdf>

Regionální rozvoj Krkonoše. Integrovaná strategie rozvoje regionu Krkonoše: Mapa podoblastí turistického regionu [online] 2013 [cit.2017-05-08]. Dostupné z: <http://rozvoj.krkonose.eu/docs/54-134/ISRR%20Krkono%C5%A1e%20-%20A.%20Situa%C4%8Dn%C3%AD%20anal%C3%BDza.pdf>

Rok 2000 - rok vzniku seniorského cestovního ruchu u nás [online]. 2000 [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: http://www.cot.cz/data/cesky/00_11/11_stat_2.htm - vývoj senior.tourism

RYGLOVÁ, Kateřina. Cestovní ruch: Soubor studijních materiálů. Třetí rozšířené. Ostrava: KEY Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-28-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

Skiresort infocentrum: Lázeňská kolonáda v Janských Lázních. Skiresort infocentrum: Lázeňská kolonáda v Janských Lázních [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.janskelazne.cz/cz/mesto-janske-lazne/zajimavosti-janske-lazne/lazenska-kolonada/>

Skiresort infocentrum: Pohled na Hospital Kuks. Skiresort infocentrum [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.janskelazne.cz/en/mesto-janske-lazne/trips/hospital-kuks/>

Správa Krkonošského národního parku: Krkonošská bezbariérová trasa: Z Harrachova podél Mumlavy na Krakonošovu Snídani. Správa Krkonošského národního parku: Krkonoše bez bariér [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.krnap.cz/krkonose-bez-barier-0/>

Správa Krkonošského národního parku: Mapa zonace Krkonošského parku. Správa Krkonošského národního parku [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.krnap.cz/tiskove-zpravy/nova-zonace-vstoupila-v-platnost/>

Správa Krkonošského národního parku: Ostružník Moruška. Správa Krkonošského národního parku [online]. 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.krnap.cz/aktuality/tz-dnes-slavime-svetovy-den-mokradu/>

Správa Krkonošského národního parku: Příroda a historie. Správa Krkonošského národního parku: Příroda a historie [online]. Vrchlabí, 2017 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.krnap.cz/priroda-a-historie/>

Správa Krkonošského národního parku: Současné logo Krkonošského národního parku. Správa Krkonošského národního parku [online]. Praha [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.krnap.cz/logo/>

Statistika cestovního ruchu: Mapa oblasti NUTS 2 a kraje NUTS 3 v České republice. In: Vzdělávání v ČR [online]. 2007 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/d99c234e-7624-4a22-9638-7688dd1040e8/Statistika-v-cestovnim-ruchu.pdf>

Strategie MAS Krkonoše - Profil území: Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. 2014, , 108 [cit. 2017-08-13]. SPF Group, s. r. o., Dostupné z: <http://www.mas-krkonose.cz/downloads/mas-krkonose-a-profil-a-rozvojovy-potencial-uzemi.pdf>

ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL a Andrea HOLEŠINSKÁ. Cestovní ruch: učební text. Brno: Masarykova univerzita, 2015.

ŠTEFÁČKOVÁ, Dana. EDEN - excelentní destinace v Česku. Praha: CzechTourism, 2014. ISBN 978-80-87824-73-3.

ŠTÝRSKÝ, Jiří a Jiří ŠÍPEK. Geograficko psychologické souvislosti cestování, turistiky a rekreace: kapitoly z geopsychologie. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-114-3.

Turistika Janské Lázně: Milénium léčivého pramene. Hory Krkonoše [online]. Harrachov: SYMPACT, 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.hory-krkonose.cz/turistika/milenium-leciveho-pramene.janske-lazne.html>

Vrcholky hor: Pramen Labe. Vrcholky hor [online]. 2012 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <http://www.vrcholkyhor.cz/trasy/prochazka-k-prameni-labe.html>

WELLSE a GUBAR – Worcester a Downham (1986) in Horner a Swarbrooke (2003). Tabulka fáze životního cyklu rodiny. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0202-9.

WORCESTER, Robert. M. and Downham, John. (1986) Consumer Market Research Handbook, 3rd edn. Elsevier for ESOMAR: McGraw-Hill, Maidenhead.

ZEMAN, Jiří. Krkonoše: [pěší turistické trasy]. Třebíč: Akcent, 2010. S batohem po Česku. ISBN 978-80-7268-652-0.

Země světa: Krkonoše. Praha: GeoBohemia, 2008, 2008(MK ČR E 13606). ISSN 1213-8193.

11. SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

11.1. Seznam tabulek

Tabulka 1 Fáze životního cyklu rodiny.....	17
Tabulka 2 Územní jednotky České republiky v systému u NUTS a LAU.....	24
Tabulka 3 SWOT Analýza Krkonoš	87

11.2. Seznam obrázků

Obrázek 1 Oblasti (NUTS2) a kraje (NUTS3) České republiky.....	24
Obrázek 2 Mapa turistických regionů České republiky	25
Obrázek 3 Mapa podoblastí turistického regionu Krkonoše	37
Obrázek 4 Mapa subregionů Krkonoš.....	38
Obrázek 5 Současné logo Krkonošské národního parku	41
Obrázek 6 Mapa zonace Krkonošského národního parku.....	44
Obrázek 7 Horský povrch pod nejvyšší horou České republiky Sněžkou	46
Obrázek 8 Pohled na Pančavský vodopád.....	50
Obrázek 9 Pramen Labe	52
Obrázek 10 Pohled na nejvýše položené sudetské pohoří Úpské rašeliniště	53
Obrázek 11 Ostružník moruška.....	54
Obrázek 12 Slavík modráček tundrový.....	54
Obrázek 13 Pohled na dělostřeleckou tvrz Stachelberg	57
Obrázek 14 Pohled na Hospital Kuks	58
Obrázek 15 Lanová dráha na Sněžku	61
Obrázek 16 Krkonošská bezbariérová trasa: Z Harrachova podél Mumlavy na Krakonošovu Snídani.....	62
Obrázek 17 Lázeňská kolonáda v Janských Lázních	65

11.3. Seznam grafů

Graf 1 Pohlaví respondentů.....	72
Graf 2 Věkové zastoupení respondentů	72
Graf 3 Trvalé bydliště respondentů.....	73
Graf 4 Oblíbenost cílové destinace Krkonoše.....	74
Graf 5 Oblíbené roční období pro cestování	74
Graf 6 Způsob organizace dovolené.....	75
Graf 7 Společnost na dovolené.....	75
Graf 8 Preference období pro cestování do Krkonoš	76
Graf 9 Preference aktivit seniorů v Krkonoších.....	77
Graf 10 Obvyklá délka pobytu v Krkonoších	77
Graf 11 Vyhledávání informací o pobytu.....	78
Graf 12 Preference v dopravě.....	79
Graf 13 Preference ubytovacích služeb.....	79
Graf 14 Využívání produktů cestovního ruchu určených pro seniory	80
Graf 15 Kritéria pro volbu destinace.....	81
Graf 16 Preference doplňkových služeb	82
Graf 17 Upřednostnění cenově dostupnější destinace.....	82
Graf 18 Doporučení Krkonoš pro seniorskou klientelu	83

12. SEZNAM ZKRATEK

ENAT	Evropská síť pro přístupný cestovní ruch
ISRR	Integrovaná strategie rozvoje regionu
MAS	Místní akční skupiny
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
NUTS	La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques
OITS	Mezinárodní organizace sociálního cestovního ruchu
ROH	Revoluční odborové hnutí
SMO	Svazek měst a obcí
Správa KRNAP	Správa Krkonošského národního parku
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu

13. PŘÍLOHY

13.1. Dotazník

DOTAZNÍK K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Cestovní ruch pro starší generaci

Dobrý den,

jmenuji se Denisa Nagelová a studuji obor management cestovního ruchu na Univerzitě Hradec Králové. Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku, který je součástí výzkumu mé bakalářské práce na téma „Cestovní ruch pro starší generaci“. Dotazník je určený lidem ve věkové kategorii 50 let a více a jeho cílem je zjistit preference seniorů v regionu Krkonoše.

Vámi vyplněné dotazníky jsou zcela anonymní a budou použity pouze pro zpracování a vyhodnocení bakalářské práce. Předem děkuji za Váš čas a spolupráci.

*Povinné pole

1) Pohlaví: *

- žena
- muž

2) Věk: *

- 50 - 64 let
- 65 – 70 let
- 71 let a více

3) Z jakého kraje pocházíte? *

- Hlavní město Praha
- Jihočeský kraj
- Jihomoravský kraj
- Karlovarský kraj
- Královéhradecký kraj
- Liberecký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Olomoucký kraj
- Pardubický kraj

- Plzeňský kraj
- Středočeský kraj
- Ústecký kraj
- Zlínský kraj
- Vysočina

4) Patří Krkonoše mezi Vaše oblíbené turistické oblasti? *

- ano
- ne

5) V jakém ročním období cestujete nejraději? *

- jaro
- léto
- pozdim
- zima

6) Organizace Vašich zájezdů je obvykle: *

- přes cestovní kancelář nebo agenturu
- individuálním nákupem dílčích služeb
- kombinace předchozích

7) Cestovního ruchu se účastníte ve společnosti: *

- manžela/manželky
- rodiny (manžel/manželka + děti)
- vnoučat
- se skupinou přátel
- s organizací (např.: Klub českých turistů, klub seniorů apod.)
- cestuji sám/sama
- Jiné:

8) Preferujete pobyt v Krkonoších: *

- v hlavní sezoně (léto, zima)
- v mimosezoně (jaro, podzim)
- nikdy

9) Motivací Vašich cest do Krkonoš je nejčastěji: *

- zdraví a léčení
- odpočinek a rekreace
- poznání a kultura
- turistika a sportovní aktivity
- Jiné:

10) Uveďte obvyklou délku Vašich pobytů v Krkonoších: *

- 1 denní výlety (bez ubytování)
- víkendové pobyty (1-2 noci)
- 3 a více nocí
- nejezdím do Krkonoš

11) Potřebné informace o možnostech pobytu získáváte: *

- prostřednictvím cestovních kanceláří a agentur
- pomocí internetu
- na základě doporučení známých
- z vlastních zkušeností
- Jiné:

12) Jakou formu dopravy pro své cesty obvykle upřednostňujete? *

- vlastní automobil
- vlak
- autobus
- Jiné:

13) Jaký druh ubytování preferujete? *

- hotel
- horská chata
- penzion
- apartmán
- kemp
- Jiné:

14) Využíváte produkty cestovního ruchu určené konkrétně pro seniory? *

- ano
- ne
- ne, protože o takové možnosti nevím.

15) Jaké podmínky jsou pro Vás nejdůležitější při výběru destinace? *

- cena
- propagace zaměřená na seniorskou klientelu
- poloha ubytovacího zařízení
- možnost parkování
- bezbariérový přístup ubytovacího zařízení
- vybavení pokojů (větší a vyšší postel, vana/sprchový kout, madla na držení)
- nabídka zdravotnických služeb – (lázeňské procedury, lékař)
- nabídka wellness služeb - (sauna, parní inhalace, masáže)
- nabídka dietního stravování – (diabetická, bezlepková jídla)
- animační program
- ochota a individuální přístup personálu
- přírodní atraktivity
- kulturně-historické atraktivity
- Jiné:

16) Jaké doplňkové služby byste během pobytu rádi využili? *

- masáže
- večerní společenské programy
- organizované výlety přizpůsobené potřebám seniorů
- Jiné:

17) Rozhodli byste se na základě ceny pro jinou a levnější turistickou oblast? *

- ano
- ne

18) Doporučili byste Krkonoše jako turistickou destinaci lidem ve Vaší věkové kategorii? *

- ano
- ne

19) Pokud jste odpověděli na předchozí otázku ne, tak uveďte z jakého důvodu

20) Máte-li k danému tématu nějaké další poznámky, zde máte prostor

13.2. Zadání bakalářské práce

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Kombinovaná
Obor/obob.: Management cestovního ruchu - anglický jazyk
(mcr-k-2)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Nagelová Denisa	Zilvárova 186, Trutnov - Horní Předmostí	114630

TÉMA ČESKY:

Cestovní ruch pro starší generaci

TÉMA ANGLICKY:

Senior Tourism

VEDOUcí PRÁCE:

doc. PhDr. Hlanka Klímová, M.A., Ph.D. - KAL

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem pro zpracování bakalářské práce je analýza potenciálu turistického regionu Krkonoše pro seniorský cestovní ruch.

Osnova

1. Úvod
2. Cíl a metodika práce
3. Literární rešerše
4. Teoretická část
5. Praktická část
6. Vlastní výzkum
7. Analýza potenciálu regionu Krkonoše v rámci seniorského cestovního ruchu
8. SWOT analýza regionu Krkonoše
9. Shrnutí výsledků
10. Závěr
11. Seznam použité literatury
12. Přílohy

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

JESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

HORNEK, Susan a John SWARBROOKE. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing 2023b. Praha: Grada, c2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0200-9.

HRAJLA, Václav, ŠAFARÍK, Viktor, ed. Geografie cestovního ruchu. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: IDea servis, 2011. ISBN 978-80-85970-79-1

KOTÍKOVÁ, Hana. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-1601-6.

MARIOT, Peter. Geografia cestovného ruchu. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. 252 s.

ORIEŠKA, Ján. Služby v cestovním ruchu. V Praze: IDea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5.

PÁSKOVÁ, M., ZELEŇKA, J. (2002): Vykładavý slovník cestovního ruchu. MMR, Česká republika, 443 s.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-5.

Podpis študenta: Ninglan Dorjisa

Datum: 26.4.2017

Podpis vedoucího práce: Markéta Štěpánková

Datum: 27.4.2017